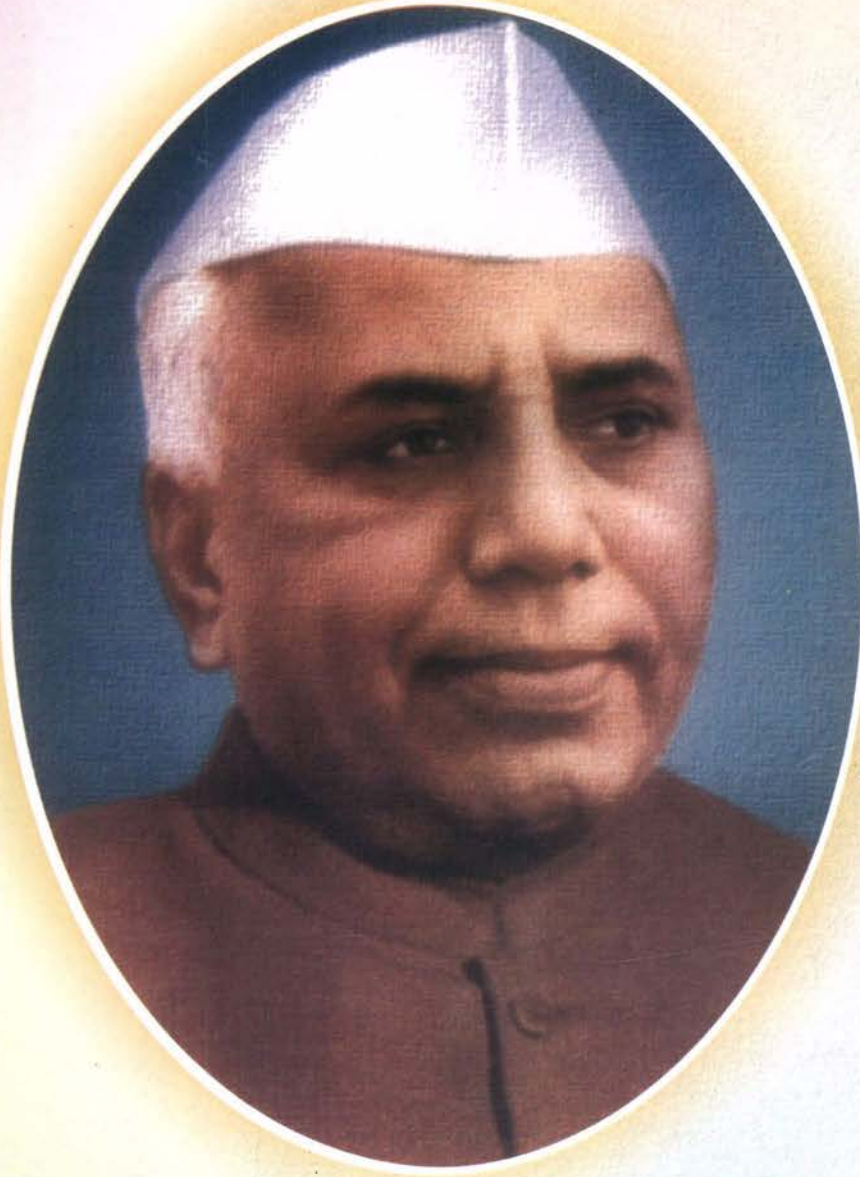

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई

Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

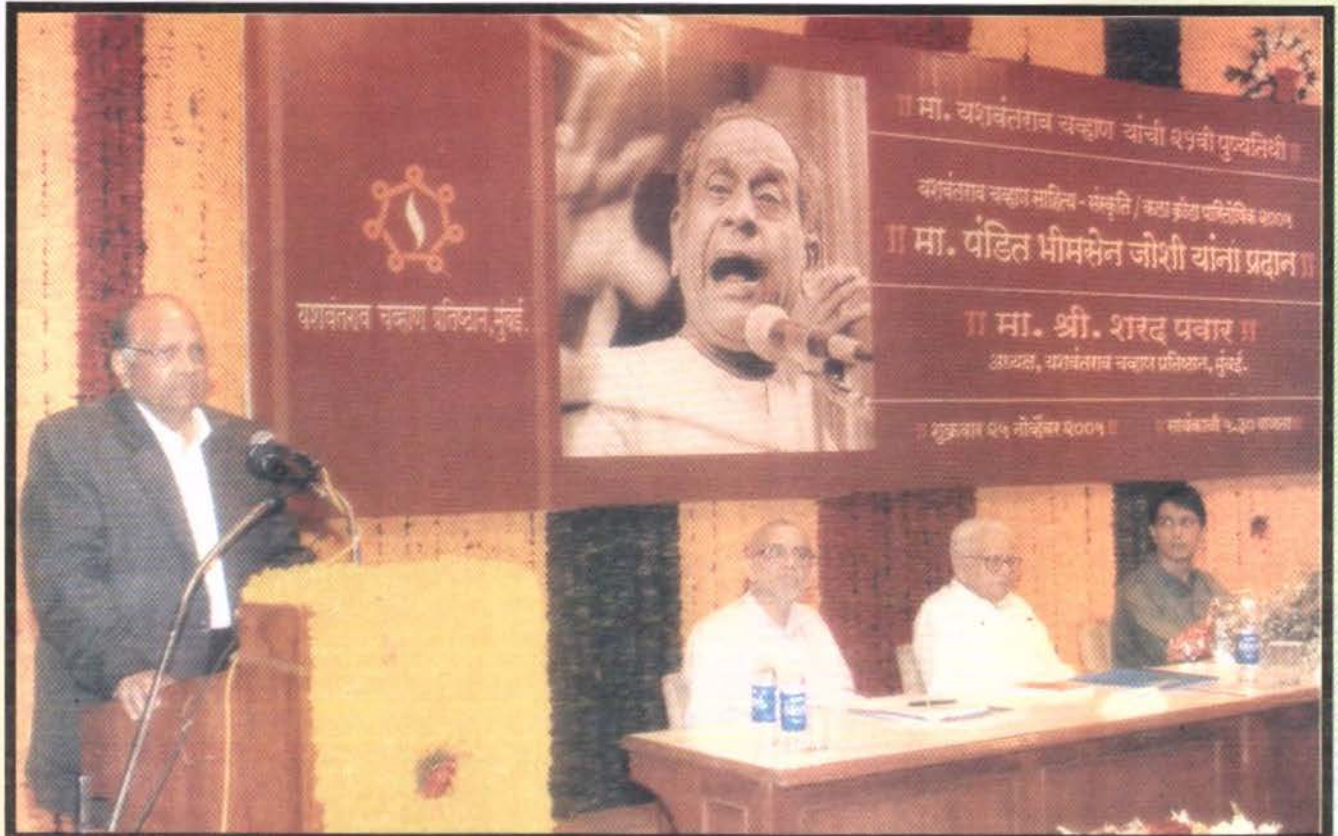
२१ वा वार्षिक अहवाल

सन २००५-२००६

21st Annual Report, 2005-2006

यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार मा. ना. विलासराव देशमुख, मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांच्या हस्ते स्वीकारतांना मा. श्री. सॅम पित्रोदा सोबत उपाध्यक्ष मा. श्री. हुसेन दलवाई व कार्याध्यक्ष मा. श्री. अरुण गुजराथी

यशवंतराव चव्हाण साहित्य - संस्कृती पारितोषिक वितरण प्रसंगी अध्यक्षीय भाषण करताना भारताचे कृषीमंत्री व प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष मा. शरदराव पवार, सोबत सरचिटणीस मा. श्री. शरद काळे, उपाध्यक्ष मा. श्री. हुसेन दलवाई व श्री. श्रीनिवास जोशी

२१ वा
वार्षिक अहवाल
२००५ - २००६

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई

जन. जगन्नाथराव भोसले मार्ग, मुंबई - ४०० ०२१.

दूरध्वनी क्र. २२०२८५९८, २२८५२०८१, २२०४५४६०, २२८५२३४५

फैक्स : २२८५२०८२

Email : ybchavan@bom3.vsnl.net.in

Visit us : ybchavanpratishthan.org

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई

वार्षिक अहवाल

२००५-२००६

अनुक्रमणिका

विषय	पृष्ठ क्र.
१. यशवंतराव चव्हाण केंद्रातील उपक्रम.....	५
२. यशवंतराव चव्हाण केंद्रात झालेले महत्वाचे कार्यक्रम.....	७
३. प्रतिष्ठानने आयोजित केलेली खुली निबंध स्पर्धा.....	९
४. विशेष कार्यक्रम	१०
५. माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनी.....	१०
६. प्रतिष्ठानच्या सहकार्याने कार्यरत असलेले इतर कार्यक्रम/उपक्रम.....	११
७. प्रतिष्ठानमार्फत देण्यात आलेली अनुदाने.....	१२
८. प्रतिष्ठानला मिळालेले अनुदान.....	१२
९. प्रतिष्ठानच्या विभागांमार्फत झालेले कार्यक्रम / उपक्रम.....	१२
१०. प्रतिष्ठानची विभागीय केंद्रे.....	४२
११. वार्तापत्र.....	६८
१२. वैधानिक लेखा परीक्षकांचा दाखला.....	६९
१३. हिशोबीपत्रके व परिशिष्टे.....	७०
१४. प्रतिष्ठानची विक्रीसाठी असलेली प्रकाशने.....	

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई

ट्रस्ट रजि. नं. एफ. १०६४३, दिनांक १७ सप्टेंबर १९८५, सोसायटी रजि. नं. एम. एम. एच./बी. ओ. एम. -५३९/८५

यशवंतराव चव्हाण सेंटर, जन. जगन्नाथराव भोसले मार्ग, मुंबई - ४०० ०२१.

● विश्वस्त मंडळ सदस्य ●

१. मा. श्री. शरदराव पवार
२. मा. श्री. हुसेन दलवाई
३. मा. श्री. अरुण गुजराथी
४. मा. श्री. श. गं. काळे
५. मा. डॉ. रवींद्र बापट
६. मा. श्री. मोहन धारिया
७. मा. श्री. शिवाजीराव पाटील-निलंगेकर
८. मा. डॉ. नीलकंठराव कल्याणी
९. मा. प्रा. पी. बी. पाटील
१०. मा. श्री. राम प्रधान
११. मा. श्री. गुलाम गौस
१२. मा. श्री. लक्ष्मण माने
१३. मा. श्री. वसंतराव कार्लेकर
१४. मा. श्री. ज्ञानेश्वर खैरे
१५. मा. सौ. सुप्रिया सदानंद सुळे
महाराष्ट्र शासन प्रतिनिधी
१६. मा. श्री. सुभाष लाला,
मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
१७. मा. श्री. जे. एच. भाटिया,
प्रधान सचिव, विधी व न्याय विभाग

● कार्यकारिणी मंडळ सदस्य ●

१. मा. श्री. शरदराव पवार
२. मा. श्री. हुसेन दलवाई
३. मा. श्री. अरुण गुजराथी
४. मा. श्री. श. गं. काळे
५. मा. डॉ. रवींद्र बापट
६. मा. श्री. जयंत पाटील
७. मा. श्री. ज्ञानेश्वर खैरे
८. मा. श्री. ना. धों. महानोर
९. मा. श्री. बापूसाहेब काळदाते
१०. मा. श्री. रा. सु. गवई
११. मा. श्री. एन. के. पी. साळवे
१२. मा. श्री. के. बी. आवाडे
१३. मा. श्री. गिरीश गांधी
१४. मा. सौ. सुप्रिया सदानंद सुळे
१५. मा. श्री. शिवाजीराव गि. पाटील
१६. मा. श्री. विनय कोरे
वारणा सहकारी साखर कारखाना,
वारणानगर
१७. मा. श्री. अंकुशराव टोपे
१८. मा. श्री. शामराव पा. पाटील
मा. अध्यक्ष, सह्याद्री सहकारी
साखर कारखाना, कराड (पदसिद्ध)
१९. मा. श्री. अशोक मारुतराव धुले-पाटील
२०. मा. श्री. माधवराव पाटील
अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य सहकारी
बँक लि. (पदसिद्ध)
महाराष्ट्र शासन प्रतिनिधी
२१. मा. श्री. सुभाष लाला,
मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव

कार्यकारी समिती

१. मा. श्री. शरदराव पवार
२. मा. श्री. हुसेन दलवाई
३. मा. श्री. अरुण गुजराथी
४. मा. श्री. श. गं. काळे
५. मा. डॉ. रवींद्र बापट
६. मा. श्री. ज्ञानेश्वर खैरे
७. मा. सौ. सुप्रिया सदानंद सुळे

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबईचा सन २००५-२००६ चा वार्षिक अहवाल पुढीलप्रमाणे सादर करित आहोत.

व्यवस्थापन :

मा. यशवंतराव चव्हाण यांच्या विचारांचा व कार्याचा प्रसार करण्यासाठी प्रतिष्ठानतर्फे विविध प्रकारचे उपक्रम प्रतिवर्षी राबविण्यात येतात. उपक्रमांची आखणी व अंमलबजावणी करण्यासाठी नेमलेल्या कार्यकारी समितीच्या ९ बैठका घेण्यात आल्या व विविध विषयांवर सांगोपांग चर्चा होऊन निर्णय घेण्यात आले. सदर समितीचे सदस्य, पदाधिकारी, विविध विभागांचे प्रमुख नियमितपणे आपापले कामकाज करित आहेत. विश्वस्त मंडळाच्या ४ बैठका पुढीलप्रमाणे झाल्या. दि. ३० सप्टेंबर २००५, दि. २५ नोव्हेंबर २००५, दि. १५ जानेवारी २००६, दि. १२ मार्च २००६ व कार्यकारिणी मंडळाच्या ३ सभा दि. ३० सप्टेंबर २००५, दि. २५ नोव्हेंबर २००५ व दि. १२ मार्च २००६ रोजी झाल्या. तसेच कार्यकारी समितीच्या दि. २८ एप्रिल २००५, ३० मे २००५, २० जुलै २००५, २७ ऑगस्ट २००५, ३० सप्टेंबर २००५, ५ नोव्हेंबर २००५, १० डिसेंबर २००५, तसेच १२ मार्च २००६ व १६ फेब्रुवारी २००६ रोजी झाल्या. प्रतिष्ठानच्या हिशेबाची तपासणी प्रत्येक महिन्याला अंतर्गत हिशेब तपासनीस मेसर्स व्ही. एन. खांडेकर अँड असोसिएट्स, चार्टर्ड अकाउंटंट यांचेमार्फत केली जाते व त्यांचे अहवाल कार्यकारी समितीपुढे ठेवले जातात. वार्षिक हिशेबाची तपासणी सांविधिक हिशेब तपासनीस मेसर्स सी. व्ही. के. असोसिएट्स, चार्टर्ड अकाउंटंट यांच्याकडून झाली असून त्याचा अहवालही विश्वस्त मंडळ व कार्यकारिणी मंडळासमोर ठेवण्यात आला. वार्षिक सर्वसाधारण सभेने मंजूर केलेल्या अंदाजपत्रकास आधीन राहून प्रत्येक विभागीय केंद्रासाठी व मुख्य कार्यालयातील विविध विभागांना खर्चाचे अंदाजपत्रक दिले असून त्यांच्याकडून तिमाही अहवाल मागविले जातात. प्रतिष्ठानची वेबसाईट ybchavanpratishthan.org असून ती वेळोवेळी अद्यावत करण्यात येते.

सभासद संख्या : अहवाल वर्ष अखेर (३१ मार्च २००६) प्रतिष्ठानची निरनिराळ्या प्रकारच्या सभासदांची संख्या खालीलप्रमाणे -

१. संस्थापक सदस्य	७१
२. आजीव सदस्य	१९०
३. संस्था सदस्य	३०

महाराष्ट्र शासनाने श्री. सुभाष लाला, मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव व श्री. जे. एच. भाटिया, प्रधान सचिव, विधि व न्याय विभाग हे दोन प्रतिनिधी विश्वस्त मंडळावर नेमलेले आहेत. त्यापैकी श्री. सुभाष लाला, मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव यांची कार्यकारिणी मंडळावरही नियुक्ती केलेली आहे.

केंद्र इमारतीच्या वाढीव बांधकामाबाबत :

शासनाने केंद्र इमारतीच्या वाढीव बांधकामास मान्यता दिलेली आहे. तसेच प्रतिष्ठानने शासनाकडे अतिरिक्त मजला बांधणेसाठी रु. ३ कोटीच्या अनुदानाची मागणी केलेली होती. शासनाने प्रतिष्ठानची मागणी मान्य करून रु. ३ कोटीचे अनुदान दिलेले आहे, त्याबद्दल यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई महाराष्ट्र शासनाचे आभारी आहे.

१. यशवंतराव चव्हाण केंद्रातील उपक्रम :

अ) मुख्य सभागृह :-

यशवंतराव चव्हाण केंद्रातील सभागृहाचा वापर, प्रतिष्ठानने आयोजित केलेल्या विविध कार्यक्रमांसाठी तसेच निरनिराळ्या सामाजिक संस्था, शासनातर्फे आयोजित केलेल्या सभा, संमेलने, चर्चा, परिसंवाद, चित्रपट, सांस्कृतिक कार्यक्रम यासाठी करण्यात आला. मराठी, हिंदी, गुजराती व इंग्रजी नाटके, संगीतसभा आदि कार्यक्रमही सभागृहात झाले. सभागृह वातानुकूलन या सारख्या सर्व सोयींनी युक्त तसेच अद्यावत करण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे सभागृहात डॉल्बी डिजिटल साउंड सिस्टिम बसविण्यांत आली आहे.

ब) सांस्कृतिक सभागृह :-

या सभागृहात आता कलाप्रदर्शनाचीही व्यवस्था करण्यात आली आहे. देशाच्या व राज्याच्या विकासाशी संबंधित सामाजिक, राजकीय व आर्थिक स्वरूपाच्या परिषदा, परिसंवाद व चर्चासत्रे घेण्यासाठी तसेच नवोदित कलाकारांना प्रोत्साहन देण्यासाठी मुख्य सभागृह, सांस्कृतिक सभागृह तसेच कलादालन सवलतीच्या दरात देण्यात येतात.

क) यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय ग्रंथालय :-

यशवंतराव चव्हाण ग्रंथालयाच्या उद्दिष्टाप्रमाणे ग्रंथालयात अनेक विषयांवरील पुस्तके विकत घेतली आहेत. राज्यशास्त्र, ग्रामीण विकास, स्त्रियांचे प्रश्न, कायदा, शिक्षण, तसेच शेती, इतिहास, संगणक विज्ञान इत्यादी विषयांवरील महत्त्वाची पुस्तके तसेच विश्वकोश यासारखे ग्रंथ ग्रंथालयात उपलब्ध आहेत. मा. यशवंतराव चव्हाणसाहेबांच्या विविध पैलूंचे दर्शन घडविणारी पुस्तके व त्यांनी स्वतः लिहिलेली पुस्तके तसेच अनेक दुर्मिळ ग्रंथ, महाभारत आणि धर्मकोषाचे सर्व खंड ग्रंथालयात आहेत. ग्रंथालयीन पुस्तकांचा व संदर्भ ग्रंथांचा महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना लाभ व्हावा या उद्देशाने विद्यार्थ्यांसाठी पाठ्यपुस्तके उपलब्ध आहेत. तसेच नाममात्र वर्गणी रु. २५/- घेऊन त्यांना ग्रंथालय उपलब्ध केले आहे. इतर वाचकांसाठी ग्रंथालय वार्षिक वर्गणी रु. २५०/- आहे. तथापि यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबईच्या सदस्यांना सदर वर्गणी न आकारण्याचा निर्णय घेतला आहे.

शासकीय नियमानुसार ग्रंथालयाची आखणी केल्यामुळे सन २००५-२००६ वर्षामध्ये शासकीय अनुदान म्हणून रु. ८०,०००/- मिळाले आहेत. ग्रंथालयात ३१ मार्च २००६ पर्यंत १६८६८ ग्रंथ असून सन २००५-२००६ या वर्षात ग्रंथालयात नवीन ग्रंथ खरेदीसाठी रु. १,९१,६५५/- खर्च झालेले आहेत, याशिवाय देणगीद्वारे पुस्तके मिळाली आहेत.

हे ग्रंथालय मुख्यतः संदर्भ ग्रंथालय असून बहुतेक ग्रंथ ग्रंथालयात बसून वाचावयाचे आहेत. ग्रंथालयात निवडक इंग्रजी, मराठी, कादंबऱ्या तसेच आत्मचरित्रात्मक व चरित्रात्मक पुस्तके आहेत. ग्रंथालयातील संगणकावर प्रत्येक ग्रंथाची शीर्षक, लेखक व विषयपद्धतीने नोंदणी केली असून सर्व ग्रंथांचे वर्गीकरण केले आहे. संदर्भ ग्रंथातील महत्वाच्या विषयांचा गोषवारा संगणकावर घेतला आहे, त्यामुळे वाचकांना त्वरित माहिती उपलब्ध होते. यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानतर्फे आर्थिक, सामाजिक व सांस्कृतिक विषयावर परिसंवादाचे आयोजन करण्यात येते. अशा उपक्रमांना पूरक अशा विषयातील पुस्तकांना ग्रंथालयात प्राधान्य दिले आहे.

ड) युरोपियन युनियन चेंबर्स ऑफ कॉमर्स :

युरोपियन युनियन चेंबर्स ऑफ कॉमर्सच्या भारतीय विभागाचे सहकार्य प्रतिष्ठानच्या उपक्रमांना लाभत असून महाराष्ट्रातील व्यापार, उद्योग व सहकार या सामाजिक क्षेत्रांच्या भरीव वृद्धीसाठी ते फार महत्वाचे आहे. युरोपियन युनियन चेंबर्स ऑफ कॉमर्स इन इंडियाद्वारे निरनिराळ्या क्षेत्रात प्रकल्प उभारण्यासाठी आर्थिक मदत कशी उपलब्ध करून घेता येईल, याची माहिती प्रसिद्ध केली जाते.

इ) महाराष्ट्र आर्थिक विकास मंडळ :

महाराष्ट्र आर्थिक विकास मंडळ या संस्थेची स्थापना प्रसिद्ध अर्थशास्त्रज्ञ कै. डॉ. धनंजयराव गाडगीळ यांनी सन १९५७ मध्ये केली. ही संस्था महाराष्ट्राचा आर्थिक व औद्योगिक विकास वेगाने आणि संतुलितपणे होण्यासाठी संशोधनाचे कार्य करते. महाराष्ट्रामध्ये उद्योग सुरू करण्यासाठी इच्छुक असणाऱ्या उद्योजकांना सांख्यिकीय माहिती पुरविणे, योग्य निर्णय घेण्यासाठी राज्य शासनाच्या धोरणात्मक निर्णयांची माहिती देणे, चिकित्सकपद्धतीने अधिकृत आकडेवारी पुरविणे, तसेच महाराष्ट्रात उपलब्ध असलेल्या उद्योगसंधीविषयी माहिती देण्याचे काम ही संस्था करते. संस्थेतर्फे उद्योजकांसाठी परिसंवाद, परिषदा व कार्यशाळा आयोजित केलेल्या आहेत. यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई व सदरची संस्था परस्पर सहकार्याने काम करतात. या उपक्रमासाठी महाराष्ट्र आर्थिक विकास मंडळाला इमारतीतील तिसऱ्या मजल्यावरील जागा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

ई) बॉम्बे सिटीपॉलिसी रिसर्च फाउंडेशन (बॉम्बे फर्स्ट) :

केंद्र इमारतीच्या चौथ्या मजल्यावरील ४०० चौ. फूटाची जागा बॉम्बे सिटी पॉलिसी रिसर्च फाउंडेशन (बॉम्बे फर्स्ट) या सार्वजनिक न्यासास संशोधन कार्यासाठी दिलेली आहे. बॉम्बे फर्स्ट ही संस्था बॉम्बे चेंबर ऑफ कॉमर्स अँड इंडस्ट्रिज आणि बॉम्बे सिटी पॉलिसी रिसर्च फाउंडेशन या संस्थांच्या पुढाकाराने व औद्योगिक/वाणिज्य क्षेत्रातील अनेक आस्थापनांच्या आर्थिक पाठबळावर १९९५ मध्ये अस्तित्वात आली. या संस्थेचे प्रमुख उद्दिष्ट मुंबई शहरातील वाढत्या लोकसंख्येचे आव्हान स्वीकारून येथील पायाभूत सुविधांमध्ये विकास करून नागरिकांच्या राहणीमानाची पातळी उंचावणे, काम करण्याच्या परिस्थितीत सुधारणा घडवून आणणे आणि भांडवली गुंतवणूकदारांना आकर्षित करणे हे आहे. मुंबई शहराच्या विविध प्रश्नांवर विचार करण्यासाठी शासन, महानगरपालिका व इतर स्वयंसेवी संस्था यांचे समन्वयक म्हणून ही संस्था कार्य करते.

उ) अनुबोधपट :

मा. चव्हाणसाहेबांच्या जीवनावर अनुबोधपट तयार करण्याचे काम नामवंत दिग्दर्शक डॉ. जब्बार पटेल यांचेकडे सोपविण्यात आलेले असून त्यांनी ग्रंथसामग्री, पत्रव्यवहार, छायाचित्रे, वर्तमानपत्रीय लेख व मा. यशवंतराव चव्हाण यांच्या सहवासातील समकालीन ज्येष्ठ मान्यवरांच्या मुलाखती घेण्याचे महाराष्ट्रातील काम जवळजवळ पूर्ण केले असून दिल्ली येथील मान्यवरांच्या मुलाखतीस सुरुवात करण्यात येत आहे. सदर अनुबोधपटासाठी महाराष्ट्र शासनाकडून आर्थिक अनुदान मिळणेबाबत प्रस्ताव सादर करण्यात आलेला असून त्याचा पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

२) यशवंतराव चव्हाण केंद्रात झालेले महत्वाचे कार्यक्रम

अ) मा. चव्हाणसाहेबांची पुण्यतिथि व जयंती :

मा. चव्हाणसाहेबांच्या २० व्या पुण्यतिथिनिमित्त दि. २५ नोव्हेंबर २००५ रोजी चव्हाण सेंटरच्या मुख्य सभागृहात झालेल्या कार्यक्रमास अध्यक्ष म्हणून मा. ना. श्री. शरदराव पवार, कृषीमंत्री भारत सरकार उपस्थित होते. या कार्यक्रमात 'यशवंतराव चव्हाण मराठी साहित्य-संस्कृति/कला, क्रीडा पारितोषिक २००५,' संगीत क्षेत्रात प्रदीर्घकाळ दैदीप्यमान कर्तृत्व गाजविलेले पंडित भीमसेन जोशी यांना प्रदान करण्यात आले व 'यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार २००५' जाहीर करण्यात आला.

याच कार्यक्रमात प्रतिष्ठानने आयोजित केलेल्या खुल्या निबंध स्पर्धेतील विजेत्यांना पारितोषिकाचे वितरण करण्यात आले. तसेच प्रा. द. ता. भोसले यांच्या 'संस्कृतिच्या पाऊल खुणा' या पुस्तकाच्या इंग्रजी अनुवादाचे प्रकाशन मा. अध्यक्षांच्या हस्ते करण्यात आले.

मा. यशवंतराव चव्हाण यांचा ९३ वा जयंती समारंभ शनिवार दि. १२ मार्च २००६ रोजी चव्हाण सेंटरच्या मुख्य सभागृहात संपन्न झाला. समारंभाच्या अध्यक्षस्थानी मा. ना. श्री. विलासराव देशमुख, मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य हे होते. या कार्यक्रमात यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार २००५ भारतातील दूरसंचार क्षेत्रातील क्रांतीचे आद्यप्रवर्तक मा. श्री. सॅम पित्रोदा यांना प्रदान करण्यात आला. समारंभाचे प्रास्ताविक व पाहुण्यांचे स्वागत मा. श्री. अरुण गुजराथी, कार्याध्यक्ष यांनी केले. सन्मानपत्राचे वाचन सौ. सुप्रिया सुळे यांनी केले. याच कार्यक्रमात 'पार्लमेंटरी प्रिव्हिलेजेस, ज्युडिशियल अँड दि प्रेस' पुस्तकाचे प्रकाशन मा. ना. श्री. विलासराव देशमुख, मुख्यमंत्री महाराष्ट्र राज्य यांच्या हस्ते करण्यात आले. वरील दोन्ही कार्यक्रमास प्रतिष्ठानचे विश्वस्त व सदस्य तसेच इतर प्रतिष्ठित मान्यवर मोठ्या प्रमाणावर उपस्थित होते.

ब) यशवंतराव चव्हाण राज्यस्तरीय पारितोषिक :

प्रतिष्ठानच्या उद्दिष्टांमधील एक भाग म्हणून खालील क्षेत्रात भरीव कार्य करणाऱ्या मान्यवर व्यक्ति वा संस्थेला चक्रीयपद्धतीने पारितोषिक व सन्मानपत्र देण्यात येते.

१. यशवंतराव चव्हाण कृषी-औद्योगिक समाजरचना/व्यवस्थापन प्रशासन पारितोषिक
२. यशवंतराव चव्हाण सामाजिक एकात्मता / विज्ञान तंत्रज्ञान पारितोषिक
३. यशवंतराव चव्हाण ग्रामीण विकास / आर्थिक - सामाजिक विकास पारितोषिक
४. यशवंतराव चव्हाण मराठी साहित्य संस्कृती / कला व क्रीडा पारितोषिक

यावर्षाचे पारितोषिक 'मराठी साहित्य संस्कृती / कला व क्रीडा' या क्षेत्रासाठी होते. संगीत क्षेत्रात प्रदीर्घ काळ दैदीप्यमान कर्तृत्व गाजविलेले पंडित भीमसेन जोशी यांना मा. चव्हाणसाहेबांच्या २० व्या पुण्यतिथीदिनी, २५ नोव्हेंबर २००५ रोजी मा. श्री. शरदराव पवार, अध्यक्ष, यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई व कृषीमंत्री, भारत सरकार यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आले. १ लाख रुपये व सन्मानपत्र असे या पारितोषिकाचे स्वरूप आहे.

क) यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार :

मा. यशवंतराव चव्हाणसाहेबांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ राष्ट्रीय पातळीवर राष्ट्रीय एकात्मता, लोकशाहीमूल्ये, सामाजिक-आर्थिक विकास या क्षेत्रांमध्ये उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या नामवंत व्यक्तीला 'यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार' व सन्मानपत्र देण्यात येते. रक्कम रुपये २ लाख व सन्मानपत्र असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे. सुयोग्य व्यक्तीची निवड करण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाचे माजी मुख्यन्यायाधीश मा. वाय. व्ही. चंद्रचूड यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमण्यात आली आहे. मा. डॉ. भालचंद्र मुणगेकर, माजी कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ, मा. डॉ. अनिल काकोडकर, अध्यक्ष, परमाणु ऊर्जा आयोग, मा. डॉ. रघुनाथ माशेलकर, महानिदेशक वैज्ञानिक तथा औद्योगिक अनुसंधान परिषद, मा. डॉ. अरुण निगवेकर, अध्यक्ष, विद्यापीठ अनुदान आयोग, मा. डॉ. रुपा शहा, कुलगुरु, एस. एन. डी. टी. विद्यापीठ, मा. श्री. चार्ल्स कोरिया, प्रख्यात आर्किटेक्ट व राष्ट्रीय नागरी आयोगाचे भूतपूर्व अध्यक्ष हे या समितीचे सदस्य आहेत.

या निवड समितीच्या शिफारशीनुसार यावर्षीचा राष्ट्रीय पुरस्कार भारतातील दूरसंचार क्षेत्रातील क्रांतीचे आद्यप्रवर्तक मा. श्री. सॅम पित्रोदा यांना मा. चव्हाणसाहेबांच्या ९३ व्या जयंतीदिनी १२ मार्च २००६ रोजी मा. ना. श्री. विलासराव देशमुख, मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांच्या हस्ते तसेच प्रतिष्ठानचे विश्वस्त व सभासद यांच्या प्रमुख उपस्थितीत सन्मानपूर्वक देण्यात आला.

३. खुली निबंध स्पर्धा :

या स्पर्धेसाठी 'खाजगी क्षेत्रात आरक्षण धोरण' हा विषय निवडण्यात आला होता. या स्पर्धेमध्ये महाराष्ट्रातील २८ स्पर्धकांनी भाग घेतला होता. स्पर्धेचे परीक्षक म्हणून श्रीमती शिल्पा शिवलकर यांनी काम केले. या स्पर्धेमध्ये कु. शीतल मोहनराव घटे, नागपूर हिला प्रथम पारितोषिक रु. ५०००/-, श्रीमती नीता चौधरी, धुळे हिला द्वितीय पारितोषिक रु. ३०००/-, श्री. गौतम सूर्यवंशी, लातूर याला तृतीय पारितोषिक रु. २०००/- देण्यात आले. सदर स्पर्धेमध्ये उत्तेजनार्थ बक्षीसे श्री. अभियंता लांडे, बुलढाणा, श्री. अमोघ भोयर, नागपूर यांना देण्यात आले. सदर पारितोषिके मा. चव्हाणसाहेबांच्या पुण्यतिथिदिनी समारंभपूर्वक देण्यात आली.

४) विशेष कार्यक्रम :

अ) ज्येष्ठ नागरिक मेळावा :

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबईतर्फे दिनांक २३ ऑक्टोबर २००५ रोजी मुंबईतील कुलाबा ते माहीम या क्षेत्रामध्ये कार्यरत असलेल्या ज्येष्ठ नागरिकांचा मेळावा आयोजित करण्यात आला होता. न्या. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक सरचिटणीस श्री. शरद काळे यांनी केले. सदर कार्यक्रमात माटुंगा, मुंबई येथील श्रीमती अनुराधा कुलकर्णी आणि माहीम, मुंबई येथील श्री. मनोहर देवधर यांचा ज्येष्ठ नागरिक म्हणून सत्कार करण्यात आला. कार्यक्रमास जवळजवळ १७५ ज्येष्ठ नागरिक उपस्थित होते.

५. माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनी :

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानची माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनी ही सीडॅक, पुणे यांचे संगणक प्रशिक्षणाचे अधिकृत केंद्र आहे. हे केंद्र मे १९९९ मध्ये स्थापन झालेले असून पहिल्या वर्षी या विभागाने सुरुवातीला डिप्लोमा इन अॅडव्हान्स्ड कॉम्प्युटींग (DAC-Diploma in Advanced Computing) आणि डिप्लोमा इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (DIT-Diploma in Information Technology) हे संगणक प्रशिक्षणाचे वर्ग सुरु केले. पहिल्या दोन वर्षात डिप्लोमा इन अॅडव्हान्स्ड कॉम्प्युटींग या अभ्यासक्रमात विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद चांगला होता. त्यानंतर आर्थिक मंदीमुळे या वर्गाला कमी विद्यार्थी मिळू लागले. हे लक्षांत घेऊन माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनी विभागाने संगणक प्रशिक्षणाचे इतर वर्ग सुरु केले. महाराष्ट्र स्टेट सर्टिफिकेट इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (MSCIT) तसेच डिप्लोमा इन मल्टिमिडिया क्रिएशन (DMC) सर्टिफिकेट कोर्स इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजीचे (CCIT) हे नवीन अभ्यासक्रम चालू केलेले आहेत. सन २००५-२००६ मध्ये महाराष्ट्र स्टेट सर्टिफिकेट इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजीचे (MSCIT) वर्ग बंद केले. डिप्लोमा इन अॅडव्हान्स्ड कॉम्प्युटींग (DAC) च्या वर्गासाठी विद्यार्थ्यांच्या संख्येत वाढ झालेली आहे.

माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनीच्या सर्व संगणक वर्गातील गेल्या ४ वर्षातील विद्यार्थ्यांची संख्या दर्शविणारा तक्ता -

प्रशिक्षण वर्गाचे नांव	२००२-०३	२००३-०४	२००४-०५	२००५-०६
डिप्लोमा इन अँडव्हान्सड कॉम्प्युटर (DAC)	२५	६९	१६७	२२८
अँडव्हान्सड डिप्लोमा इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (ADIT)	५२	४८	१२	२३
प्रीडॅक (PREDAC)	२१	११	२४	१०
डिप्लोमा इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (DIT)	३०१	२९९	१६६	१९१
महाराष्ट्र स्टेट सर्टिफिकेट इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (MSCIT)	५९०	१३७	८४	-
डिप्लोमा इन अँडव्हान्सड कॉम्प्युटींग आर्ट्स (DACA)	७	३	१४	११
डिप्लोमा इन मल्टिमिडिया क्रिएशन (DMC)	१२	४०	२६	२७
सर्टिफिकेट इन डेटाबेस अँडमिनिस्ट्रेशन (CCDA)	१५	१५	-	विद्यार्थी उपलब्ध नाहीत.
सर्टिफिकेट कोर्स इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (CCIT)	११	३०	-	-
इतर कोर्सेस	१९	१५४	१२०	२४४
एकूण	१०५३	८०६	६१३	७४४

६. प्रतिष्ठानच्या सहकार्याने कार्यरत असलेले इतर कार्यक्रम / उपक्रम :

अ) भारतीय भटके विमुक्त संशोधन संस्था, संशोधन प्रकल्प, सातारा :

भारतीय भटके विमुक्त संशोधन संस्था, सातारा यांनी महाराष्ट्रातील भटक्या जमातींच्याविषयी पथदर्शक प्रकल्प जून १९९९ पासून सुरु केला आहे. पहिल्या टप्प्यात १८ जिल्ह्यांचे सर्वेक्षण पूर्ण केले आहे. त्याविषयीचा अहवाल लवकरच प्राप्त होईल.

ब) 'प्रथम-मुंबई शिक्षण उपक्रम' :

प्रथम-मुंबई शिक्षण उपक्रम' या संस्थेच्या उपक्रमाला प्रतिष्ठान सहकार्य देते. त्यास अनुसरून 'प्रथम-मुंबई शिक्षण उपक्रम' च्या कार्यालयासाठी केंद्र इमारतीतील जागा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. मुंबई शहरात झोपडपट्टीवासीयांच्या मुलांना शिक्षणाची गोडी लागावी म्हणून बालवाड्या चालविणे, संगणकांचे प्रशिक्षण देणे, झोपडपट्टीतील स्थानिक रहिवाशांमधून उपक्रमाकरिता शिक्षक-शिक्षिका तयार करणे इत्यादी महत्त्वपूर्ण कामे 'प्रथम-मुंबई शिक्षण उपक्रमा' मार्फत डॉ. माधव चव्हाण व श्रीमती फरीदा लांबे यांच्या मार्गदर्शनाखाली मोठ्या प्रमाणावर केली जातात.

ड) इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ पब्लिक अॅडमिनिस्ट्रेशन, महाराष्ट्र शाखा :

या संस्थेच्या वतीने दरवर्षी यशवंतराव चव्हाण स्मृति व्याख्यान आयोजित करण्यात येते. सदर संस्थेने यावर्षी “माहिती व तंत्रज्ञान आणि विकास” या विषयावर मा. राज्यपाल श्री. एस. एम. कृष्णा यांचे व्याख्यान आयोजित केले होते. सदर व्याख्यानास वरिष्ठ शासकीय अधिकारी व प्रतिष्ठित मान्यवर उपस्थित होते.

७. प्रतिष्ठानमार्फत देण्यात आलेली अनुदाने :

अहवाल वर्षात खालील संस्थांना अनुदान देण्यात आले.

क्र.	संस्थेचे नांव	अनुदान रक्कम रुपये
१.	सेंटर फॉर अॅडव्हान्स्ड स्ट्रॅटेजिक स्टडिज्	२०,०००/-
२.	सेंटर फॉर इंटरनॅशनल स्ट्रॅटेजिक अॅण्ड डेव्हलपमेंट स्टडिज्	१०,०००/-
३.	सिटा कंपनी, नवी दिल्ली	१०,००,०००/-
४.	दि इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ पब्लिक अॅडमिनिस्ट्रेशन	१५,०००/-
५.	के.जी.लिमये सार्वजनिक वाचनालय, पनवेल	१०,०००/-
६.	लोकमान्य टिळक वाचन मंदिर, चिपळूण	१०,०००/-
७.	सार्वजनिक उत्सव समिती, नवी दिल्ली	४०,०००/-
८.	अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती, सातारा.	१,५०,५२०/-

८. प्रतिष्ठानला मिळालेले अनुदान :

क्र.	संस्थेचे नांव	अनुदान रक्कम रुपये
१.	ग्रंथालय संचालक, महाराष्ट्र राज्य	८०,०००/-
२.	सकाळ पेपर्स लि.	२०,०००/-

९. प्रतिष्ठानच्या विभागांमार्फत झालेले कार्यक्रम / उपक्रम :

अ) कृषी व सहकार व्यासपीठ :

कृषी सहकार व्यासपीठाचे काम विश्वस्त निमंत्रक श्री. ज्ञानेश्वर खैरे आणि माजी महापौर श्री. अंकुश काकडे, संयोजक म्हणून पाहतात. पुणे कार्यालयातून हे काम चालते. त्याला पद्मविभूषण मा. मोहन धारिया यांचे मार्गदर्शन मिळते. या कामकाजात श्री. भिडे आणि पंडित यांचा सहभाग असतो.

अ) कृषी विभाग :

१. कृषी उत्पन्न बाजार समितीसंबंधी नियोजित विधेयकाबाबत चर्चा करून त्यासंबंधीचे निवेदन मा. खैरेसाहेब यांच्या सूचनेनुसार विधान मंडळ समिती सचिवांना सादर केले. त्यातील सूचनांचा नव्या विधेयकात समावेश केला आहे.

२. कृषी सहकार व्यासपीठाच्या अभ्यासगटाच्या अनेक सभा घेण्यात आल्या. (२ ऑगस्ट २००५ व २६ ऑगस्ट २००५) तसेच राष्ट्रीय विकास कौन्सिलमधील पुढील कृषीविषयक नियोजनाबद्दलच्या मुद्यांवर आधारकर संशोधन संस्थेत चर्चा केली व त्यावर टिपण तयार करून केंद्र व राज्य शासनास सादर केले आहे.

३. पाणी सिंचन

कृषी सहकार व्यासपीठाचे अपर भीमा सहयोगी कार्यक्रम यावर दि. ४-४-२००५ रोजी एक चर्चा करणेत आली. तसेच समन्यायी पाणी परिषद व सेपिकॉम संस्थांतील चर्चांमध्ये केंद्राच्या प्रतिनिधींनी सहभाग घेतला.

४. जलसंधारण योजनेसंबंधी गोमुख संस्थेत झालेल्या चर्चेत व कार्यकारिणी सभेत उपस्थित राहून प्रा. पंडित यांनी सहभाग घेतला.

४ अ) दि. १३.१२.२००५ रोजी झालेल्या इंडोनिशियन प्रतिनिधींबरोबर कार्यशाळेत आणि कोळवण खोरे परिषदेत जलसंधारण योजनेसंबंधी गोमुख संस्थेत झालेल्या चर्चेत व कार्यकारिणी सभेत उपस्थित राहून केंद्राच्या प्रतिनिधींनी सहभाग घेतला. त्याबाबत गावकऱ्यांनी विशेष समाधान व्यक्त केले.

५ अ) दि. २३.४.२००५ रोजी महाराष्ट्र जलस्रोत प्राधिकरण अधिनियमासंबंधी झालेल्या चर्चासभेत केंद्राच्या अधिकाऱ्यांनी सहभाग घेतला.

ब) दि. २३.४.२००५ रोजी श्री. आनंदराव पाटील यांचेबरोबर जाऊन चिकोत्रे येथील चर्चा सभेत केंद्राच्या प्रतिनिधींनी सहभाग घेतला व शेतकऱ्यांना कृषी प्रक्रियेबाबत मार्गदर्शन केले. या शेतकरी परिषदेच्या अध्यक्षस्थानी राज्याचे मा. मंत्री श्री. हसन मुश्रीफ होते. समन्यायी पाणी परिषदेच्या कार्यकारिणी सभेतही केंद्राचे प्रतिनिधी उपस्थित राहिले व त्यात त्यांनी जलस्वराज्य योजनेच्या अंगीकाराविषयी मत मांडले.

६. भारतीय कृषी अनुसंधान परिषदेच्या पुणे केंद्रात किसान प्रबोधन दिनास प्रा. पंडित उपस्थित राहिले. केंद्र प्रमुखांशी संयुक्त कार्यक्रमासंबंधी चर्चा केली.

६. अ) भारतीय कृषी अनुसंधान परिषदेच्या आधारकर संस्थेत पुणे केंद्र येथे ज्या योजना चालतात, त्यांचे सचिव डॉ. बापट यांचेबरोबर श्री. भिडे व श्री. पंडित यांनी कृषी विभागाच्या योजना व कार्यक्रमासंबंधी चर्चा केली.

७. दूरदर्शनवर कृषी-दर्शनी कार्यक्रमात बी-बीयाणे अधिनियम विषयावर कृषी आयुक्त यांचे बरोबर मुलाखतवजा चर्चा कार्यक्रमासंबंधी कार्यक्रम अधिकारी यांनी सुचविल्यानुसार केंद्राच्या अधिकाऱ्यांनी अन्य अधिकाऱ्यांशी चर्चा करून टिपण तयार केले .

८. महाराष्ट्र कृषक समाजाच्या निमंत्रणावरून त्यांचे साखर संकुलातील दिवसभराचे चर्चासत्रास केंद्राचे प्रतिनिधी उपस्थित राहिले.

आ) सहकार :-

१) व्यासपीठाचे अभ्यासमंडळ :

व्यासपीठातर्फे तज्ञांचे अभ्यासमंडळ दरमहा व मधून मधून भरविण्यात येते. अहवाल काळात त्यात वैद्यनाथन समिती अहवाल, शेतकऱ्यांसाठी सर्वकष विमा योजना, कृषीविषयक नियोजन, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम दुरुस्ती, सहकार आयोग नेमण्यासंबंधी घटनादुरुस्ती, सहकार संस्थासंबंधी प्रश्नांचा ऊहापोह करण्यात आला. या मंडळाचे कामकाजही मा. श्री. बापूसाहेब खैरे यांचे अध्यक्षतेखाली चालते. त्यात श्री. भिडे व श्री. पंडित यांचेबरोबर श्री. कोराने, डॉ. कामत, प्रा.नाडकर्णी, डॉ. घाणेकर, श्री. जोगळेकर तसेच अन्य तज्ञांनी वेळोवेळी सहभाग घेऊन आपले विचार व्यक्त केले आहेत.

२) शेती कर्जपुरवठा :

सहकारी बँकांसंबंधी जो वैद्यनाथन समिती अहवाल शासनाने स्वीकारला आहे. त्यावर व्यासपीठाचे वतीने दोन बैठकीत चर्चा करणेत आली आहे. सदर चर्चेत व्यासपीठाच्या अभ्यासमंडळाने सहभाग घेतला. त्यांत सहकारी पतपुरवठ्याचा दीर्घमुदतीसह एकत्र विचार करावा व समितीने नमूद केल्याप्रमाणे वर्षा तसेच अन्य नैसर्गिक आपत्तीचे धोके यापासून शेतकऱ्यांचे संरक्षण केलेच पाहिजे. त्यासाठी राज्यातील सर्व पिकांचेसाठी सर्वकष विमा योजना चालू ठेवावी, तसेच प्रा. रथ यांच्या टिपणातील मुद्देही लक्षात घ्यावेत असे ठरविण्यात आले. त्यानुसार मा. मोहन धारिया यांच्या स्वाक्षरीने मा. शरद पवार, केंद्रीय कृषीमंत्री, भारत सरकार यांनाही कळविण्यात आले.

३) महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा यातील बदलाचे प्रस्तावावर दि. २३.४.२००५ रोजी अभ्यासगटात उपयुक्त चर्चा करण्यात आली. त्यानुसार मा. केंद्रीय मंत्रीमहोदय कृषी व सहकार यांना केंद्र शासनामार्फत आत्मनिर्भर सहकारी संस्था कायदा ज्या राज्यात अद्याप झालेला नाही त्या राज्याकडे तशा कायद्याबाबत पाठपुरावा करावा असे सुचवून सध्याचे कायद्यातील बदलांसंबंधी प्रस्ताव सादर केला.

४) मा. धारियासाहेब यांनी मा. केंद्रीय कृषी व सहकार मंत्रीमहोदयांना सहकार शताब्दी संबंधात एक सहकार आयोग नेमून यासंबंधाने सहकारी चळवळीचा १०० वर्षांचा आढावा घेऊन पुढील कामकाजाची दिशा ठरवावी असे सुचविले आहे. त्याबाबत पाठपुरावा करण्यात आला आहे. यासंबंधी मा. आनंदराव पाटील, कार्याध्यक्ष, भारती विद्यापीठ यांचेसह केंद्राच्या पदाधिकाऱ्यांनी मा. सहकारमंत्री यांचेशी व श्री. ओऊळकर, सहनिबंधक व वैयक्तिक सहाय्यक यांचेशी चर्चा केली असता त्यांनी सहकार शताब्दी कार्यक्रम हाती घेण्यात येईल असे सांगितले. त्याप्रमाणे तो घेण्यात आलेला आहे. त्यांच्या सांगली येथील कार्यक्रमात प्रा. पंडित यांनी नागरी बँका व पतसंस्था आणि सहकारी अधिनियम या विषयावर व्याख्यान दिले.

५) अमूल भारतीय कथा

गुजरातमधील दुग्ध व्यवसाय चळवळीविषयी गुजरात मिल्क मार्केटींग सोसायटी, आणंद, गुजरात यांनी अमूल इंडिया स्टोरी हे अतिशय माहितीपूर्ण पुस्तक प्रसिद्ध केले आहे. त्यांच्या सहकार्याने कृषी सहकार व्यासपीठासाठी मराठीतून हे पुस्तक भाषांतर करण्याचे काम श्री. कोरात्रे, निवृत्त सहसचिव (सहकार), महाराष्ट्र शासन यांनी केले. त्याचे प्रकाशन मा. मंत्री, पाटबंधारे यांचे हस्ते करण्यात आले. सदर पुस्तकाचा संदर्भ ग्रंथ म्हणून सहकार प्रशिक्षणात उपयोग करावा म्हणून पुणे व भारती विद्यापीठ, यशदा तसेच यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्तविद्यापीठ यांचेशी व इतरांशी पत्रव्यवहार केला. यासंबंधी आकाशवाणीवर वाचन व अभिप्राय यासाठी केंद्राच्या प्रतिनिधींनी संबंधितांची भेट दि. २७-९-२००५ रोजी घेतली.

६) नागरी बँकांना लागू असलेल्या एकरकमी परतफेड योजनेसंबंधी श्री. भिडे व प्रा. पंडित यांनी काही नागरी बँकांचे व्यवस्थापकांशी-विशेषतः विश्वेश्वर सहकारी बँक यांचेशी चर्चा केली.

७) केंद्र शासनाचा सहकारी कायद्यासंबंधी घटनादुरुस्तीचा विचार आहे, असे मा. शरद पवार, केंद्रीय कृषीमंत्री, भारत सरकार यांनी मा. धारिया यांनी कळविले होते. दरम्यान सर्वोच्च न्यायालयाने झोरेस्ट्रियन गृहनिर्माण सहकारी संस्था विरुद्ध निबंधक, सहकारी संस्था, गुजरात राज्य शासन प्रकरणात निकाल देताना वेगवेगळ्या धर्मावर आधारित सदस्यांच्या संस्था निर्माण करता येतील असा दि. १५.४.२००५ रोजी १५५१/२०००) निकाल दिला. या निर्णयामुळे समाजात दुफळी माजेल व हे राज्याचे निर्देशित धोरणाचे विरुद्ध असल्याने याबाबत राज्याचे सहकार मंत्री व मुख्यमंत्री यांना मा. धारिया यांचे सहीने व मा. राज्यमंत्री सहकार व मा. सहकार आयुक्तांना मा. बापूसाहेब खैरे यांचे सहीने महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम

(दुरुस्ती करणे संबंधीचा प्रस्ताव सादर केला आहे. त्यासंबंधी मा. सहकार आयुक्त व राज्य शासनाकडे नियमितपणे लेखी-फोनद्वारे व समक्ष पाठपुरावा चालू आहे. नियोजित कायदा दुरुस्तीचा मसुदा, विधी व न्याय खात्याने मान्य केला असून, सहकार विभागाकडून पुढील कारवाई अपेक्षित आहे. त्याचा पाठपुरावा चालू आहे. तसेच त्याबाबतीतील वस्तुस्थिती जाणून घेण्यासाठी सर्व राज्यांच्या सहकार विभागाशी पत्रव्यवहार केला. केंद्र शासनानेही याबाबत राज्य सरकारकडे पाठपुरावा करावा याबाबत मा. अंकुश काकडे यांचे अर्धशासकीय पत्राने मा. शरदराव पवार, केंद्रीय कृषीमंत्री, भारत सरकार यांना विनंती केली आहे.

मा. मंत्री, सहकार, ना. पतंगराव कदम यांचेशी याबाबत केंद्राचे अधिकारी व अध्यक्ष सोपेकॉम व कार्याध्यक्ष, भारती विद्यापीठ यांचे समवेत चर्चा केली आहे. सदर प्रस्तावाचा पाठपुरावा सतत चालू आहे.

८) व्हिजन डॉक्यूमेंट २००५ आर. बी. आय. यावर प्रतिष्ठानचे वतीने एक निवेदन मा. धारिया यांनी मा. पंतप्रधानांना पुणे भेटीत सादर केले. त्या निवेदनातील काही शिफारशी भारतीय रिझर्व्ह बँकेने मान्य केल्या आहेत.

९) सहकारविषयक कै. नरुभाऊ लिमये पारितोषिक श्री. यशवंतराव गडाख यांना देण्याचा समारंभ मा. मुख्यमंत्री ना. विलासराव देशमुख यांचे हस्ते झाला. सदर कार्यक्रमाचे आयोजन प्रतिष्ठानचे पुणे विभागाचे मा. श्री. अंकुश काकडे यांनी केले होते. या कार्यक्रमास मा. बापूसाहेब खैरे, श्री. शांतीलाल सुरतवाला, श्रीमती शैला लिमये, श्री. भिडे व प्रा. पंडित उपस्थित होते.

१०) सहकार सप्ताह उद्घाटन :

महाराष्ट्र राज्य सहकारी संघाने आयोजित केलेल्या सहकार सप्ताहाच्या उद्घाटनात संघाने आपले सभासद प्रशिक्षणवर्ग व अन्य शिक्षण प्रशिक्षण कार्यक्रमात माहिती अधिकार अधिनियम २००५ याचा समावेश करणेबाबत केंद्राच्या प्रतिनिधींनी आग्रहाने प्रतिपादन केले, त्यास संघाकडून प्रतिसाद मिळाला आहे.

११) फोर्ड फौंडेशनच्या सहकार्याने यशदाने महाराष्ट्रातील अनेक शासकीय खात्यांच्या कामकाजाचे पुनर्विलोकन करून त्यामध्ये खात्याची कोअर कामे त्याचप्रमाणे जी कामे अन्य संस्थाकडे वर्ग करता येतील, तसेच जी कामे बाहेरून कमी खर्चाने करून घेता येतील व जी कामे कमी करता येतील अशाप्रकारे आढावा घेऊन सहकार खात्यात काय सुधारणा करता येईल, याबाबतचा अहवाल तयार केला. त्याबाबत चर्चेसाठी सहकार खात्याचे अधिकारी व इतरांना आमंत्रित केले होते. त्या चर्चेमध्ये केंद्राच्या प्रतिनिधींनी सहभाग

घेतला व काही सूचना केल्या होत्या, त्या मान्य करण्यात आल्या.

अ) माहितीचा अधिकार कायदा : २००५.

१. मा. बापूसाहेब खैरे यांच्या मार्गदर्शनानुसार श्री. शं. त्रि. भिडे यांनी यशवंतराव चव्हाण विकास प्रशासन प्रबोधिनीचे महासंचालक श्री. रत्नाकरजी गायकवाड यांचेशी संपर्क साधून प्रतिष्ठानचे व्यासपीठाच्या अभ्यासमंडळाच्या सदस्यांसाठी माहितीचा अधिकार कायदा २००५ यावरील दोन दिवसांचे कार्यशाळेत प्रशिक्षणाची व्यवस्था केली. त्यानंतर उपलब्ध झालेल्या साहित्याच्या आधारे तसेच श्री. श. मि. मुश्रीफ, माजी पोलीस महानिरीक्षक यांच्या सहकार्याने श्री. भिडे यांनी २० पानी सविस्तर टिपण तयार केले. त्या टिपणाच्या प्रती राज्य संघास, तसेच मा. सहकार आयुक्त व साखर आयुक्त यांना समक्ष दिल्या व त्यांच्याशी चर्चा केली. दोनही आयुक्तांनी सदर टिपणाच्या प्रती आपल्या जिल्हा व विभागीय अधिकाऱ्यांना वितरित केल्या आहेत.

२. माहितीचा अधिकार कार्यशाळा :

प्रतिष्ठानने पुरविलेल्या माहिती अधिकार कायदा २००५ या टिपणीचा पृष्ठाधार साहित्य म्हणून उपयोग करुन दि. २७.१.२००६ रोजी राज्य संघाने आपल्या सर्व जिल्हा प्रशिक्षण अधिकारी, १३ प्राचार्य आणि विभागीय व मुख्यालयातील प्रमुख अधिकाऱ्यांचा प्रशिक्षणाचा कार्यक्रम आयोजित केला होता. त्या कार्यक्रमात प्रतिष्ठानचे सर्वश्री भिडे व पंडित यांनी, तसेच यशदाचे ऑडिशनल डायरेक्टर श्री. किरण कुलकर्णी यांनी मार्गदर्शन केले. प्रतिष्ठानने माहिती अधिकार कायदा २००५ यावर तयार केलेल्या टिपणीच्या ५००० प्रती विशाल सहाद्री ट्रस्ट, पुणे यांनी महाराष्ट्र को-ऑप. प्रिंटर्स येथे छापून घेतल्या असून त्या प्रतिष्ठानचे सहकार्याने वितरित करण्यात येत आहेत.

ब) बाल विज्ञान चळवळ :

पुणे विद्यापीठाचे माजी उपकुलगुरु डॉ. वि. ग. भिडे यांनी स्थापन करुन उत्तमरीत्या चालविलेल्या या चळवळीच्या स्टिअरिंग कमिटीवर प्रतिष्ठानच्या वतीने प्रा. प्रभाकर पंडित काम करतात. सदर समितीच्या या कालावधीत झालेल्या सात बैठकीत तसेच दि. २१.१२.२००५ रोजी नाशिक येथे झालेल्या वार्षिक साधारण सभेत त्यांनी सक्रिय सहभाग घेतला. सदर बालविज्ञान चळवळीला जोडून आता ही चळवळ महाविद्यालयातील युवकांसाठी विस्तारित करण्यात येणार आहे. त्यासाठी प्रा. पंडित उपस्थित राहतात.

येत्या वर्षात प्रा. पंडित यांची सेक्रेटरी जनरल(आऊट स्टेशन) बाल विज्ञान चळवळ अशी नियुक्ती करणेत आली आहे. सदर कार्य प्रगतीपथावर आहे.

क) म. गांधी जयंतीनिमित्त :

वनराईच्या व प्रतिष्ठानच्या संयुक्त कार्यक्रमात घेतलेल्या सहभागाखेरीज 'म. गांधी व २१ वे शतक' या मराठी व त्याच विषयावरील इंग्रजी परिसंवादाच्या अशा दोन्ही कार्यक्रमास केंद्र प्रतिनिधी उपस्थित राहिले व वक्ते आणि अन्य गांधी विचारकांशी उदा. श्रीमती शोभना रानडे, श्रीमती. प्रा. रमा रावता आदिंबरोबर त्यांनी चर्चा केली.

शैक्षणिक कार्यक्रम :

१. इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशनच्या राज्य साधन केंद्राच्या (एस. आर. सी.) कार्य आढाव्यांसाठी केंद्रीय अधिकारी आले असतांना त्यांच्या निमंत्रणावरून आढावा बैठकीस केंद्राचे प्रतिनिधी उपस्थित राहिले व त्यांनी कार्यक्रमाचे विश्लेषण करणारे विवेचन केले.

२. महाराष्ट्र वृक्षसंवर्धिनी संस्थेतील पूर व भूधसरण या विषयावरील तज्ञ व्याख्यानाचे सूत्रसंचालन व समारोपाचे भाषण प्रा. पंडित यांनी केले.

आ) महाराष्ट्र महिला व्यासपीठ :

महाराष्ट्र महिला व्यासपीठाच्या संयोजिका म्हणून श्रीमती विजया चौहान या काम पहात असून श्रीमती शोभा लोंढे या पूर्णवेळ कार्यकर्त्या म्हणून काम पहात आहेत. या कार्यात वासंती शेवाळे, अरुणा इसनगर, माधुरी शर्मा आदि अनेक कार्यकर्त्या क्रियाशील आहेत. महाराष्ट्र महिला व्यासपीठ हा प्रतिष्ठानचा एक महत्वाचा उपक्रम असून मुंबई कार्यालयातर्फे विशेषतः मुंबई विभागात नियमित कार्यक्रम आयोजित केले जातात. कार्यक्रमाच्या स्वरूपानुसार काही कार्यक्रम महाराष्ट्राच्या विविध भागातही घेतले जातात. प्रतिष्ठानच्या व व्यासपीठाच्या पुणे, कराड, नागपूर, औरंगाबाद, कोकण, नाशिक इत्यादि केंद्रामार्फतही महिलांसाठी विविध कार्यक्रम घेतले जातात. दि. २ फेब्रुवारी रोजी कै. वेणूताई चव्हाण जयंतीचा कार्यक्रम सर्व केंद्रांमध्ये घेतला जातो.

विविध कार्यक्रम

ऑक्टोबर २००५ ते फेब्रुवारी २००६ अखेर ६ आरोग्य शिबिरे घेण्यात आली. मुलुंड, भांडुप, शिंपोली,

बोरीवली, पंचशीलनगर, मुलुंड-प, इंदिरानगर व कुर्ला या भागात ही शिबिरे झाली. मधुमेहासाठी स्वस्त तपासणी, डोळे तपासणी व चष्मा वाटप, स्त्रियांचे विविध आजार अशा गोष्टींसाठी स्थानिक डॉक्टर, नगरसेवक, आमदार, अन्य स्वयंसेवी संस्था यांच्या सहकार्याने शिबिरांचे कार्यक्रम आयोजित केले होते. १००० पेक्षा जास्त महिलांना याचा उपयोग झाला.

२. बचतगट :

बचतगट बांधणी, संवर्धन, नियमित मार्गदर्शन हा व्यासपीठाच्या कामाचा एक महत्वाचा भाग आहे. बृहन्मुंबईत सध्या १५ बचतगट (३०० स्त्रिया) कार्यान्वित आहेत व कुलाबा भागात ३ गटांच्या बांधणीचे काम चालू आहे. सर्व बचतगटांच्या बैठका महिन्यातून १ किंवा २ वेळा होतात. व्यासपीठाची पूर्णवेळ कार्यकर्ती शोभा लोंढे ही शक्यतो सर्व बैठकींना हजर राहते. आर्थिक व्यवहाराबरोबरच विविध नियतकालिकांमधील उदा. प्रेरक ललकारी, मिळून साऱ्याजणी इत्यादि लेख वाचून दाखविणे व त्यावर चर्चा करणे, स्त्रियांच्या विविध स्पर्धा आयोजित करणे असे कार्यक्रम मुद्दाम घेतले जातात. व्यासपीठाचा बचतगटांच्या बाबतीत दृष्टिकोन स्त्रियांना केवळ नाममात्र आर्थिक व्यवहारात गुंतवणे नसून स्त्रीप्रश्नाविषयक जागृती निर्माण करून संघटित होण्याची प्रेरणा देणे हा आहे.

१. किशोरी शिबीर :

‘सहयोग’ ही कुर्ला भागात काम करणारी संस्था व व्यासपीठाचे मुलुंड केंद्र यांनी एकत्र येऊन ३० किशोरींचे एक दिवसाचे शिबीर आयोजित केले होते. किशोरवयीन मुलींच्या विविध प्रश्नांवर चर्चा झाली. इतर संस्थाकडूनही अशा शिबिरांची मागणी होत आहे. व्यासपीठ त्यादृष्टीने प्रयत्नशील आहे.

२. स्वाधार :

मुलुंड केंद्रातील केसेस यापुढे स्वाधार-मुलुंडकडे पाठवण्यात येतील. महाराष्ट्र महिला व्यासपीठाच्या स्वयंसेवक स्वाधार-मुलुंडला याबाबतीत मदत करतील. ‘स्वाधार’ मधील शाळा बाह्य किशोरींसाठी महाराष्ट्र महिला व्यासपीठ शिबीर आयोजित करेल.

३. श्रद्धा सामूहिक केंद्र :

अंधेरी (प.) येथील सिस्टर ब्रिझट यांनी महाराष्ट्र महिला व्यासपीठ कार्यालयाला भेट देऊन कामाची माहिती घेतली व सहकार्याने काम करण्याची इच्छा व्यक्त केली.

४. बचतगट :

श्रीमती शोभा लोंढे यांनी गौणीपाडा येथील बचतगटाला भेट देऊन अडचणींवर मार्गदर्शन केले.

अन्य : महानगरपालिकेच्या सुवर्ण विकास योजना अंतर्गत दारिद्र्यरेषेतील व्यक्तींच्या सर्वेक्षणासाठी काही तरुण युवक - युवती यांची जरूरी होती. तेव्हा वरळी विभागातील २५ युवक- युवतींना पाठविण्यात आले.

ऑगस्ट २००५- पूरग्रस्तांना मदत :

मानखुर्द येथील मंडाळागांव व अण्णाभाऊ साठेनगर येथे पूरग्रस्तांना तातडीची मदत व पुनर्वसन कार्यात एक आठवडा मदत केली. विशेषतः मंडळा भागात ५००० कुटुंबे उध्वस्त झालेली होती. त्यांना निवारा निर्माण करणे, स्वच्छता मोहीम, वस्तू वाटप इत्यादि कामे केली.

विभावरी शिरूरकर व कुसुमावती देशपांडे जन्मशताब्दी चर्चासत्रे :

निरामय पब्लिक चॅरिटेबल ट्रस्ट (मिळून साऱ्याजणी) व महाराष्ट्र महिला व्यासपीठ, (नाशिक, नागपूर व पुणे केंद्र) यांच्या संयुक्त विद्यमाने ३ चर्चासत्रांचे आयोजन करण्यात आले होते. नाशिक येथील चर्चासत्र ऑगस्ट २००५ मध्ये तर नागपूर येथे नोव्हेंबर २००५ व पुणे येथे डिसेंबर २००५ मध्ये स्थानिक केंद्रांच्या आर्थिक व अन्य सर्व सहकार्याने ही चर्चासत्रे संपन्न झाली. सर्व मिळून महाराष्ट्रातील सुमारे १२५ लेखिका आपापसात भेटल्या, एकत्र राहिल्या आणि स्वतःच्या लेखनाच्या संदर्भात विविध सामाजिक विषयांवर चर्चा केली. सर्व स्त्री लेखकांना एकमेकींच्या प्रश्नांना समजून घेण्याची ही अपूर्व संधी वाटली. तीनही ठिकाणी विविध विषयांवर वेगवेगळ्या लेखिकांनी मांडणी केली. दलित आत्मचरित्रांतील पुरुष व्यक्तिरेखा 'महानगरात जगताना', 'स्त्रियांची भाषा', 'आविष्कार', 'स्वातंत्र्याच्या संदर्भात', 'लेखिकांवरील बंधने', अशा स्वरूपाचे विषय निवडण्यात आले होते. सर्व चर्चासत्रांमध्ये विभावरी व कुसुमावतींच्या साहित्याचा आढावा घेणारी बीजभाषणे होती. या सर्व चर्चासत्रांचे संपूर्ण नियोजन, लेखिकांशी सातत्याने पत्रव्यवहार, दूरध्वनी आणि प्रत्यक्ष चर्चासत्र चालविणे ही सर्व जबाबदारी श्रीमती विद्या बाळ यांनी मेहनतीने व समर्थपणे पेलली. त्यांना तेवढीच समर्थ साथ प्रा. पुष्पा भावे यांनी दिली. साहित्यातील स्त्रीवादी दृष्टिकोनाविषयीची त्यांची मांडणी अतिशय प्रभावी होती. अरुणा ढेरे यांची मुलाखत, उमा कुलकर्णी यांनी व्यक्त केलेले अनुवादांविषयीचे अनुभव ही देखील काही नमूद करण्याजोगी वैशिष्ट्ये !

या तीनही चर्चासत्रांवर आधारित एक समग्र अहवाल व स्त्रीवादी दृष्टिकोन यावर स्वतंत्र सविस्तर लेख यांचा समावेश करून प्रतिष्ठानच्या वतीने एक पुस्तिका प्रसिद्ध करण्याचा व्यासपीठाचा मानस आहे.

४. अन्य संस्थांच्या कार्यात सहभाग :

महिला व्यासपीठाचे आर्थिक व मनुष्यबळ मर्यादित आहे. पण स्त्री विकासाची वैचारिक बांधीलकी पक्की आहे. त्यामुळे समविचारी संस्था, संघटनांच्या कार्यात सहभाग तसेच प्रतिष्ठानच्या अन्य उपक्रमांच्या कार्यक्रमात सहभाग या नित्याच्या गोष्टी आहेत. अहवाल कालावधीत पुढील महत्त्वाच्या कार्यक्रमात व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांनी भाग घेतला. उपस्थिती, मार्गदर्शन, प्रमुख अतिथीपद जबाबदारी घेऊन निश्चित भूमिका बजावणे असे या सहभागाचे स्वरूप होते.

डिसेंबर २००५ मध्ये झालेला औरंगाबाद येथील युवती मेळावा, १७-१८ फेब्रुवारी स्त्रीमुक्ती संघटनेतर्फे देवनार येथील टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सेसमध्ये झालेले लोकसंख्या नियंत्रण, कौटुंबिक हिंसाचार, स्त्रियांचे लैंगिक शोषण, स्त्री-पुरुष समानता इत्यादि विषयांवरील प्रशिक्षण विवाहविषयक कायद्यांच्या संदर्भात गोवंडी येथे एकात्मिक बाल विकास प्रकल्पातर्फे घेण्यात आलेले १५० महिलांचे शिबीर, नवमहाराष्ट्र युवा अभियानाची वार्षिक नियोजनाची फेब्रुवारीतील नाशिकला घेतलेली कार्यशाळा तसेच १४ जानेवारी २००६ रोजी 'डॉ. आंबेडकर इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल अँड इकॉनॉमिक चेंज' यांच्यातर्फे 'स्त्रीमुक्ती व दलित स्त्री' विषयावरील सुमारे १०० स्त्रियांच्या उपस्थितीतील चर्चासत्र हे काही महत्त्वाचे कार्यक्रम.

जिल्हा परिषद ठाणे, तलासरी तालुका पंचायतीच्या वतीने ऑक्टोबर २००५ मध्ये ३५० महिलांचा मेळावा घेण्यात आला. श्रीमती शोभा लोंढे व श्रीमती विजया चौहान यांनी मेळाव्याला मार्गदर्शन केले, गाणी शिकवली. ३ जानेवारी २००६ रोजी सावित्रीबाई फुले जयंती व बालिकादिन महिला व्यासपीठाने 'रमाई महिला प्रशिक्षण' व 'औद्योगिक समिती' यांच्या समवेत साजरा केला.

५. शिका गं शिका - भरपूर शिका :

१६ जानेवारी २००६ हा महिला व्यासपीठाच्या दृष्टीने एक महत्त्वाचा दिवस. शाळा सोडून शेतमजुरी करणाऱ्या मुली यवतमाळ जिल्ह्यातील उमरखेड तालुक्यातील पण जिल्हा परिषद यवतमाळ, शिक्षण विभाग व युनिसेफने प्रयत्नपूर्वक अशा ४२ मुलींना एस. एस. सी. च्या परीक्षेला बसवले व त्यापैकी २२ मुली चांगले गुण मिळवून पास झाल्या. उरलेल्या मुली पुन्हा प्रयत्न करणार आहेत. या सर्व मुली, त्यांचे कुटुंबीय, गावातील प्रोत्साहन देणारी बुजुर्ग मंडळी व शिक्षकवर्ग असे सुमारे ६० लोक प्रतिष्ठानच्या कार्यालयात आले होते. सरचिटणीस श्री. शरद काळे व श्रीमती सुप्रिया सुळे यांनी मुलींशी-पालकांशी मनमोकळ्या गप्पा

मारल्या. त्यांचे अनुभव ऐकले. विशेषतः मुलींना बोलते केले. या कार्यक्रमात नवमहाराष्ट्र युवा अभियानाच्या कार्यकर्त्यांचीही उपस्थिती होती. महिला व्यासपीठाच्या सर्व कार्यकर्त्यांनी कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी खूपच मेहनत घेतली.

६. कै. सौ. वेणूताई चव्हाण जयंती :

मुंबईतील यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानच्या महाराष्ट्र महिला व्यासपीठातर्फे कै. सौ. वेणूताई चव्हाण जयंतीनिमित्त बचतगट व महिला मंडळांसाठी सांस्कृतिक स्पर्धा कार्यक्रम दिनांक ४ फेब्रुवारी २००६ रोजी आयोजित करण्यात आला होता. मुंबई व ठाणे जिल्ह्यातील सुमारे ४० संघांनी यात भाग घेतला. ४५० प्रेक्षकांच्या उपस्थितीत लोकनृत्य, पथनाट्य, एकांकिका, लावणीनृत्य इत्यादी प्रकार सादर करण्यात आले.

अंधश्रद्धा, एड्स व स्त्रियांवरील लैंगिक अत्याचार असे विषय देण्यात आले होते. लैंगिक अत्याचारांची विविध रूपे-वयाचा, जागेचा, नात्यांचा, पदांचा मुलाहिजा न ठेवता स्त्रियांचे केले जाणारे लग्नांतर्गत शोषण, घडणारे अत्याचार असे अनेक मुद्दे समाजातील विविध आर्थिक स्तरावरील या स्त्रियांनी प्रभावीपणे पुढे आणले.

स्त्रियांच्या नळावर होणाऱ्या गप्पा, नोकरीच्या ठिकाणी होणाऱ्या चर्चा वा घरकाम करणाऱ्या स्त्रिया- प्रश्न सारीकडे समान आणि उत्तर संघटित होऊन, एकत्रित येऊन या प्रश्नांना तोंड देणे, समाज जागृती करणे व मुख्यतः अत्याचार झालेल्या स्त्रीला बळ देणे, पाठिंबा देणे हे आहे. असाच संदेश या स्पर्धेद्वारा जणू देण्यात आला. एड्सविषयीचे पथनाटयसुद्धा स्त्रियांवर केले जाणारे आरोप, पुरुषांच्या सैल वागण्याचे बायकांना भोगावे लागणारे परिणाम या मुद्द्यांवर भर देणारे होते. अंधश्रद्धांच्या आहारी न जाता आरोग्य मंत्र देण्याच्या एकांकिकाही स्पर्धात सादर झाल्या.

याशिवाय व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांनी दि. २ फेब्रुवारी रोजी कै. सौ. वेणूताई चव्हाण जयंती मुलुंड कार्यालयात साजरी केली.

इ) नवमहाराष्ट्र युवा अभियान :

दि. ३ एप्रिल २००५ : यशवंतराव चव्हाण सेंटरमध्ये पत्रकारिता प्रशिक्षण वर्गाच्या विद्यार्थ्यांची मूल्यमापन परीक्षा घेण्यात आली.

दि. ५ एप्रिल २००५ : औरंगाबाद येथे मा. नंदकिशोर कागलीवाल यांच्यासोबत कार्यकर्त्यांसह बैठक. विषय : औरंगाबाद केंद्राचे कामकाज.

दि. ६ एप्रिल २००५ : 'शिक्षणाचे जागतिकीकरण' या विषयावर मुंबई विद्यापीठाने आयोजित केलेल्या परिसंवादात कार्यकर्त्यांचा सहभाग. या परिसंवादात श्री. यशपाल (माजी अध्यक्ष यु. जी. सी.), न्या. पी. बी. सावंत, डॉ. रवी बापट यांनी मार्गदर्शन केले.

दि. १० एप्रिल २००५ : चेतना कॉलेज बांद्रा येथे ' एड्स प्रतिबंधक प्रशिक्षण नेतृत्व कार्यशाळा 'घेण्यात आली. समाजकार्य प्रशिक्षण वर्गाच्या कार्यकर्त्यांनी यांत भाग घेतला. श्री. प्रेमानंद रुपवते, श्री. सुनिल वालावलकर इ. नी मार्गदर्शन केले.

दि. ११ एप्रिल २००५ : मे शिबीराची पूर्वतयारी बैठक नाशिक-अभिव्यक्ती

दि. १४ एप्रिल २००५ : नाशिक येथे होणाऱ्या तीन दिवसीय शिबीराच्या तयारीसाठी नाशिक विभागीय केंद्र व कार्यकर्त्यांची बैठक नाशिक येथे घेण्यात आली.

दि. १८ एप्रिल २००५ : समाजकार्यकर्ता प्रशिक्षण वर्गाच्या विद्यार्थ्यांनी गोवंडी डंपिंग ग्राउंडला भेट दिली व तेथे कचरा वेचणाऱ्या महिलांची माहिती घेतली. त्यानंतर 'अपनालय' या संस्थेला भेट देऊन माहिती करून घेतली.

दि. २० एप्रिल २००५ : समाज कार्यकर्ता प्रशिक्षण वर्गाच्या विद्यार्थ्यांची मूल्यमापन परीक्षा चेतना कॉलेज, बांद्रा (मुंबई) येथे घेण्यात आली.

दि. ६ ते ११ मे २००५ : युवा श्रमसंस्कार छावणी - माणगाव येथे भाग घेतला. आयोजन साने गुरुजी स्मारक ट्रस्ट ने केले होते.

दि. ७ मे २००५ : 'यशवंतराव चव्हाण सेंटरमध्ये' सामाजिक कार्यकर्ता प्रशिक्षण वर्गाच्या विद्यार्थ्यांचा प्रमाणपत्र वाटपाचा व निरोप समारंभ घेण्यात आला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी श्री. प्रेमानंद रुपवते हे होते.

दि. २१, २२, २३ मे २००५ : 'शोध स्पंदनाचा वेध संवेदनांचा' हा तीन दिवसीय निवासी कार्यक्रम नाशिक येथे घेण्यात आला. नवमहाराष्ट्र युवा अभियानातर्फे घेण्यात आलेल्या सर्व स्पर्धामधून पारितोषिक प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी हे शिबीर आयोजित करण्यात आले होते. यात 'अभिव्यक्ती' या संस्थेचा महत्वपूर्ण

सहभाग होता. या शिबीरासाठी प्रमुख अतिथी म्हणून नाशिक केंद्राचे अध्यक्ष मा. विनायकदादा पाटील, माजी कुलगुरु डॉ. रवी बापट, कुलगुरु राजन वेळूकर उपस्थित होते. तर प्रा. डॉ. दिलीप धोंडगे, श्रीमती वृंदा भार्गवे, कवी प्रशांत मोरे व इतर मान्यवर सहभागी होते. कार्यक्रमाचे संयोजन विश्वास ठाकूर, अनिता पगारे, सुजाता बाबर, दत्ता बाळसराफ यांनी केले.

दि. १५ मे २००५ : 'मोफत वैद्यकीय तपासणी व औषधवाटप शिबीर' माकटी गाव, जि. रायगड, महाराष्ट्र राज्य एड्स नियंत्रण सोसायटी आणि एव्हर्ट सोसायटी यांच्या सहकार्याने एड्स विरोधी भिंती पत्रके, माहिती पत्रके, बॅनर लावण्यात आले. आयोजन पिनेकल क्लब ने केले होते.

दि. १८ जून २००५ : आईनस्टाइन बोस विज्ञान प्रकल्पाच्या पूर्वतयारीसाठी सुमारे ७० स्त्री - पुरुष कार्यकर्त्यांची एकदिवसीय कार्यशाळा यशवंतराव चव्हाण सेंटरमध्ये घेण्यात आली. या कार्यशाळेत प्रसिद्ध शास्त्रज्ञ डॉ. हेमचंद्र प्रधान व श्रीमती साठे (मराठी विज्ञान परिषद) यांनी मार्गदर्शन केले. श्री. अरविंद वैद्य यांनी सूत्रसंचालन केले. या कार्यशाळेचा दुसरा टप्पा म्हणून ९ जुलै २००५ रोजी मानखुर्द येथे डॉ. होमी भाभा विज्ञान शिक्षण केंद्रास सर्वांनी भेट दिली व प्रशिक्षण घेतले.

मुंबई, विरार, पालघर, इस्लामपूर, औरंगाबाद येथे एकूण साठ (६०) कार्यशाळा घेण्यात आल्या.

दि. २४ जून २००५ : सर्व युवा कार्यकर्ते व आजी-माजी प्रशिक्षण वर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी दर महिन्याला एक प्रबोधनात्मक कार्यक्रम घेण्याचे ठरले. त्याची सुरुवात दि. २४ जूनला 'सहजवाद संवाद' कार्यक्रमाने झाली. त्यावेळी 'नकाशा वाचन: महाराष्ट्र, भारत, जग' या विषयावर मा. अरविंद वैद्य यांनी सर्व उपस्थितांशी संवाद साधला.

दि. ३ जुलै २००५ : टाटा इन्स्टिट्यूट देवनार, मुंबई येथे 'शहरी दलितांचे प्रश्न' या विषयाची एक दिवसीय कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. यावेळी 'शहरी दलितांचे प्रश्न व वाटचाल' या विषयावर परिसंवाद झाला. आयोजन प्रागतिक विद्यार्थी संघाने केले होते.

दि. १५ जुलै २००५ : पुणे येथे महाराष्ट्र महिला व्यासपीठाच्या राज्यव्यापी समन्वय समितीच्या कामकाजात दत्ता बाळसराफ यांनी भाग घेतला.

दि. १८ जुलै २००५ : औरंगाबाद येथे नाथ हाऊसमध्ये, औरंगाबाद विभाग स्थापनेसंदर्भात पूर्वतयारी बैठकीसाठी सुमारे १००-१२५ प्रमुख कार्यकर्ते, साहित्यिक यांची बैठक झाली. दत्ता बाळसराफ यांनी उपस्थित राहून सहभाग घेतला.

दि. २३ व २४ जुलै २००५ : यशवंतराव चव्हाण सेंटर येथे 'एड्स प्रतिबंध प्रशिक्षण नेतृत्व कार्यशाळा' घेण्यात आली. या कार्यशाळेत खेळातून व पथनाट्याद्वारे एड्स प्रतिबंध कसे करता येईल, या विषयी प्रशिक्षण देण्यात आले. या कार्यशाळेचे संयोजन अमिता पवार, जनार्दन म्हात्रे यांनी केले. प्रमुख मार्गदर्शन सुनिल वालावलकर यांनी केले.

दि. १४ ऑगस्ट २००५ : औरंगाबाद येथे कार्यकर्त्यांचे शिबीर घेण्यात आले. विविध उपक्रम कशा पद्धतीने राबवावेत याबाबत विचारविनिमय झाला.

दि. २८ ऑगस्ट २००५ : प्रतिवर्षाप्रमाणे होणाऱ्या शैक्षणिक उपक्रमापैकी 'समाज कार्यकर्ता प्रशिक्षण वर्गाचे' उद्घाटन मा. प्रेमानंद रुपवते यांच्या हस्ते झाले. यावेळी प्रमुख अतिथी म्हणून मा. ना. भाई जगताप उपस्थित होते. यावेळी श्री. जगन्नाथ कांबळे यांनी ओळख व प्रशिक्षणाची माहिती यावर मार्गदर्शन केले तर अॅड संघराज रुपवते यांनी 'भारतीय राज्यघटना' या विषयावर मार्गदर्शन केले.

दि. २८ ऑगस्ट व २९ ऑगस्ट २००५ : कोकण विभागीय केंद्रातर्फे रत्नागिरी व चिपळूण येथे उद्योजकता प्रेरक कार्यशाळा घेण्यात आल्या. यामध्ये सर्वश्री भाऊसाहेब नेवाळकर, अनिल नेवाळकर, दत्ता बाळसराफ, मनोहर नाडकर्णी इ. नी मार्गदर्शन केले.

दि. ७ सप्टेंबर २००५ : औरंगाबाद येथे पुढील कार्यक्रमासाठी पूर्वतयारी बैठक मा. अध्यक्ष श्री. नंदकिशोर कागलीवाल यांच्या निवासस्थानी झाली. मुंबईहून दत्ता बाळसराफ व स्थानिक पदाधिकारी उपस्थित होते.

दि. ९ व १० सप्टेंबर २००५ : समाजकार्य महाविद्यालय, जळगाव यांच्या संयुक्त विद्यमाने आय. एम. ए. सभागृह जळगाव येथे एड्स प्रतिबंधक नेतृत्व गुणविकास कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. डॉ. आर. आर. शिंदे, डॉ. दिलीप कदम, अॅड. प्रेमानंद रुपवते, मा. दत्ता बाळसराफ, प्रा. स्नेहजा रुपवते इ. नी मार्गदर्शन केले. दोन दिवस घेण्यात आलेल्या या कार्यशाळेत ७० महाविद्यालयीन युवा-युवतींनी भाग घेतला.

दि. २४ सप्टेंबर : जळगाव मध्यवर्ती सहकारी बँकेच्या सभागृहामध्ये 'कुसुमांजली काव्योत्सव' हा कार्यक्रम घेण्यात आला.

दि. ३० सप्टेंबर २००५ : रोजी झालेल्या प्रतिष्ठानच्या बैठकीत विभागीय केंद्रामध्ये 'नवमहाराष्ट्र युवा अभियानच्या' कामकाजासाठी प्रमुख विभागीय संघटकाची नेमणूक करण्यात आली.

विभाग		संघटक
मुंबई	-	श्री. दिनेश हुलवळे
पुणे	-	श्री. विलास लोंढे
कराड	-	श्री. अभिजित कुलकर्णी
रत्नागिरी	-	श्री. आशुतोष मुळचे
नाशिक	-	श्री. विश्वास ठाकूर
नागपूर	-	श्री. दिनेश मासोदकर
लातूर	-	श्री. संजय शेते

दि. २२, २३ ऑक्टोबर २००५ : मालतीबाई बेडेकर व कुसुमावती देशपांडे यांच्या जन्म शताब्दीनिमित्त नाशिक येथे झालेल्या ' लिहित्या स्त्रियांचा परस्परांशी संवाद' या लेखिका संमेलनात सहभाग.

दि. १९ व २० नोव्हेंबर २००५ : 'नवमहाराष्ट्र युवा अभियान' व 'मैत्री' संस्था यांच्या संयुक्त विद्यमाने कामगार कल्याण केंद्र, परेल येथे 'एड्स प्रतिबंध कार्यशाळा' घेण्यात आली. यासाठी प्रमुख वक्ते म्हणून डॉ. गीता भावे, सर्वश्री हरीष सदानी, दत्ता बाळसराफ, सुरज भोईर, डॉ. दिलीप कदम उपस्थित होते.

१. 'यशवंतराव चव्हाण युवा पुरस्कार - २००५' पुरस्काराचे स्वरूप : रु. ११,०००/- व प्रमाणपत्र पुरस्कार प्राप्त विजेते :

१. श्री. प्रफुल्ल श्रीधर कुकडे, अमरावती
२. डॉ. उषादेवी संभाजीराव पाटील, इस्लामपूर (सांगली)

२. यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालयीन साहित्य पारितोषिक योजना - २००५

कथा, कविता व एकांकिका या तीन साहित्यप्रकारांकरिता ही स्पर्धा आयोजित केली जाते. सदर स्पर्धेसाठी परीक्षक म्हणून डॉ. दीपा काळे, डॉ. महेश केळुसकर, धनंजय सरदेशपांडे यांनी काम पाहिले. विजेत्या स्पर्धकांची नावे पुढीलप्रमाणे आहेत.

कथा

परीक्षक : डॉ. दीपा काळे

क्र.	पारितोषिकाचे स्वरूप	कथेचे नाव	कॉलेजचे नाव
१.	प्रथम पारितोषिक - रु. २०००/-	योग्यकथा न मिळाल्यामुळे दिलेली नाहीत..	
२.	द्वितीय पारितोषिक - रु. १,५००/-		
३.	तृतीय पारितोषिक - रु. १,०००/-		
	श्री. संतोष नारायणकर	'टिपलेली बांगडी'	विवेकानंद महाविद्यालय, औरंगाबाद

	उत्तेजनार्थ रु. ५००/- प्रत्येकी		
१.	श्री. आशिष काकडे	'एकतर्फी प्रमाचे बळी'	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर विद्यापीठ, औरंगाबाद
२.	श्री. आनंद काकडे	'मुखवटे जीवनावर उठतात तेव्हा'	डी.एड. कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, औरंगाबाद
३.	कु. निकिता शूरपाटणे	'अनाहूत'	जनता कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मलकापूर

कविता

परीक्षक : डॉ. महेश केळूसकर

क्र.	पारितोषिकाचे स्वरूप	कथेचे नाव	कॉलेजचे नाव
१.	प्रथम पारितोषिक रु. २०००/- (विभागून) श्री. वि.रा. राठोड श्री. मिलिंद हिवराळे	'अभंग' 'कस करु'	विवेकानंद महाविद्यालय, औरंगाबाद एल. आर. टी. कॉलेज, अकोला
२.	द्वितीय पारितोषिक रु. १५००/- (विभागून) श्री. जनार्दन म्हात्रे श्री. संतोष नारायणकर	'आपल्यांनी खूप केलं जीवघेण वार' 'स्वप्न'	यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, नाशिक विवेकानंद महाविद्यालय, औरंगाबाद
३.	तृतीय पारितोषिक रु. १०००/- (विभागून) कु. निकिता शूरपाटणे श्री. कैलासकुमार सलादे	'आता अशक्य झालय' 'पिक आणि तण'	जनता महाविद्यालय, मलकापूर के. के. डब्ल्यु कॉलेज, पिंपळगाव

उत्तेजनार्थ रु. ५००/- प्रत्येकी		
१.	दीपक चौधरी	'बोनसाय'
२.	कु. रेखा सहदेव	'इमोशन'
३.	श्री. शब्बीर शेख	'झाड पाखरू'

लक्ष्यवेधी कविता

१.	श्री. वैभव देशमुख	'अश्रूचे ओझे'	कला महाविद्यालय, औरंगाबाद
----	-------------------	---------------	---------------------------

एकांकिका

परीक्षक : श्री. धनंजय सरदेशपांडे

क्र.	पारितोषिकाचे स्वरूप	कथेचे नाव	कॉलेजचे नाव
१.	प्रथम पारितोषिक रु. २०००/-	योम्य एकांकिका न मिळाल्यामुळे दिलेली नाही.	
२.	द्वितीय पारितोषिक रु. १,५००/-	-	
३.	तृतीय पारितोषिक	'बार आणि बाला याची व्यथा कळेल कुणाला'	डी. एड. कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, औरंगाबाद

	उत्तेजनार्थ रु. ५००/-		
१.	श्री. मुकेश कांबळे	लोकल नं. ६:३५	दादासाहेब लिमये महाविद्यालय, नवी मुंबई

वरील सर्व पुरस्कार प्रदान सोहळा नाशिक येथे पार पडला. मा. ना. श्री. प्रफुल्ल पटेल यांचे हस्ते पुरस्कार देण्यात आले. अध्यक्षस्थानी सार्वजनिक बांधकाम मंत्री मा. ना. छगन भुजबळ उपस्थित होते. याप्रसंगी मा. विनायकदादा पाटील, मा. सुप्रिया सुळे, मा. प्रेमानंद रुपवते, मा. विलासभाऊ लोणार, मा. दत्ता बाळसराफ इ. उपस्थित होते. समारंभाचे आयोजन व सूत्रसंचालन श्री. विश्वास ठाकूर यांनी केले.

दि. १२ व १३ डिसे. २००५ : नवमहाराष्ट्र युवा अभियान व मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयीन निबंध - वक्तृत्व स्पर्धा घेण्यात आल्या. यासाठी औरंगाबाद विभागीय संघटक श्री. अरुण रसाळ व सहसंघटक श्री. निलेश राऊत यांनी आयोजन केले.

दि. १५ डिसे. २००५ : यशवंतराव चव्हाण सेंटर येथे सर्व विभागीय संघटकांची बैठक बोलविण्यात आली होती. बैठकीस श्री. शरद काळे, श्री. कमलाकर म्हेत्रे, मा. सुप्रिया सुळे, मा. विजया चौहान, डॉ. रवि बापट इ. उपस्थित होते.

दि. १७ व १८ डिसे. २००५ : देवगिरी महाविद्यालय, औरंगाबाद येथे महाविद्यालयीन युवतींसाठी युवती मेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले होते. या मेळाव्यासाठी महिला व मुलांकरिता सहाय्य कक्ष, औरंगाबाद, अक्षरा स्त्री संशोधन केंद्र, मुंबई, अभिव्यक्ती मिडिया फॉर डेव्हलपमेंट, नाशिक, देवगिरी महाविद्यालय यांचा सहभाग लाभला.

दि. २०, २१, डिसें २००५ : युवा चेतना यांच्या संयुक्त विद्यमाने मुंबई विद्यापीठ अंतर्गत निबंध / वक्तृत्व कार्यशाळा, तसेच स्पर्धा घेण्यात आल्या. मा. प्रेमानंद रुपवते यांचे हस्ते पारितोषिक वितरण झाले. श्री. प्रशांत सॅलीयन, श्री. अनिल तिवारी यांचे आयोजनात सहकार्य लाभले.

दि. २९, ३० डिसें. २००५ : नवमहाराष्ट्र युवा अभियान व पिनेकल क्लब यांच्या संयुक्त विद्यमाने रायगडावर रॅपलिंग प्रात्यक्षिक व पर्यावरणविषयक प्रबोधन करण्यात आले.

दि. १८, २० जाने. २००६ : खानापूर (पुणे) येथे इतर संस्थांच्या सहकार्याने युवती प्रशिक्षण कार्यशाळा घेण्यात आली.

दि. १४ ते २२ जाने. २००६ : नवमहाराष्ट्र युवा अभियान, मुंबई व कला महाविद्यालय, जेजुरी येथे समाजकार्यकर्ता प्रशिक्षण वर्गाचे आयोजन करण्यात आले होते. यामध्ये प्रा. अर्चना ठेकणे, मा. अरविंद वैद्य, श्री. जगन्नाथ कांबळे, अॅड. शशिकांत बनसोडे, अॅड. एम. बी. पवार, श्री. विलास लोंढे, श्री. दत्ता बाळसराफ इ. नी मार्गदर्शन केले.

दि. २३ फेब्रुवारी २००६ : अपंग क्षेत्रात काम करणाऱ्या संस्था व व्यक्तींची राज्यव्यापी परिषद घेण्याबाबत पुणे येथे बाल-कल्याण संस्था बैठक

दि. २४, २५ फेब्रु. २००६ : नवमहाराष्ट्र युवा अभियानाच्या २००७-२०१२ या पंचवार्षिक कार्यक्रमाच्या आखणीसंदर्भात नाशिक येथे दोन दिवसांची बैठक आयोजित करण्यात आली होती. मा. श्री. विनायकदादा पाटील, मा. विजयाताई चौहान यांनी मार्गदर्शन केले. अध्यक्षस्थानी श्री. दत्ता बाळसराफ होते. प्रस्तावाची मांडणी तसेच बैठकीचे उत्तम आयोजन श्री. विश्वास ठाकूर व सहकारी यांनी केले होते.

दि. २६ फेब्रु. २००६ : प्रतिवर्षी २७ फेब्रुवारी हा दिवस वि. बा. शिरवाडकर तथा कुसुमाग्रजांचा जन्मदिन 'मराठीदिन' म्हणून साजरा केला जातो. त्यानिमित्ताने यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानचे 'नवमहाराष्ट्र

युवा अभियान' आणि 'अभिधानंतर' वाङ्मयीन चळवळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'नवं जगणं, नवी कविता' या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे वक्ते श्री. कुमार केतकर (संपादक दै. लोकसत्ता) श्री. सतीश काळसेकर, श्री. प्रवीण बांदेकर, प्रा. नितीन रेंडे इ. होते.

दि. १२ मार्च २००६ : या दिवशी समाजकार्यकर्ता शिक्षण वर्गाचा समारोप श्रीमती विजया चौहान यांच्या अध्यक्षतेखाली करण्यात आला. तसेच मा. यशवंतराव चव्हाण यांच्या जयंतीनिमित्त प्रतिष्ठानने आयोजित केलेल्या कार्यक्रमात कार्यकर्त्यांनी विविध जबाबदाऱ्या पार पाडल्या.

दि. १९ मार्च २००६ : चेतना महाविद्यालय, वांद्रे, मुंबई येथे कविवर्य विंदा करंदीकर यांच्या गौरवार्थ आयोजित केलेल्या कार्यक्रमात सहभाग.

- समाजकार्यकर्ता प्रशिक्षण वर्ग -

नवभारत युवा अभियान मार्फत वर्षभरात सामाजिक कार्यकर्ता प्रशिक्षण वर्गाचे आयोजन करण्यात आले. यात एकूण ४० विविध सत्रे घेण्यात आली. त्यात तज्ञ व अनुभवी व्यक्तींनी मार्गदर्शन केले. तसेच स्वयंसेवी संस्था व सामाजिक संघटना यांच्या भेटीगाठी व चर्चा घडविण्यात आल्या.

दि. १४ ऑगस्ट २००५, ते दि. १२ मार्च २००६ या कालावधीत हा प्रशिक्षण वर्ग संपन्न झाला.

ई) मोफत कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला फोरम :

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला फोरमची निर्मिती करण्यात आली आहे. या विभागामध्ये अंदाजे ३५ वकील व समाजसेवक काम करीत असून सर्वसाधारणपणे खालील प्रकारचे काम केले जाते.

१. समाजातील गोर-गरीब व तळागाळातील लोकांना तोंडी मोफत सल्ला देणे.
२. प्रसंगी प्रश्नासंबंधी सखोल अभ्यास करून गरजू लोकांना कायद्याविषयी सल्ला देणे.
३. तंट्यामध्ये तडजोड घडवून आणणे.
४. लोक न्यायालयाचे आयोजन करणे.

५. विधी साक्षरता कार्यक्रमाचे आयोजन करणे.
६. काही वेळा पत्र व्यवहाराद्वारे गरजू लोकांना कायद्याविषयी सल्ला देणे.
७. विधी विषयामध्ये संशोधन करून प्रचलित कायद्यामध्ये सुधारणा सुचविणे किंवा नवीन कायद्याचा मसुदा तयार करून नवीन प्रस्ताव तयार करणे.
८. विधी, न्याय, न्यायालये किंवा विधी शिक्षण यासंबंधी विशेष कार्यक्रमांचे आयोजन करणे.

वरील सूचीनुसार दिनांक १ एप्रिल २००५ ते ३१ मार्च २००६ या अवधीमध्ये खाली दर्शविलेल्या कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

१. फोरमची बैठक :-

योजनेच्या अंमलबजावणी बाबत विचार करून धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी आणि कार्यकर्त्यांना मार्गदर्शन करण्यासाठी दरमहा दुसऱ्या शुक्रवारी फोरमच्या मासिका बैठका घेतल्या जातात. त्यानुसार गेल्या वर्षामध्ये फोरमच्या १२ बैठका झाल्या.

२. उपसमित्यांच्या बैठका :

विषयासंबंधी सखोल अभ्यास करून प्रस्ताव तयार करण्यासाठी फोरमच्या समित्या नेमल्या जातात. अशा उपसमित्यांच्या बैठका खाली दर्शविलेल्या दिवशी झाल्या.

अ. क्र.	उपसमितीचे नाव	दिनांक	विषय
१.	विधी महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांच्या कल्याणासाठी राबविण्यात येणाऱ्या योजना बनविण्यासाठी उपसमिती	२४ डिसेंबर २००५ सकाळी १०.३० ते दुपारी २.०० वा.	१. मूट कोर्टस २. निबंध स्पर्धा ३. न्यायालये आणि महाविद्यालय मध्ये मराठीचा वापर
२.	छाननी समिती	१० मार्च २००६ सायंकाळी ५.०० ते ६.००	बळवंत महाविद्यालय, विटे, जि. पुणे आणि जेजुरी महाविद्यालय जेजुरी या महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी लिहिलेल्या निबंधाची छाननी करून बक्षीसाची शिफारस केली.

३. कायदेविषयक सल्ला केंद्र :

लोकांना कायदेविषयक तोंडी सल्ला देण्यासाठी दर शुक्रवारी सायंकाळी ५.०० ते ७.०० या वेळात प्रतिष्ठानच्या ग्रंथालयामध्ये सल्ला केंद्र चालविले जाते.

४. मोफत समुपदेश व तडजोड केंद्र :

दर मंगळवारी सायंकाळी ५.०० ते ७.०० या वेळांत समुपदेश व समेट केंद्राचे आयोजन करण्यात येते.

५. आपल्या कायद्याची माहिती करून घ्या (Know your Law Series):

या व्याख्यानमालेअंतर्गत दरमहा किंवा तीन महिन्यातून एकदा कायदे पंडितांच्या विशेष व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात येते.

६. विधी साक्षरता कार्यक्रम :-

लोकांना सामाजिक किंवा त्यांच्या दैनंदिन जीवनाशी संबंधित असलेल्या कायद्यांची माहिती करून देण्यासाठी विविध प्रकारच्या विधी साक्षरता कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात येते. यासाठी समाजाच्या वेगवेगळ्या घटकांसाठी वेगवेगळे प्रकल्प तयार करण्यात आले आहेत.

उदाहरणार्थ पौगंडावस्थेतील मुले व मुली, महाविद्यालयीन विद्यार्थी, ज्येष्ठ नागरिक, महिला, सहकारी गृहनिर्माण संस्थांचे सदस्य, सार्वजनिक न्यासाचे विश्वस्त, सार्वजनिक संस्थांचे सदस्य आणि सर्वसामान्य जनता इत्यादी. गेल्या वर्षामध्ये या सर्व घटकांसाठी विधी साक्षरता कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. त्यांचा तपशिल खाली दर्शविल्याप्रमाणे आहे.

१. फोरम व मैत्री संस्था यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक ३ एप्रिल २००५ रोजी खांडेश्वर, नवी मुंबई
२. फोरम व उत्सव मंडळ, परेल यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १० एप्रिल २००५ रोजी परेल गाव.
३. फोरम व सलाह संस्था, भांडूप यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १७ एप्रिल २००५ कमला नेहरू नगर, भांडूप.
४. फोरम व सूर्य मंडळ, मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १८ एप्रिल २००५ रोजी श्रमिक शिक्षण भवन, कुर्ला (प) येथे महिलांसाठी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. १०० पेक्षा जास्त उपस्थिती होती. सात व्याख्याने झाली.

५. फोरम व सावित्रीबाई फुले महिला मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १९ जून २००५ रोजी चुनावट्टी.
६. फोरम व जयहिंद पॉलिक्लिनीक, आळे फाटे यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक २४ जुलै २००५ रोजी आळे फाटे, ता.जुन्नर.
७. फोरम व वीर वजेकर महाविद्यालय, फुडें, उरण यांच्या संयुक्त विद्यमाने सदर महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक ३१ जुलै २००५ रोजी उरण येथे एका कार्यशाळेचे आयोजन.
८. फोरम व रमाबाई महिला प्रशिक्षण व औद्योगिक समिती, चेंबूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १४ ऑगस्ट २००५ रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर विद्यालय, पी. एल. लोखंडे मार्ग, चेंबूर. १०० पेक्षा जास्त महिलांची उपस्थिती होती. आठ व्याख्याने झाली.
९. फोरम व भारतीय महिला फेडरेशन, प्रभादेवी यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक २१ ऑगस्ट २००५ रोजी भूपेश गुप्ता भवन, प्रभादेवी. १०० पेक्षा जास्त महिला उपस्थित होत्या. आठ व्याख्याने झाली.
१०. फोरम व वीर वजेकर महाविद्यालय, उरण यांच्या संयुक्त विद्यमाने अलिबाग जिल्ह्यातील सर्व महाविद्यालयांमधील एन. एस. एस. च्या विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक २८ ऑगस्ट २००५ रोजी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.
११. फोरम व व्हॉलंटरी एक्झिक्युटिव्ह फोरम, वाशी, यांच्या संयुक्त विद्यमाने जेष्ठ नागरिकांसाठी दिनांक ४ सप्टेंबर २००५ रोजी यु. टि. आय. सभागृह, वाशी येथे एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.
१२. फोरम व कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, वाशी यांच्या संयुक्त विद्यमाने त्या महाविद्यालयामधील विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक ११ सप्टेंबर २००५ रोजी वाशी येथे एका कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.
१३. फोरम व जे. एम.पटेल महाविद्यालय, गोरेगाव यांच्या संयुक्त विद्यमाने त्या महाविद्यालयामध्ये विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक १८ डिसेंबर २००५ रोजी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.
१४. फोरम व भारतीय महिला फेडरेशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने महिला समिती विद्यालय, ठाकुर्ली,

कल्याण येथे दिनांक २४ सप्टेंबर २००५ रोजी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

१५. माहितीचा अधिकार यासंबंधी महाराष्ट्र विधी सेवा प्राधिकारणाद्वारे संस्कृती हॉल, मालाड येथे दि. २ ऑक्टोबर २००५ रोजी विधी साक्षरता कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.

१६. फोरम व फेस्कॉम (FESCOM), मुलुंड यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १२ नोव्हेंबर २००५ रोजी महाराष्ट्र सेवा संघ, मुलुंड (प) येथे ज्येष्ठ नागरिकांसाठी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

१७. फोरम व कौशल्य महिला समाज विकास संस्था, भांडूप (प) यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक २० नोव्हेंबर २००५ रोजी अमर कोर विद्यालय, भांडूप (प) येथे महिलांसाठी एका कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.

१८. फोरम व मानवाधिकार समिती, कुर्ला यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १८ सप्टेंबर २००५ रोजी सेंट ज्युटेज चर्च, कुर्ला (प) येथे महिला-पुरुष यासाठी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

१९. फोरम व बळवंत महाविद्यालय, विटे, जि. सांगली यांच्या संयुक्त विद्यमाने त्या महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक १० डिसेंबर २००५ रोजी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

२०. फोरम व साने गुरुजी ज्येष्ठ नागरिक संघ, विटे, जि. सांगली यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक ११ डिसेंबर २००५ रोजी मुक्तांगण येथे ज्येष्ठ नागरिकांसाठी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

२१. फोरम व वर्षानगर महिला शेजार समिती, विक्रोळी यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १८ डिसेंबर २००५ रोजी अमर कोर विद्यालय, विक्रोळी येथे महिलांसाठी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

२२. फोरम व भीम नगर शेजारी समिती, घाटकोपर यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक ८ जानेवारी २००६ रोजी भीमनगर, घाटकोपर येथे स्त्री व पुरुषांसाठी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

२३. फोरम व ब्रांद्रा ईस्ट कम्युनिटी सेंटर यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १५ जानेवारी २००६ रोजी बी. ई. सी. सी. ब्रांद्रा येथे ज्येष्ठ नागरिकांसाठी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

२४. फोरम व नवमहाराष्ट्र युवा अभियान आणि जेजुरी कलामहाविद्यालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने सदर महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक २२ जानेवारी २००६ रोजी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

२५. फोरम व आचार्य मराठे महाविद्यालय, चेंबूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने त्या महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक ५ फेब्रुवारी २००६ रोजी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

२६. सहकारी गृहनिर्माण संस्थांसाठी खास कार्यशाळा :- फोरम व खारघर केरला समाज यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक ५ मार्च २००६ रोजी गोखले विद्यालय, सेक्टर १२, खारघर येथे सहकार व गृहनिर्माण यांच्याशी निगडित कायद्यासंबंधी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

२७. सहकारी गृहनिर्माण संस्थांसाठी खास कार्यशाळा :- फोरम व सलाह संस्था, भांडुप गाव यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १९ मार्च २००६ रोजी युवक प्रतिष्ठान सभागृह, भांडुप येथे सहकार व गृहनिर्माण यांच्याशी निगडित कायद्यासंबंधी एका कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

२८. शपथ समारंभ :- वर दर्शविलेल्या सर्व विधी साक्षरता कार्यक्रमांमध्ये प्रथम संविधानाच्या प्रस्तावनेचे सामूहिक वाचन करण्यात आले. तसेच संविधानामधील नागरिकांच्या मूलभूत कर्तव्यासंबंधी शपथा घेण्यात आल्या. त्याचप्रमाणे सर्व अविवाहित मुले व मुली यांनी हुंडाबंदी कायद्याला अनुसरून शपथा घेतल्या. त्यामुळे यासंबंधी जागृती निर्माण करण्यास मदत झाली.

२९. विधी संशोधन :- सामाजिक गरज लक्षात घेऊन वेळोवेळी प्रचलित कायद्यामध्ये सुधारणा सुचविण्याचे किंवा नविन विधी विधेयक तयार करून शासनाला पाठविण्याचे काम सुद्धा फोरम मार्फत केले जाते. त्यानुसार सध्या महाराष्ट्र हुंडा प्रतिबंध नियम २००३ मध्ये सुधारणा सुचविण्याचे काम चालू आहे. संशोधन पूर्ण झाल्यानंतर त्या सुधारणा महाराष्ट्र शासनाला पाठविल्या जातील.

३०. न्यायालयीन कामकाजामध्ये मराठीचा वापर या विषयावर चर्चासत्र :- न्या. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली चव्हाण केंद्राच्या सांस्कृतिक सभागृहाध्ये दिनांक ३ डिसेंबर २००५ रोजी दुपारी ४.०० ते सं. ७.०० वाजेपर्यंत न्यायालयीन व्यवहारामध्ये मराठीचा वापर व इतर अनुषंगिक विषयांवर एका चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. सामान्य प्रशासन विभाग, विधी न्याय विभाग, मराठी भाषा संचालनालय, उच्च न्यायालय, मुंबई विद्यापीठ आणि फोरम इत्यादी विभागाचे प्रतिनिधी चर्चासत्राला उपस्थित होते. प्रतिष्ठानतर्फे सरचिटणीस श्री. शरद काळे उपस्थित होते.

३१. मुंबई उच्च न्यायालयाची उपसमिती :- न्यायालयीन व्यवहारामध्ये मराठीचा वापर याविषयी धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी व त्यांच्या अंमलबजावणीवर देखरेख ठेवण्यासाठी मुंबई उच्च न्यायालयाने

एका उपसमितीची स्थापना केली आहे. दिनांक १२ डिसेंबर २००५ रोजी सायं. ५.१५ वाजता न्या. श्री. गोखलेसाहेब यांच्या अध्यक्षतेखाली उच्च न्यायालयामध्ये बैठक झाली. या बैठकीला प्रतिष्ठानचे सरचिटणीस श्री. शरद काळे आणि फोरमचे सदस्य सचिव श्री. म. बा. पवार हे निमंत्रणावरून उपस्थित होते. बैठकीला १५ न्यायाधीशराव अधिकारी उपस्थित होते.

३२. प्राचार्यांची बैठक :- विधी महाविद्यालयामध्ये मराठी वर्ग सुरु करण्याबाबत विचार करण्यासाठी शनिवारी दिनांक ७ जानेवारी २००६ रोजी सायंकाळी ६.०० वाजता न्या. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली मुंबई विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्रातील सर्व विधी महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांच्या बैठकीचे आयोजन प्रतिष्ठानमध्ये करण्यात आले होते.

३३. संसदीय स्थायी समितीची बैठक :- खाजगी व सार्वजनिक गाऱ्हाणी, कायदा व सुव्यवस्था आणि कायदेविषयक सहाय्यक व सल्ला या विषयाबाबत चौकशी करण्यासाठी संसदेने एका स्थायी समितीची स्थापना केली आहे. दिनांक ६ फेब्रुवारी २००६ रोजी दुपारी १२.०० ते २.०० या वेळेमध्ये ताजमहालच्या गेट वे सभागृहात या समितीची बैठक झाली. निमंत्रणावरून फोरमचे सदस्य सचिव श्री. म. बा. पवार आणि फोरमचे ज्येष्ठ सदस्य श्री. निलेश पावसकर हे त्या बैठकीला उपस्थित राहिले व फोरमच्या कामकाजासंबंधी आणि विधी साक्षरता कार्यक्रमासंबंधी इंग्रजीतून विस्तृत माहिती त्या समितीला दिली.

३४. मराठी व्याख्यानांचे उद्घाटन :- मा. न्या.चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक १९ फेब्रुवारी २००६ रोजी सकाळी ९.३० वाजता न्यू लॉ कॉलेज, माहीम येथे विधी महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांसाठी मराठी व्याख्यानांचे उद्घाटन झाले. मा. श्री. विजय खोले, कुलगुरु मुंबई विद्यापीठ हे प्रमुख पाहुणे होते. अंदाजे २०० विद्यार्थी समारंभाला उपस्थित होते.

३५. मराठी परिषद :- मुंबई विद्यापीठाच्या संज्ञापन, पत्रकारिता विभाग आणि मराठी भाषा संरक्षण व विकास संस्था, ठाणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने “न्यायव्यवहारात मराठीचा वापर, सद्यस्थिती व आव्हाने” या विषयावर २५ व २६ मार्च २००६ रोजी सकाळी ९.३० ते सायंकाळी ५.०० या वेळात शाहीर अमर शेख सभागृह, विद्यापीठ विद्यार्थी भवन (Club House), बी रोड, चर्चगेट येथे राज्यव्यापी परिषदेचे आयोजन करण्यात आले होते. आयोजकांनी यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानला आग्रहाचे निमंत्रण पाठविले होते. प्रतिष्ठानचे सरचिटणीस श्री. शरद काळे आणि फोरमचे सदस्य सचिव श्री. म. बा. पवार यांनी परिषदेला उपस्थित राहून परिषदेच्या कामकाजामध्ये भाग घेतला. अंदाजे ४०० लोक उपस्थित होते.

३६. विधी महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांसाठी मराठी व्याख्याने :- मुंबई विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्राखालील विधी महाविद्यालयांमध्ये एल एल. बी. च्या वर्गामध्ये इंग्रजीतून व्याख्याने दिली जातात. परंतु उत्तरपत्रिका मराठीतून लिहिण्यास मुभा आहे. अशा विद्यार्थ्यांना मराठीतून उत्तरपत्रिका लिहिणे कठीण जाते म्हणून मराठी व्याख्यानाचे आयोजन व्हावे असा सर्वांचा आग्रह आहे. त्या दिशेने पहिले पाऊल म्हणून फोरम व न्यू लॉ कॉलेज, माहीम यांच्या संयुक्त विद्यमाने प्रथम वर्षाच्या दुसऱ्या सत्राच्या विद्यार्थ्यांसाठी फेब्रुवारी व मार्च महिन्याचा प्रत्येक शनिवार व रविवार या दिवशी खालील विषयावर मराठी व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले होते.

१. भारताचे संविधान
२. भारतीय दंड संहिता
३. कौटुंबिक कायदे (मुस्लीम कायदे)
४. पर्यावरण कायदे

वरील व्याख्यानांबाबत आर्थिक बाजू प्रतिष्ठानाने सांभाळली व व्यवस्थापनाची बाजू न्यू लॉ महाविद्यालयाने सांभाळली. अंदाजे २०० विद्यार्थ्यांनी या प्रकल्पाचा लाभ घेतला.

उ) रंगस्वर

प्रतिष्ठानच्या रंगस्वरतर्फे नाटय, चित्रपट, गायन आदि कार्यक्रम होतात. रंगस्वरची वर्गणी, पतीपत्नीसाठी रु. ७५०/-, वैयक्तिक रु. ५००/- अंपगासाठी रु. १५०/- भरून रंगस्वरचे सभासद होता येते. रंगस्वरच्या सदस्यांना तसेच प्रतिष्ठानच्या आजीव सदस्यांना या कार्यक्रमांचा आस्वाद घेता येतो. रंगस्वरच्या कार्यक्रमांचे नियोजन सरचिटणीस श्री. शरद काळे, कोषाध्यक्ष डॉ. रवींद्र बापट यांच्या मार्गदर्शनाखाली करण्यात येते.

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान रंगस्वरच्या वतीने चित्रपट रसिकांकरिता प्रभात चित्र मंडळाच्या सहकार्याने वर्षभरात देश-विदेशी चित्रपट दाखविण्यात आले. यामध्ये गाडा मेलिन, आगंतुक, रिटर्न फ्रॉम इंडिया, मैफिले बरान, ओपन डोअर्स, एक डॉक्टर की मौत, हेड ऑन, नो व्हेअर इन आफ्रिका, अरण्येर दिन रात्री, मंथन, वेस्ट बेरुर लुना पापा, नो व्हेअर इन आफ्रिका, राशोमान इत्यादी चित्रपटांचा समावेश आहे.

दि. २४ ते २८ मे २००५ या कालावधीत रंगस्वर प्रभात व पॉईंट ऑफ व्ह्यू यांच्या सहकार्याने चित्रपट महोत्सव आयोजित केला होता. यात विविध देशातील विविध भाषिक चित्रपट दाखविण्यात आले.

प्रभात चित्र मंडळाच्या ३७ व्या वर्धापन दिनानिमित्त सत्यजित राय दिग्दर्शित 'पथेर पांचाली' 'अपराजिता', 'अपूर संसार' हे चित्रपट दाखविण्यात आले. ऑस्ट्रेलियन ट्रेड कमिशनच्या सहकार्याने ऑस्ट्रेलियन चित्रपट महोत्सव चव्हाण सेंटरमध्ये साजरा करण्यात आला.

दि. २१ ते २७ ऑक्टोबर या कालावधीत एशियन फिल्म फाउंडेशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने या ७ दिवसांच्या कालावधीत एकूण ३५ चित्रपट दाखविण्यात आले.

मार्च महिन्यात नववा आंतरराष्ट्रीय फिल्म फेस्टिव्हल आयोजित करण्यात आला होता. या महोत्सवात प्रत्येक दिवशी चार सिनेमा दाखविण्यात आले होते.

नवीन कलाकारांना उत्तेजन देण्याकरिता दर महिन्याला भीमसेन जोशी अध्यासन, ललित कला केंद्र, गुरुकुल, पुणे विद्यापीठ यांच्या सहकार्याने श्री. प्रविण शेवलीकर यांचे व्हायोलिनवादन, सौ. सोनिया परचुरे हिचे कथ्यकनृत्य, श्री. रवींद्र परचुरे, गायन, प्राची दुबळे यांचे उपशास्त्रीय गायन, कु. सोनल काकोडे, दिप्ती पेडणेकर, ओंकार दादरकर, सीमा रानडे, अभिनी व्याघ्रांबरे मोडक, पवन नाईक यांचे शास्त्रीय गायन, इनर कोर्टयार्ड यांच्या सहकार्याने वृंदा मुडकर व मिनाक्षी मुखर्जी यांचे गायन आयोजित केले होते. त्याचबरोबर डिसेंबरमध्ये प्रख्यात कथाकली नर्तक श्री. सी. गोपालकृष्णन् यांचे कथाकलीनृत्य आयोजित करण्यात आले होते.

रंगस्वर व पंचम निषाद यांच्या संयुक्त विद्यमाने स्व. पंडित कुमार गंधर्व यांच्या ८९ व्या जन्मदिनानिमित्त मुकुल शिवपुत्र यांच्या गायन मैफिलीचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी मुकुंदराज देव यांनी तबल्यावर व सुरेश फडतरे यांनी संवादिनीवर साथ केली.

स्व. सुरेश भट यांच्या जन्मदिनानिमित्त रंगस्वरच्या वतीने मराठी गझल मुशायराचे आयोजन करण्यात आले होते. यात अनेक मान्यवर गझलाकार सहभागी झाले होते.

स्व. हिराबाई बडोदेकरांच्या जन्मदिनानिमित्त त्यांच्या दुर्मिळ ध्वनिमुद्रणांवर आधारित 'उपवनि गात कोकिळा' हा कार्यक्रम सोसायटी ऑफ इंडियन रेकॉर्ड कलेक्टर्स यांच्या सहकार्याने श्री. सुरेश चांदवणकर यांनी आयोजित केला.

ज्वाल्हेर घराण्याच्या ख्यातनाम गायिका नीला भागवत यांनी अखंडाचे गायन ही महात्मा फुले गीतांची मैफल सादर केली.

सोसायटी ऑफ इंडियन रेकॉर्ड कलेक्टरच्या सहकार्याने सूरश्री केसरबाई केरकर यांच्या गायकी व

जीवनचरित्रावर कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला.

आर. आर. इंडस्ट्रिज, विश्वघर यांच्या सहकार्याने आषाढी एकादशीच्या निमित्ताने 'सुंदर ते ध्यान' हा अभंग व भक्तिगीतांचा श्रवणीय कार्यक्रम आयोजित केला होता. या कार्यक्रमाची संकल्पना व संयोजन श्रीमती रेखा नार्वेकर यांची होती.

गणेशोत्सवानिमित्त अभंग भक्तिगीतांचा श्रवणीय कार्यक्रम 'गणराज रंगी नाचतो' हा सादर करण्यात आला. या कार्यक्रमाची संकल्पना, संयोजन, निरूपण रेखा नार्वेकर यांची होती.

वत्सलाबाई भीमसेन जोशी यांना संगीतमय कार्यक्रमाद्वारे श्रद्धांजली वाहण्यात आली. या कार्यक्रमात श्री. श्रीनिवास भीमसेन जोशी आणि श्री. उपेंद्र भट यांचा शास्त्रीय गायनाचा कार्यक्रम झाला.

दीपावलीनिमित्त 'दीपावली पहाट' हा कार्यक्रम सादर करण्यात आला. 'सूरप्रभात' या नांवाने सादर केलेल्या कार्यक्रमात भारत बळवल्ली, सावनी शेंडे, जयतीर्थ मेवुंडी यांचे शास्त्रीय गायन आयोजित करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन रेखा नार्वेकर यांनी केले.

नाट्य रसिकांकरिता रंगस्वरतर्फे व्यावसायिक दर्जेदार नाटके सादर करण्यात आली. समर्थ नाट्य मंडळ, जालना यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'अकडा' हे नाटक सादर करण्यात आले.

रंगस्वरच्या वतीने रघुवीर दिग्दर्शित 'रॉंग मॉरिशियन' हे नाटक सादर करण्यात आले.

ललित थिएटर्सच्या वतीने 'सिगारेटस्' हे प्रायोगिक नाटक सादर करण्यात आले.

रंगस्वर आणि आय. एन. टी. आयोजित आंतर महाविद्यालयीन 'मराठी एकांकिका स्पर्धा २००५' आयोजित करण्यात आली होती.

ऊ) सृजन:

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानच्या रंगस्वर-सृजन या विभागातर्फे शालेय विद्यार्थ्यांच्या विकासाकरिता सृजन हा अभिनव उपक्रम चालविण्यात येतो. सृजनच्या माध्यमातून समाजातील मान्यवर व्यक्तींच्या सर्जनशीलतेचा आविष्कार विद्यार्थी मित्रांसोबत घडवून त्यांच्यामधील सुप्त कलागुणांना वाव देण्याचा हा प्रयत्न आहे.

सृजनची संकल्पना आणि संयोजन मा. सुप्रियाताई सुळे यांची असून मानद सल्लागार म्हणून श्री. शुभानंद जोग आणि डब्लस जॉन काम पाहतात. त्याचबरोबर समन्वयक म्हणून श्री. विद्याधर खंडे त्यांना मदत करतात. मार्च ते मे या महिन्यात परीक्षेचा कालावधी असल्यामुळे सृजनचा मासिक कार्यक्रम घेण्यात येत नाही.

‘संस्कृतीच्या पाऊल खुणा’ या मराठी पुस्तकाच्या इंग्रजी अनुवादाचे प्रकाशन करतांना भारताचे कृषीमंत्री व प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष मा. श्री. शरदराव पवार सोबत लेखक श्री. दे. ता. भोसले व अनुवादक श्री. सुनिल सावंत

प्रतिष्ठानने प्रकाशित केलेले ‘पार्लमेंटरी प्रिव्हिलेजेस, ज्युडिशियरी अँड दि प्रेस’ या पुस्तकाचे प्रकाशने प्रकाशन करतांना मा. नाम. विलासराव देशमुख, मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, सोबत उपाध्यक्ष मा. श्री. हुसेन दलवाई, कार्याध्यक्ष मा. श्री. अरुण गुजराथी व मा. श्री. संम पित्रोदा

यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कारांच्या सन्मानपत्राचे वाचन करतांना मा. सौ. सुप्रिया सुळे

विभागीय केंद्र नाशिकच्या प्रथम वर्धापन दिनानिमित्त भाषण करतांना केंद्रीय ग्रामीण विकास राज्यमंत्री मा. ना. सूर्यकांता पाटील सोबत श्री. विश्वास ठाकूर, डॉ. वसंत पवार, श्री. गुरुमित बग्गा, डॉ. शोभा बच्छाव, जिल्हाधिकारी श्री. महेश झगडे

विभागीय केंद्र पुणे तर्फे स्वरराज छोटा गंधर्व जयंती निमित्त संगीत सभेत उपस्थित मान्यवर

विभागीय केंद्र कराड यांचे विविध कार्यक्रम

नागपूर विभागीय केंद्रामार्फत मा. चव्हाण साहेबांची जयंती कार्यक्रमात भाषण करतांना श्री. गिरीश गांधी, सोबत श्री. चंद्रभान भोयर, श्री. विजय मोटधरे, मा. श्री. उल्हास पवार व श्री. विजय जिचकर

मोफत कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला फोरमच्यावतीने कला महाविद्यालय, जेजुरी, जि. पुणे येथील कार्यशाळेप्रसंगी मान्यवर

जून महिन्यात कॅलिग्राफी या विषयावर सुलेखनाची कार्यशाळा सृजनचे मानद सल्लागार श्री. शुभानंद जोग यांनी घेतली. या कार्यशाळेत अक्षरातील व्यापक विस्तार, अक्षरांच्या बाजूचे वातावरण, अक्षरांची वाचनीयता इत्यादि अनेक गोष्टींची माहिती या कार्यशाळेत देण्यात आली.

जुलै महिन्यात के. ई. एम. हॉस्पिटलच्या मा. कामाक्षी भाटे यांनी 'आरोग्य' या विषयावरील कार्यशाळेत पावसाळ्यात उद्भवणारे रोग व ते कसे टाळता येतील, प्रतिबंधात्मक काळजी कशी घेता येईल याबद्दल मुलांबरोबर चर्चा केली.

ऑगस्ट महिन्यात 'ताणतणाव' या विषयावर मा. श्री. अरुण नाईक यांनी कार्यशाळा घेतली. या कार्यशाळेत अभ्यास, व्यवसाय, नाते संबंध, बदलती समाजव्यवस्था, स्पर्धा, गति या ताणतणावातील वातावरण व परिस्थितीवर मानसिक बदलाने मात कशी करू शकतो यासंदर्भात मुलांशी सोदाहरण स्पष्टीकरण करण्यात आले.

सप्टेंबर महिन्यात सर ज. जी. उपयोजित कला महाविद्यालय प्रथितयश कलाकार स्वाती गांगण यांच्या सहकार्याने मातीकाम या विषयावर कार्यशाळा घेण्यात आली या कार्यशाळेत मातीला विविध प्रकारे आकार कसे देतात. माती ही चित्रित आविष्काराचे प्रभावी माध्यम कसे आहे हे सांगण्यात आले.

ऑक्टोबर महिन्यात ए. बी. ॲण्ड यु. या जाहिरात कंपनीत सिनिअर आर्ट डायरेक्टर म्हणून काम करणारे श्री. विवेक प्रभुकेळुस्कर यांनी व्यंगचित्र या विषयावर कार्यशाळा घेतली. या कार्यशाळेत चेहऱ्यावरील हावभावातून परिसरातील निर्जीव वस्तू सजीव बनतात व आपल्याप्रमाणे वागू लागतात हे शिकविले.

नोव्हेंबर महिन्यात नेचर इन्फर्मेंशन सेंटर, संजय गांधी नॅशनल पार्क, बोरिवली यांच्या सहकार्याने 'निसर्गाच्या सान्निध्यात एक दिवस' हा कार्यक्रम सादर केला. या कार्यक्रमात संजय गांधी नॅशनल पार्कने तयार केलेली प्राणिजीवन व वनस्पती जीवन इत्यादी विषयांचा स्लाईड शो दाखविण्यात आला.

डिसेंबर महिन्यात सृजन २००५ या कार्यशाळेचा सांगता समारंभ आयोजित करण्यात आला होता. या सांगता समारंभात श्रीसमर्थ व्यायाम मंदिर, दादर यांनी सूर्यनमस्कार, योगमनोरे, मल्लखांबाचे विविध प्रकार व जिम्नॅस्टिक्स इत्यादीची प्रात्याक्षिके सादर केली. यानंतर जादूगार सोनावणे यांनी जादूचे प्रयोग हा कार्यक्रम सादर केला. काही विद्यार्थ्यांनी स्वयंप्रेरणेने गाणी व नाच सादर केला.

जानेवारी २००६ यावर्षात सृजनच्या कार्यशाळेचे उद्घाटन सृजनचे सल्लागार आणि सुप्रसिद्ध

चित्रकार मा. डग्लस जॉन यांच्या चित्रकलेच्या कार्यशाळेने झाली. या कार्यशाळेत चित्रापेक्षा रंगांशी संबंधित विषय घेऊन रंगाची ओळख करून देण्यात आली. त्याचबरोबर रंगाचा मुलांनी मुक्तपणे वापर केला.

फेब्रुवारी महिन्यात विवेक तेटविलकर या रचना कॉलेजच्या शिक्षकांनी कागदी शिल्पकला हा विषय घेतला. या कार्यशाळेत मुलांनी विविध प्रकारची प्राण्यांची व पक्ष्यांची आकृती तयार केली. वेगवेगळ्या प्रकारे कागदी मुखवटे तयार करून घेतले.

या कार्यशाळेत सुमारे ३०० ते ४०० विद्यार्थ्यांचा सहभाग असतो. पनवेल, कल्याण, वसई इत्यादी दूरदूरच्या ठिकाणीहून विद्यार्थी सृजनच्या कार्यशाळेकरिता येत असतात. विद्यार्थ्यांना खाऊ वाटप करून आणि राष्ट्रगीताने दिवसाची सांगता करण्यात आली.

१०. प्रतिष्ठानची विभागीय केंद्रे :

१) विभागीय केंद्र, पुणे

१. पुणे शहरातील श्री. वसंतराव दातार यांनी २३४ देशांतील चलनी नोटांचा उत्तम संग्रह केला आहे. त्यात अतिशय दुर्मिळ अशा नोटा असून त्यांची किंमत लाखो रुपयांच्या घरात आहे. पुणे विभागाच्या वतीने या नोटांचे प्रदर्शन दि. २९, ३०, ३१ मे २००५ रोजी बालगंधर्व रंगमंदिर कलादालन येथे भरविले होते. सदर प्रदर्शनाचे उद्घाटन एम. आय. टी प्रमुख प्रा. कराड यांचे हस्ते झाले. त्यास सर्वश्री अंकुश काकडे, शांतीलाल सुरतवाला व केंद्राचे प्रतिनिधी उपस्थित होते.

२. कै. बेगम अख्तर यांच्या संगीत जीवनावर आधारित दृक्श्राव्य कार्यक्रम मलिका-ए-गझल पुणे विभाग व सूर विहार या संस्थेतर्फे गुरुवारी पुण्यात सादर करण्यात आला. त्यावेळी ज्येष्ठ गझल गायक व अभ्यासक डॉ. सुरेशचंद्र नाडकर्णी यांना मा. मोहन धारिया यांच्या हस्ते बेगम अख्तर पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. त्यावेळी दृक्श्राव्य कार्यक्रमात 'ए मोहब्बत तेरे नाम पे रोना आया' यासारख्या गाण्यांनी प्रेक्षकांची मने जिंकली. सूत्रसंचालन प्रकाश कामत यांनी केले. यावेळी श्री. अंकुश काकडे, अतुल करमकर आदि उपस्थित होते. या कार्यक्रमात हिंदकेसरी श्री. योगेश दोडके यांचाही सत्कार करण्यात आला.

३. वृत्तपत्र पदविका : सदर अभ्यासक्रम पुणे विद्यापीठामध्ये श्रीमती अनघा सावंत प्रथम क्रमांकाचे उत्तीर्ण झाल्या. त्यांना पुणे विद्यापीठ वृत्तपत्र पदविका परीक्षेत चालू घडामोडी या विषयात विशेष

प्राविण्याबद्दल तसेच कै. वरुण राज भिडे स्मृतिदिनानिमित्त सहा स्पर्धकांना प्रशस्तीपत्रके प्रदान करण्यात आली. सदर कार्यक्रमास सर्वश्री अंकुश काकडे, शांतीलाल सुरतवाला व केंद्राचे अधिकारी उपस्थित होते.

४. शुक्रवार दि. १ जुलै रोजी सालाबादप्रमाणे वारकरी बंधूभगिनींना तिरंगा भवन येथे अल्पोपहार देण्यात आला.

५. दि. १८ २००५ रोजी स्वरराज छोटा गंधर्व पुरस्कार व नरुभाऊ लिमये नवोदित गायक पुरस्कार वितरणाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. सदरच्या पुरस्काराचे मानकरी पं. रामदास कामत आणि श्रीमती जयमाला शिलेदार यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक श्री. शांतीलाल सुरतवाला यांनी केले. श्री. अंकुश काकडे यांनी आभार मानले. कार्यक्रमानंतर नाट्यसंगीताची बैठक सादर करण्यात आली.

६. प्रतिष्ठान व महाराष्ट्र सहकारी मुद्रणालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने कै. नरुभाऊ लिमये यांच्या ७ व्या स्मृतिदिनानिमित्त 'प्रसार माध्यमे स्वातंत्र्य व जबाबदारी' या विषयावर परिसंवाद आयोजित करण्यात आला. अध्यक्षस्थानी अॅड. सुरेशचंद्र भोसले हे होते. परिसंवादात दैनिक सकाळचे श्री. आनंद आगाशे, आमदार निलम गोन्हे, लोकसत्ताचे श्री. अरविंद गोखले, पुणे विद्यापीठाचे श्री. समीकरण वाळवेकर यांनी सहभाग घेतला.

७. ऐन दिवाळीत सारसबांगेत सिद्धिविनायकाच्या साक्षीने पहाटे साडेपाच ते सकाळी साडे दहा वाजेपर्यंत एक आगळी वेगळी मैफल पुणे केंद्राच्या वतीने आयोजित करणेत आली. त्यात श्री. धनंजय दैठणकर यांचे संतूरवादन झाले. त्यांना श्री. उदय देशपांडे यांनी तबल्याची साथ दिली. त्यानंतर तिरुपति येथून आलेले भरतनाट्यम् कलाकार के. हरिप्रसाद आणि के. शशीकला यांच्या बहारदार नृत्याचा मल्याळी गीतांच्या साथीने रसिकांना आनंद मिळाला. त्यावर श्री. प्रकाश इनामदार व सौ. जयमाला इनामदार यांनी हास्यरसाची मेजवानी दिली. शे. टी. श्री. प्रभाकर पणशीकर यांच्या उपस्थितीत त्यांचे चिरंजीव रघुनंदन पणशीकर यांनी दोन भजने सादर केली. या कार्यक्रमाचे संयोजन सर्वश्री अंकुश काकडे व शांतीलाल सुरतवाला यांनी कुशलतेने केले. या कार्यक्रमास पुण्यभूषण बाबासाहेब पुरंदरे यांनी उपस्थित राहून शोभा वाढविली. तसेच पुण्याच्या महापौर श्रीमती रजनी त्रिभुवन, खा. सुरेश कलमाडी, माजी महापौर कमलताई व्यवहारे यांनीही कार्यक्रमास भेट दिली.

पुणे विभागीय केंद्र महिला व्यासपीठ :

१. यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, महिला व्यासपीठ व माझी मैत्रिण ट्रस्ट यांच्या समन्वयाने “उत्पादनवाढीसाठी मानसिक संतुलनाची आवश्यकता” या विषयावर दि. १७ व १८ एप्रिल २००५ रोजी महिला व कामगारांकरिता व्याख्याने व योगाची प्रात्यक्षिके झाली. नेपाळचे प्रख्यात योगी स्वामी ध्रुव हे प्रमुख पाहुणे होते. अध्यक्षपदी मा. ज्ञानेश्वर खैरे होते. कार्यक्रमास श्रीमती शैला लिमये, प्रतिभा सुरतवाला, श्री. प्रभाकर पंडित तसेच कामगार संघटनांचे पदाधिकारी व कार्यकर्ते उपस्थित होते.
२. महिला व्यासपीठातर्फे दत्तवाडी येथे दि. ४ मे २००५ रोजी बचतगटाकडून स्वयंरोजगार यावर मार्गदर्शन झाले. श्रीमती शैला लिमये या अध्यक्षस्थानी होत्या. महिला व्यासपीठाच्या उपाध्यक्षा श्रीमती दुर्गा शुक्रे यांच्या बचतगटातील २५ महिलांनी त्याचा लाभ घेतला.
३. महिला व्यासपीठ व माझी मैत्रिण चॅरिटेबल ट्रस्टच्या समन्वयाने दारिद्र्यरेषेखालील ८ महिलांना केटरिंग कॉलेजमध्ये बेकरी प्रॉडक्सचे विनामूल्य प्रशिक्षण दिले.
४. दि. ३-१०-२००५ रोजी अमूल कथा पुस्तकाचे प्रकाशनाचे वेळी पंडिता रमाबाई आणि सावित्रीबाई फुले पुरस्कार देण्यात आले.
५. या व्यासपीठाच्या वतीने महिलांसाठी नियमित सभा घेणेत येतात. त्यात श्रीमती शैला लिमये, श्रीमती रंजनी पांचगे व वैशाली नागवडे आणि श्री. भिडे व प्रा. पंडित रोजगार प्रधान कामकाजाविषयक मार्गदर्शन करतात. त्यामुळे महिलांच्या उद्योजकतेस उत्तेजन मिळते व प्रत्यक्ष अर्थार्जन होते. दि. ७ ऑक्टोबर २००५ रोजी श्री. देशपांडे-स्वयंरोजगार केंद्र प्रमुख उपस्थित होते व त्यांनी सभेस मार्गदर्शन केले.
६. दि. १४ ऑक्टोबर, १८ ऑक्टोबर, २१ ऑक्टोबर, २४ ऑक्टोबर, २९ ऑक्टोबर २००५ रोजी पुणे विभागातील महिला बचतगट सभासदांनी केलेल्या पदार्थांचे नमुने पाहून त्यांना सूचना देऊन त्यात गुणवत्ता सुधारणा करून घेऊन त्या पदार्थांची विक्री करण्याची प्रतिष्ठानचे वतीने संधी मिळवून दिली. या सर्व सभात श्रीमती शैला लिमये व केंद्राच्या प्रतिनिधींनी मार्गदर्शन केले.
७. दि. १८ फेब्रुवारी २००६ रोजी बचतगटांना रेशनिंग दुकाने व रॉकेल विक्रीचे परवाने देण्याबाबतचे निवेदनपत्र श्री. प्रभाकर देशमुख, जिल्हाधिकारी, पुणे यांच्या कार्यालयात श्रीमती शैला लिमये यांच्या नेतृत्वाखाली सर्व बचतगट प्रतिनिधींकडून सादर करण्यात आले. पुणे

विभागीय केंद्राच्या महिला आघाडीच्या अध्यक्षा श्रीमती शैला लिमये, श्रीमती दुर्गा शुक्र, महिला आघाडीच्या उपाध्यक्षा व श्री. किरण गायकवाड तरुण विकास पुरुष बचतगट यांची उपस्थिती होती.

८. माझी मैत्रिण मासिकाच्या बचतगट विशेषांकाचे प्रकाशन दि. ९-३-२००६ रोजी विभागीय आयुक्त मा. पी. डी. करंदीकर यांच्या हस्ते करण्यात आले. या कार्यक्रमास मा. बापूसाहेब खैरे अध्यक्षस्थानी होते. तसेच स्टेट बँक ऑफ इंडियाचे मायक्रो फायनान्स हाताळणारे अधिकारी श्री. जामगडे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. या तिघांनी कार्यक्रमात मार्गदर्शन केले.

९. महाराष्ट्र महिला व्यासपीठाचा लेखिका पुरस्कार संवाद मेळावा हा कार्यक्रम पुणे येथे यशदामध्ये दि. १०-१२-२००५ रोजी झाला. त्यात आविष्कार स्वातंत्र्यावरील बंधने यावर सविस्तर चर्चा झाली. त्या कार्यक्रमात केंद्राचे प्रतिनिधी उपस्थित राहिले. दि. ११-१२-२००५ रोजी स्त्री वाद व स्त्री चळवळ यावरील प्रतिक्रिया व्यक्त झाल्या. स्वतःच्या लिखाणाबद्दल श्रीमती उमा कुलकर्णी यांनी व इतरांनी कथन केले. श्रीमती विजया चौहान यांनी यासाठी परिश्रम घेतले. याही कार्यक्रमात पुणे केंद्राचे प्रतिनिधी उपस्थित होते.

२) विभागीय केंद्र, कराड

ग्रंथालय प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम वर्ग

प्रतिवर्षीप्रमाणे यावर्षीही दि. १० एप्रिल २००५ पासून शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचा ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमवर्ग तीन महिने मुदतीचा कराड येथे सौ. वेणूताई चव्हाण स्मारक संशोधन ग्रंथालयात सुरु करण्यात आला.

ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमवर्गाचे उद्घाटन ज्येष्ठ ग्रंथपाल प्र. बाळकृष्ण पालेकर यांच्या हस्ते संपन्न झाले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी श्री. साहेबराव तडाखे हे होते.

ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम परीक्षेमध्ये यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानच्या कराड विभागीय केंद्राचा निकाल १०० टक्के लागला.

यामध्ये प्रथम क्रमांक श्री. खबाले मधुकर सदाशिव ६७.४२, द्वितीय क्रमांक सौ. संकपाळ सिमा सतीश ६७, तृतीय क्रमांक श्री. मुळे योगेश नारायण ६५.१४ यांनी मिळवला.

कराड केंद्रातर्फे एकूण २६ विद्यार्थी परीक्षेस बसले होते. त्यापैकी १६ विद्यार्थी प्रथमश्रेणीत, ९ विद्यार्थी द्वितीय श्रेणीत व १ विद्यार्थी तृतीय श्रेणीत पास झाले. प्रतिष्ठानचा निकाल १०० टक्के लागला आहे.

दिनांक २४-१-२००६ विद्यार्थी व पालक मार्गदर्शनपर शिबीर

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान महिला व्यासपीठ व ब्रिलियन्टस ॲकेडमी पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने वैद्यकीय व अभियांत्रिकी प्रवेश परीक्षा, आय.आय.टी. ची तयारी या विषयावर प्रा. बी. जी. काळभोर, आय. टी. आय. मुंबई यांचे व्याख्यान मंगळवार दिनांक २४-१-२००६ रोजी सौ. वेणूताई चव्हाण सांस्कृतिक सभागृहात आयोजित करण्यात आले होते. प्रा. बी. जी. काळभोर हे स्वतः आय. आय. टी. इंजिनिअर असून त्यांना स्वतःला स्पर्धा परीक्षांचा प्रचंड अनुभव आहे. गेली १५ वर्षे ते पुणे येथे शास्त्र विद्यार्थ्यांना आय. आय. टी. प्रवेश परीक्षा व मेडिकल प्रवेश परीक्षेसाठी मार्गदर्शन करत आहेत. १० वी व १२ वी बोर्ड परीक्षा व स्पर्धा परीक्षा यामध्ये फरक आहे. ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना या गोष्टीची माहिती होण्यासाठी या विषयावरील व्याख्यान कराड केंद्राने आयोजित केले होते. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष श्री. राजेश पाटील होते.

स्व. सौ. वेणूताई चव्हाण यांची ८६ वी जयंती

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान महिला व्यासपीठ, कराड, सौ. वेणूताई चव्हाण ट्रस्ट व विठामाता विद्यालय, कराड यांच्या संयुक्त विद्यमाने सौ. वेणूताई चव्हाण स्मारकात वेणूताईची ८६ वी जयंती साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन शिवाजी शिक्षण संस्थेचे सचिव प्रकाशबापू पाटील यांनी केले. प्रा. सौ. निर्मला घोरपडे अध्यक्षस्थानी होत्या. यावेळी प्राचार्या सौ. विजया पाटील, कोल्हापूर, प्रा. सौ. शोभना रैनाक, कराड यांनी वेणूताई व सावित्रीबाई यांच्या व्यक्तिरेखा प्रभावीपणे साकारल्या.

प्रा. सौ. निर्मला घोरपडे यांनी अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त केले. सौ. सुनिता पाटील यांनी प्रास्ताविक केले. सौ. ज्योति रैनाक यांनी सूत्रसंचालन केले याप्रसंगी मोहनराव डकरे, विठामाता विद्यालयाच्या मुख्याध्यापिका सौ. कमल शेलार व विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या.

यशवंतराव चव्हाण वक्तृत्व स्पर्धा (विद्यापीठस्तर) ५ मार्च २००६

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबईच्या कराड विभागीय केंद्रामार्फत महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या 'यशवंतराव चव्हाण' या विषयावर वक्तृत्व स्पर्धा सौ. वेणूताई चव्हाण स्मारक भवनात रविवार दि. ५ मार्च २००६ रोजी घेण्यात आल्या. सातारा, सांगली, कोल्हापूर या तीन जिल्ह्यांतील ३५ महाविद्यालयांनी सहभाग घेतला. स्व. यशवंतराव चव्हाण यांच्या जीवनातील महत्वपूर्ण पैलूंवर विद्यार्थ्यांनी अभ्यासपूर्ण भाषणे केली. अत्यंत उत्साहपूर्ण वातावरणात स्पर्धा पार पडल्या. स्पर्धेतील विषय खालीलप्रमाणे होते.

१. महाराष्ट्रातील सामाजिक क्रांतीचे निर्मिक

२. ग्रंथप्रेमी यशवंतराव चव्हाण
३. यशवंतराव चव्हाण - एक साहित्यिक
४. यशवंतराव चव्हाणांचे शिक्षणविषयक विचार
५. संरक्षणमंत्री यशवंतराव चव्हाण

मा. विद्याधर गोखले यांनी दीपप्रज्वलन करुन स्पर्धेचे उद्घाटन केले. परीक्षक म्हणून मा. मुकुंदराव कुलकर्णी (धनी), सौ. सोनल भोसेकर, सौ. सोनार यु. एल यांनी काम पाहिले.

या स्पर्धेमध्ये प्रथम क्रमांक श्री. हणमंत बाबूराव शिंदे, शिवाजी विद्यापीठ, द्वितीय क्रमांक कु. ज्योति भीमराव पाटील, छत्रपति शाहु इन्स्टिट्यूट कोल्हापूर, तृतीय क्रमांक, श्री. जयपाल खेडेकर, कृष्णा कृषी महाविद्यालय, रेठरे बु ॥ यांना मिळाला. यशस्वी विद्यार्थ्यांना अनुक्रमे रु. १०००/-, रु. ७००/-, रु. ५००/- व प्रमाणपत्र देण्यात आली.

भव्य रांगोळी व ग्रंथ प्रदर्शन

आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार, माजी उपपंतप्रधान यशवंतराव चव्हाण यांच्या ९३ व्या जयंतीनिमित्त यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान विभागीय केंद्र कराड व सृजनसृष्टी गुप यांच्या वतीने आयोजित करण्यात आलेल्या रांगोळी व पुस्तक प्रदर्शनाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला.

स्वर्गीय यशवंतराव चव्हाण यांच्या 'विरंगुळा' निवासस्थानी भरविण्यात आलेल्या प्रदर्शनाचे उद्घाटन विलासराव पाटील बापू (वाठारकर) यांच्या हस्ते झाले.

३) विभागीय केंद्र नागपूर :

दि. २ एप्रिल २००५ : प्रतिष्ठानच्या नागपूर विभागीय केंद्राच्या वतीने महाराष्ट्र राज्य एड्स नियंत्रण संस्था, वर्णम् परफॉर्मिंग आर्ट सेंटर आणि असर फाउंडेशनद्वारा निर्मित 'एड्स जनजागरण अभियान-२००५' हा सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित केला. महाराष्ट्राची पारंपारिक कला-वासुदेव, भारुड, गोंधळ, कोळी इत्यादी नृत्यांमधून सर्वसामान्यांच्या मनात असणारे एड्सविषयीचे गैरसमज मनोरंजनात्मक, कलात्मक सादरीकरणातून दूर केले. याप्रसंगी प्रतिष्ठानचे श्री. गिरीश गांधी अध्यक्षस्थानी होते. विभागीय आयुक्त डॉ. शैलेशकुमार शर्मा, प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित होते.

१० एप्रिल २००५ : विभागीय केंद्र, नागपूरच्या वतीने 'मूल्यवर्धित करप्रणाली V. A. T. किती योग्य किती अयोग्य?' या विषयावर प्रसिद्ध विक्रीकर सल्लागार अँड. जयवंत गोहोकर यांचे मार्गदर्शनपर व्याख्यान आयोजित केले होते. व्याख्यानाच्या अध्यक्षस्थानी महाराष्ट्र स्टेट को. ऑप. बँकेचे माजी अध्यक्ष श्री. लालासाहेब पाटील होते. प्रास्ताविक श्री. गिरीश गांधी यांनी केले तर आभारप्रदर्शन श्री. अनंत घारड

यांनी केले. कार्यक्रमाचे संचालन श्री. विजय जिचकर यांनी केले.

१४ एप्रिल २००५ : विश्वास माध्यमिक शाळा प्रतिष्ठानचे विभागीय केंद्र, नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती समारोह संपन्न झाला.

१५ एप्रिल २००५ : कविश्रेष्ठ सुरेश भट यांच्या जयंतीनिमित्त त्यांच्याच गझलांचे वाचन व रसग्रहण असलेला 'जीवना तू तसा, मी असा' हा नावीन्यपूर्ण कार्यक्रम आयोजित केला होता. स्व. सुरेश भट यांच्या अवीट गोडीच्या १२ गझलांचे गायन सौ. मेघना वाहोकर, श्री. मनोज मोहिते, श्री. तुषार जोशी, सौ. अनुराधा रघुते यांनी तितक्याच भावपूर्ण पद्धतीने केले. या गझलांचे अभ्यासपूर्ण रसग्रहण श्री. वसंत वाहोकर, सौ. नयना धवड, डॉ. प्रमोद मुनघाटे आणि डॉ. प्रज्ञा आपटे यांनी केले.

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी असलेल्या डॉ. सौ. आशाताई सावदेकर यांनी स्व. सुरेश भट यांच्या अनेक आठवणींना उजाळा देत त्यांच्या काव्यकर्तृत्वाचे मोठेपण सिद्ध केले.

कार्यक्रमाची सुरुवात पं. भाऊ भट लाडसे यांनी गायिलेली सुरेश भट यांच्या 'देखावे बघण्याचे वय निघून गेले' या गझलेने झाली तर सांगता सुरेश भट यांच्या 'उषःकाल होता' या समूहगीताने झाली. कार्यक्रमाचे संचालन सौ. मनिषा साधु यांनी केले.

दि. ३० एप्रिल २००५ : प्रतिष्ठानच्या वतीने श्री. कैलाश परमार, इंदोर यांचे 'वास्तुशास्त्राचे महत्त्व' या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले होते. अध्यक्षस्थानी माजी खासदार श्री. बनवारीलालजी पुरोहित होते.

दि. १ मे २००५ : प्रभावी लेखन करून आपली छाप उमटविणाऱ्या कथा-लेखिका सौ. शुभांगी रथकंठीवार यांच्या 'डोह प्रवाह' या कथासंग्रहाचे साहित्यिक व विचारवंत डॉ. श्रीपाद भालचंद्र जोशी यांचे हस्ते प्रतिष्ठानच्यावतीने प्रकाशन करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी श्री. गिरीश गांधी होते.

दि. २ मे २००५ : 'सामाजिक संदर्भात डान्सबार' या महत्त्वपूर्ण विषयावर प्रतिष्ठानच्यावतीने परिसंवाद आयोजित केला गेला. परिसंवादाच्या अध्यक्षस्थानी वि. सा. संघाचे अध्यक्ष, विचारवंत आणि साहित्यिक प्रा. सुरेश द्वादशीवार होते. राष्ट्रीय युवक पुरस्कार प्राप्त व नॅशनल युथ अवार्ड फेडरेशनचे अध्यक्ष श्री. शाहीद शरीफ, संयुक्त महिला समितीच्या अध्यक्षा व सामाजिक कार्यकर्त्या मा. आशु सक्सेना आणि साहित्यिक व सामाजिक विचारवंत डॉ. कुमार शास्त्री आणि सामाजिक भान ठेवणारी लेखिका सौ. मनिषा साधु यांनी आपले विचार मांडले.

दि. ४ मे २००५ : विभागीय केंद्र नागपूरच्या वतीने प्रसिद्ध कवी देविदास इंदापवार यांच्या 'कल्पनेच्या भराऱ्या' या काव्यसंग्रहाचे प्रकाशन डॉ. श्रीपाद भालचंद्र जोशी यांच्या हस्ते करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी डॉ. मदन कुलकर्णी होते.

दि. १३ मे २००५ : महाराष्ट्र शासनाने 'व्ही. शांताराम चित्रपति पुरस्कार' देऊन गौरव केलेल्या ज्येष्ठ पटकथाकार व गीतकार मा. श्री. अण्णासाहेब देऊळगावकर यांचा सत्कार मा. न्या. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांच्या हस्ते करण्यात आला. प्रतिष्ठानच्या वतीने आयोजित या सत्कार समारंभास सुप्रसिद्ध नाट्य-लेखन प्रा. महेश एलकुंचवार अध्यक्ष म्हणून उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे अतिथी माहितीपूर्ण आणि सुरेख संचालन सौ. प्रभा देऊस्कर यांनी केले. आभारप्रदर्शन श्री. विजय जिचकर यांनी केले. प्रास्ताविक श्री. गिरीश गांधी यांनी केले.

या कार्यक्रमास प्रतिष्ठानचे श्री. विजय मोटघरे, श्री. बाळासाहेब पाटील, डॉ. मोहम्मद असदुल्लाह, प्रा. सुनील रामटेके आणि डॉ. आशा सावदेकर, श्री. चंद्रकांत वानखेडे आणि अनेक रसिक मान्यवर उपस्थित होते.

दि. २२ मे ते २९ मे २००५ : यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान विभागीय केंद्र आणि बसोली, नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने आठ दिवसांचे विविध कलांचे विदर्भस्तरीय निवासी बालकला शिबीर आयोजित करण्यात आले. चित्रकला, शिल्पकला, हस्तकला, नृत्य, नाट्य, बातमी वाचन, सांस्कृतिक कार्यक्रमांची तयारी, गीत-गायन, सत्कार सोहळा, गोपाळकाला अशा विविध कार्यक्रमांनी स्फूर्तिदायक ठरलेले हे शिबिर 'रंगरंगीले छैलछबिले' या शीर्षकाखाली संपन्न झाले. विदर्भातील सुदूरचे ७५ आणि शहरातील ७५ अशा एकूण १५० बालकांनी या शिबिरात भाग घेतला.

दि. २८ मे २००५ : 'संवाद : प्रा. सदानंद देशमुखांशी' हा महत्त्वपूर्ण आणि आकर्षणाचे केंद्र ठरलेला कार्यक्रम प्रचंड उपस्थितीत संपन्न झाला. साहित्य अकादमीचा पुरस्कार प्राप्त त्यांच्या 'बारोमास' आणि 'तहान' या कादंबऱ्यामुळे येथील साहित्यवर्तुळात शेतकरी कुटुंबातून आलेल्या प्रा. देशमुख यांचेविषयी बरेच कुतूहल आणि औत्सुक्य होते. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी डॉ. अक्षयकुमार काळे होते. प्रास्ताविक डॉ. प्रमोद मुनघाटे यांनी केले तर संचालन सौ. मनिषा साधु यांनी केले. कार्यक्रमाला प्रसिद्ध नाटककार प्रा. महेश एलकुंचवार, साहित्यिक डॉ. आशा सावदेकर, प्रा. ईश्वर नंदापुरे, प्रा. जयंत देवधर, योगेश बहाणपुरे, सकाळचे संपादक श्री. चंद्रकांत वानखेडे आणि प्रतिष्ठानचे श्री. विजय जिचकर, डॉ. चंद्रभान भोयर, डॉ. मोहम्मद असदुल्लाह, श्री. विजय मोटघरे उपस्थित होते.

दि. ९ व ११ जून २००५ : साने गुरुजी स्मृतिदिनानिमित्त प्रतिष्ठानतर्फे शालेय विद्यार्थ्यांसाठी 'साने गुरुजी कथा वाचन स्पर्धा' प्राथमिक आणि अंतिम अशा दोन स्तरांवर घेण्यात आली. प्राथमिक स्पर्धेत निवडक ३७ विद्यार्थ्यांमधून फक्त ७ विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली. अंतिम स्पर्धा साने गुरुजी यांच्या स्मृतिदिनी ११ जून २००५ रोजी आयोजित केली होती. अंतिम स्पर्धेत निवडक ३७ विद्यार्थ्यांमधून फक्त ७ विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली. अंतिम स्पर्धेत रुही मासोदकर हिला रोख रु. ५००/- चे प्रथम, श्वेता श्रीकांत बोकारे हिला रोख रु. ३००/- चे द्वितीय आणि प्रतिक भोयर ह्यास रोख रु. २००/- चे तृतीय पारितोषिक व लोपामुद्रा सरोदे, जतीन धिया, अंशुल नागदिवे आणि श्रुती खोंडके यांना प्रत्येकी रोख रु. १००/- ची उत्तेजनार्थ पारितोषिके देण्यात आली.

अंतिम स्पर्धेत माजी नगरसेवक श्री. भास्करराव पांडे होते. प्राथमिक आणि अंतिम स्पर्धेत मा. सौ. उज्ज्वला अंधारे, मा. श्री. अरविंद पुराणिक, मा. सौ. गौरी अंधारे आणि मा. सौ. श्रद्धा तेलंग यांनी परीक्षकांची जबाबदारी सांभाळली तसेच वाचनासंदर्भात स्पर्धकांना मार्गदर्शन केले.

या नावीन्यपूर्ण स्पर्धेची संकल्पना श्री. गणेश नायडू यांची होती. कार्यक्रमाचे संचालन सौ. सुनंदा बारहाते यांनी केले तर आभार प्रदर्शन सौ. अनुराधा रघुते यांनी केले.

३० जून २००५ : महाकवि कालिदास दिनानिमित्त 'मेघ दाटले' हा नावीन्यपूर्ण व कल्पकतापूर्ण कार्यक्रम प्रतिष्ठानच्या वतीने आयोजित करण्यात आला. रसिकांनी भरगच्च भरलेल्या सभागृहात संपन्न झालेल्या या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी केंद्राचे प्रा. ज्ञानेश वाकुडकर होते. श्री. विजय जिचकार, श्री. अनंत धारड, श्री. विजय मोटघरे, प्रा. सुनिल रामटेके हे उपस्थित होते.

महाकवि सुधाकर गायधनी ह्यांचा हृद्य सत्कार (२४-७-२००५)

मराठीत असणारी महाकाव्याची उणीव भरून काढणारे महाकवि श्री. सुधाकर गायधनी ह्यांचा आंध्रप्रदेशचे राज्यपाल व महाराष्ट्राचे माजी मुख्यमंत्री रसिकाग्रणी श्री. सुशीलकुमार शिंदे ह्यांच्या शुभहस्ते सत्कार करण्यात आला. या भव्यदिव्य सोहळ्याचे अध्यक्षस्थान विश्वविख्यात साहित्यिक, ज्ञानपीठ पारितोषिक विजेते, पद्मभूषण डॉ. सी. नारायणा रेड्डी ह्यांनी विभूषित केले तर प्रसिद्ध साहित्यिक मा. श्री. के. ज. पुरोहित 'शांताराम' हे याप्रसंगी विशेष अतिथी म्हणून उपस्थित होते.

कार्यक्रमाचे अतिशय सुरेख आणि आशयपूर्ण प्रास्ताविक केंद्राचे सरचिटणीस डॉ. अक्षयकुमार काळे ह्यांनी केले. आभारप्रदर्शन प्रतिष्ठानचे उपाध्यक्ष श्री. विजय जिचकार ह्यांनी केले. कार्यक्रमाचे विद्वत्तापूर्ण

आणि भावपूर्ण संचालन प्रसिद्ध पत्रकार श्री. मधुकर भावे यांनी करून कार्यक्रमाची रंगत वाढविली. श्री. सुशिलकुमार शिंदे व श्री. के. ज. पुरोहित ह्यांचा परिचय सौ. शैल जैमिनी ह्यांनी तर श्री. सी. नारायणा रेड्डी ह्यांचा परिचय श्रीमती कुमुदिनी नौटियाल ह्यांनी करून दिला.

व्यासपीठावर नागपूरचे पालकमंत्री मा. ना. सतीश चतुर्वेदी, मंत्री, दुग्धविकास व मत्स्यविकास श्री. रघुनाथ मालीकर आदि उपस्थित होते. केंद्राचे प्रतिनिधी व अनेक प्रतिष्ठित साहित्यिक, रसिक प्रचंड संख्येने उपस्थित होते.

नागपुरात प्रलयंकारी पाऊस आल्यास ?

मुंबईप्रमाणेच नागपुरातही पावसामुळे बिकट परिस्थिती उद्भवल्यास कशी उपाययोजना करता येईल यावर चर्चा करण्यासाठी केंद्राच्या वतीने विविध संघटनांची, सरकारी प्रतिनिधींची व सामाजिक कार्यकर्त्यांची बैठक आयोजित केली होती.

क्रांतिदिनानिमित्त 'स्वातंत्र्य संग्रामातील क्रांतिवीर' निबंध स्पर्धा :

प्रतिष्ठानच्या विभागीय केंद्र, नागपूरतर्फे शालेय विद्यार्थ्यांसाठी 'स्वातंत्र्य संग्रामातील क्रांतिवीर' या विषयावर निबंध स्पर्धा आयोजित केली होती. या स्पर्धेत एकूण ८३ स्पर्धकांनी भाग घेतला. अनुराग ठाकरे, रवींद्र राऊत ह्यांला रोख रु. २००/- चे प्रथम कु.प्रतीक्षा बाराहाते हीस रोख रु. १५०/- चे द्वितीय तर मोनाली अगडे व आदित्य तुमसरे ह्यांना प्रत्येकी रोख रु. ५०/- ची उत्तेजनार्थ पारितोषिके देण्यात आली. पारितोषिक वितरण समारंभ ज्येष्ठ स्वातंत्र्यसैनिक पत्रकार डॉ. सत्यनारायण शर्मा ह्यांच्या हस्ते व श्री. गिरीश गांधी ह्यांच्या अध्यक्षतेखाली संपन्न झाला.

सत्कार कुटुंबियांचा :

विभागीय केंद्राच्या कार्यकारिणीचे सदस्य प्रा. चंद्रभान भोयर आणि प्रा. सुनिल रामटेके ह्या दोघांना नागपूर विद्यापीठाची 'आचार्य' ही मिळाली. त्याप्रीत्यर्थ त्यांचा कवि कुलगुरु महाकवि कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाचे कुलगुरु डॉ. पंकज चांदे ह्यांच्या शुभहस्ते शाल व श्रीफळ देऊन सत्कार करण्यात आला.

शाहीरांचा सत्कार समारोह :

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, विभागीय केंद्र, नागपूर व शिवशाहीर महाराष्ट्र लोक-कला मंडळ, नागपूरच्या संयुक्त विद्यमाने नागपूरचे उपमहापौर श्री. रघुनाथ मालीकर ह्यांच्या शुभहस्ते विदर्भातील १०० शाहीरांचा पुष्पगुच्छ व प्रशस्तीपत्र देऊन सत्कार करण्यात आला.

दि. ५ सप्टेंबर - शिक्षक दिन :

शालेय विद्यार्थ्यांसाठी 'माझे आवडते शिक्षक' या विषयावर इंग्रजी, मराठी, हिंदी ह्या तीनही भाषांची वक्तृत्व स्पर्धा आयोजित करण्यात आली. २६ शाळांच्या ८८ विद्यार्थ्यांनी या स्पर्धेत भाग घेतला. परीक्षक म्हणून वनराईचे प्रशासकीय अधिकारी श्री. नितीन जतकर, 'ग्रीन होप' मासिकाची संपादिका सौ. सुलभा चक्रवर्ती आणि प्रसिद्ध निवेदिका सौ. रेणुका देशकर ह्यांनी काम पाहिले. सोमलवारची कु. रुही मासोदकर हिला रोख रु. २००/- चे प्रथम, भिडे गर्ल्स हायस्कूलच्या कु. महामाया चिमूरकर व कु. सोनिया तायडे ह्यांना अनुक्रमे रोख रु. १५०/- चे द्वितीय आणि रोख रु. १००/- चे तृतीय पारितोषिक तर एस. एफ. स्कूलच्या कुमार हुमाम सिद्दीकी आणि संस्कार विद्याविहारच्या कु. दिव्यानी चांडक ह्यांना रोख रु. ५०/- चे उत्तेजनार्थ पारितोषिके देण्यात आली.

'बालमृत्यू आणि कुपोषण' डॉ. अभय बंग ह्यांची कार्यशाळा :

१२ सप्टेंबर २००५ विभागीय केंद्र नागपूरच्या वतीने महाराष्ट्र भूषण डॉ. अभय बंग ह्यांची 'बालमृत्यू आणि कुपोषण' या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळा आयोजित केली होती. या कार्यशाळेला प्रचंड प्रतिसाद मिळाला. डॉ. अभय बंग म्हणाले की महाराष्ट्रात अर्धी मुले कुपोषित आहेत. अतितीव्र कुपोषित बालके महाराष्ट्रात एक लाख तर तीव्र कुपोषित सात लाख, मध्यम कुपोषित ६६ लाख बालके आहेत. आदिवासी भागांमध्ये कुपोषितांचे प्रमाण १४ टक्के आहे. ते म्हणाले की ६ महिने ते २ वर्ष या वयोगटातील मुलेच कुपोषित असतात. परंतु दोन वर्षावरील मुलांचे सर्वेक्षण केले जाते व चुकीची माहिती प्रसारित केली जाते. ध्वनिचित्र माध्यमाद्वारे कुपोषणविषयी सविस्तर माहिती देऊन त्यांनी कुपोषणाचे गांभीर्य सर्वांना पटवून दिले. प्रास्ताविक श्री. गिरीश गांधी ह्यांनी केले. आभारप्रदर्शन डॉ. प्रमोद मुनघाटे तर संचालन सौ. मनिषा साधु ह्यांनी केले.

'माय मराठी..... कशी लिहीवी कशी वाचावी..':

ज्येष्ठ भाषातज्ञ श्री. दिवाकरराव मोहनी ह्यांनी लिहिलेल्या 'माय मराठी कशी लिहावी कशी वाचावी..' या पुस्तकावर विभागीय केंद्र, नागपूर आणि स्नातकोत्तर मराठी विभाग, राष्ट्रसंत तुकडोजीमहाराज नागपूर विद्यापीठ ह्यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'ग्रंथचर्चा' आयोजित केली. डॉ. अक्षयकुमार काळे ह्यांनी प्रास्ताविक केले तर डॉ. सुनील रामटेके ह्यांनी संचालन केले. श्री. शैलेंद्र लेंडे ह्यांनी आभारप्रदर्शन केले. ह्या कार्यक्रमास केंद्राचे पदाधिकारी आणि श्री. विजय मोटघरे व अनेक साहित्यिक व मराठी भाषेचे विद्यार्थी उपस्थित होते.

विभागीय केंद्र, नागपूर आणि महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा सभा, नागपूर, आशिर्वाद पब्लिकेशन, नागपूर

हयांच्या संयुक्त विद्यमाने 'मैथिली काव्य सौरभ भाग-२' या हिंदी कवितांच्या संग्रहाचे प्रकाशन माजी प्राचार्य व साहित्यिक डॉ. वि. स. जोग हयांच्या हस्ते श्री. गिरीश गांधी हयांच्या अध्यक्षतेखाली व नागपूर विद्यापीठाच्या हिंदी विभागाच्या प्रमुख डॉ. उषाताई शाजापूरकर हयांच्या विशेष उपस्थितीत संपन्न झाले.

२ ऑक्टोबर २००५ : महात्मा गांधी जयंतीनिमित्त आमदार व उर्वरित महाराष्ट्र वैधानिक विकास महामंडळाचे अध्यक्ष मा. श्री. उल्हास पवार यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी माजी आमदार मा. श्री. अशोक धवड होते.

दि. २१, २२, २३ ऑक्टोबर २००५ : विभागीय केंद्र आणि पोस्ट ग्रेज्युएट डिपार्टमेंट ऑफ गांधीयन थॉट, नागपूर विद्यापीठ यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'गांधी आणि आधुनिक युग' या विषयावर तीन दिवसीय चर्चासत्र आयोजित करण्यात आले. देशभरातील चाळीस गांधी अभ्यासक व विचारवंतानी विविध पैलूवर आपले भारदस्त व मार्गदर्शक विचार मांडले. हे तीन दिवसीय चर्चासत्र सर्वांसाठी पर्वणीच ठरले. याप्रसंगी केंद्रचे पदाधिकारी उपस्थित होते.

दि. २५ ऑक्टोबर २००५ : विभागीय केंद्र, नागपूर आणि नागपूर विद्यापीठाचे स्नातकोत्तर मराठी विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'केशवसुत' जन्मशताब्दी निमित्त एक दिवसीय चर्चासत्र आयोजित केले. अध्यक्षस्थानी संत गाडगेमहाराज महाविद्यालय, अचलपूरचे प्राचार्य मा. डॉ. श्रीकांत तिडके होते. कवि कुलगुरु कालिदास संस्कृत विद्यापीठाचे प्राचार्य मा. डॉ. पंकज चांदे यांनी या चर्चासत्राचे उद्घाटन केले. 'मजुरावर उपासमारीची पाळी', 'अंत्यजनाच्या मुलाचा प्रश्न' सारख्या कविता लिहिणारे केशवसुत हे आध्यात्मिक नव्हे तर सामाजिक जाणिवेचे कवी होते. उद्घाटक डॉ. पंकज चांदे यांनी 'सामाजिक परिवर्तनाची कविता लिहून' केशवसुतांनी मोलाचे कार्य केले.' असे प्रतिपादन केले. या चर्चासत्रात डॉ. अक्षयकुमार काळे यांनी 'केशवसुतांची काव्यविषयक कविता आणि काव्यदृष्टी' हा निबंध सादर केला. निबंधावर डॉ. राजेंद्र नाईकवाडे यांनी केशवसुतांची 'गूढ गुंजनपर कविता' हा निबंध सादर केला. डॉ. रविंद्र शोभणे, प्रा. सुरेश देशपांडे, प्रा. कृष्णा राऊत, यांनी आपले विचार मांडले. प्रा. कोमल ठाकरे, प्रा. अमृता इंदुलकर, यांनी या निबंधावर चर्चा केली. प्रा. अनिल नितनवरे यांनी 'केशवसुतांची सामाजिक - वैचारिक कविता' हा निबंध सादर केला.

त्यावर प्रा. सिद्धार्थ नितनवरे, डॉ. इंद्रजित ओरके व प्रा. पुरुषोत्तम माळोदे यांनी चर्चा केली. डॉ. शैलेंद्र लेंडे, प्रा. अजय चिकाटे, प्रा. रविंद्र ठाकरे यांनी त्यावर भाष्य केले. श्री. श्याम धोंड यांनी याप्रसंगी केशवसुतांच्या निवडक कवितांचे वाचन केले. या चर्चासत्रात प्रसिद्ध समीक्षक डॉ. आशा सावदेकर यांनीही

आपले विचार मांडले. डॉ. सुनील रामटेके यांनी संचालन केले.

१६ नोव्हेंबर २००५ : विभागीय केंद्र नागपूर, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने राष्ट्रीय पत्रकार दिनानिमित्त 'माध्यमांची नैतिकता : बंधन की स्वातंत्र्य' या परिसंवादाचे आयोजन करण्यात आले. प्रारंभी माजी राष्ट्रपती के. आर. नारायणन्, विचारवंत मधू दंडवते आणि माहिती संचालक सुरेश फडणवीस यांना श्रद्धांजली अर्पण करण्यात आली. माहिती संचालक श्री. भि. म. कौशल यांनी स्वागतपर भाषण करून राष्ट्रीय पत्रकारदिनाची माहिती दिली. श्री. बबन नारवले यांनी प्रास्ताविक केले तर श्री. अनिल गडेकर यांनी आभार मानले.

१९ नोव्हेंबर २००५ : वक्तादशसहस्रेषु राम शेवाळकर यांच्या अमृतमहोत्सवानिमित्त विभागीय केंद्र, नागपूर व विदर्भ साहित्य संघ आणि सप्तक यांच्या संयुक्त विद्यमाने भव्य नागरी सत्कार सोहळा आयोजित करण्यात आला. शिवशाहीर बाबासाहेब पुरंदरे यांच्या अध्यक्षतेखाली भारतरत्न श्रीमती लता मंगेशकर यांच्या हस्ते आदरणीय राम शेवाळकर यांचा सत्कार संपन्न झाला. श्रेष्ठ नाटककार श्री. महेश एलकुंचवार यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. त्यानंतर ज्ञानेश्वरांच्या पैसाची प्रतिकृती, चांदीचा भव्य दीपस्तंभ, शाल, श्रीफळ व मानपत्र देऊन न भूतो न भविष्यति असा सत्कार करण्यात आला. श्रीमती लता मंगेशकर व श्री. बाबासाहेब पुरंदरे यांचे या सोहळ्याला उत्तुंग ठिकाणी नेणारी गौरवपर भाषणे झाली. सत्काराला उत्तर देणारे राम शेवाळकरांचे भाषण म्हणजे या सोहळ्याचा कळस ठरले. श्री. हृदयनाथ मंगेशकर यांनीही आदरयुक्त मनोगत व्यक्त केले. याप्रसंगी खासदार श्री. दत्ता मेघे यांनी प्रास्ताविक केले. श्री. गिरीश गांधी यांनी आलेल्या अनेक श्रेष्ठींच्या संदेशाचे वाचन केले. श्री. नितीन गडकरी यांनी मानपत्राचे वाचन केले. श्री. अटलबहादुर सिंग यांनी आभारप्रदर्शन केले. याप्रसंगी मंचावर महापौर श्री. नरेश गावंडे, मा. ना. श्री. अनिल देशमुख, माजी मंत्री श्रीमती सुलेखा कुंभारे, श्रीकांत जिचकारांच्या पत्नी श्रीमती राजश्री जिचकार, श्री. प्रभाकरराव मुंडले उपस्थित होते. यानिमित्ताने सुनिल तरारे या नवीन उमेदीच्या कलाकाराने आदरणीय शेवाळकरांच्या विविध भावमुद्रांचे रांगोळी प्रदर्शनही आयोजित केले होते.

दि. २५-११-२००५ : माननीय यशवंतराव चव्हाण यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त विदर्भातील विचारवंत प्रा. शरद पाटील यांचे व्याख्यान आयोजित केले होते.

दि. २८-११-२००५ : महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त 'सकाळ'चे संपादक मा. श्री. चंद्रकांत वानखेडे यांचे 'महात्मा फुले आणि आजचा शेतकरी' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी श्री. गिरीश गांधी होते.

दि. ४ डिसेंबर २००५ : भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या महापरिनिर्वाणदिनानिमित्त त्यांच्या विविध पैलूवर प्रकाश टाकणारा 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर: व्यक्तित्व आणि कर्तृत्व' या शीर्षकाखाली परिसंवादाचे आयोजन केले. परिसंवादाच्या अध्यक्षस्थानी माजी आमदार श्री. विनायकराव मेटे होते.

डॉ. चंद्रभार भोयर यांनी डॉ. बाबासाहेबांचे कृषि व पाणी नियोजन' या पैलूवर आपले अभ्यासपूर्ण विचार मांडले, डॉ. ज्योति लांजेवार यांनी 'बाबासाहेबांचे महिला धोरण' तर डॉ. श्रीपाद भालचंद्र जोशी यांनी ' बाबासाहेबांचे विचार व धोरण स्पष्ट करून सांगितले. ' बाबासाहेब आणि बुद्ध धम्म' या विषयांतर्गत बाबासाहेबांचा बुद्ध धम्म सर्वांना एका पातळीवर आणणारा आहे हे विशद करून सांगितले. अर्थतज्ञ डॉ. निवास खांदेवाले 'बाबासाहेबांचे आर्थिक धोरण' याविषयावर बोलताना म्हणाले 'सुदृढ भारत' हा विचार घेऊनच बाबासाहेबांनी आपल्या आर्थिक संकल्पना मांडल्या होत्या. अतिशय रंगलेल्या या परिसंवादाच्या अध्यक्षस्थानी असलेल्या श्री. विनायकराव मेटे यांनी सांगितले की सर्वसमावेशक डॉ. बाबासाहेबांच्या विचारांना अवगत करून त्या मार्गावरच आपण चालले पाहिजे. प्रास्ताविक श्री. गिरीश गांधी यांनी केले तर संचालन डॉ. सुनील रामटेके यांनी केले.

दि. ९, १०, ११, व १२ डिसेंबर २००५ : शेतकऱ्यांना आत्महत्येपासून परावृत्त करण्यासाठी समाजाच्या संवेदना जागृत करणे महत्वाचे आहे हे गृहीत धरून विभागीय केंद्र, नागपूर व रंगधून, नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने चित्रकार श्री. सुभाष तुलसीता पटेल यांच्या पर्णचित्रांचे प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले. प्रदर्शनाचे उद्घाटन महाराष्ट्र राज्याचे वनमंत्री मा. ना. श्री. बबनराव पाचपुते यांच्या शुभहस्ते झाले. याप्रसंगी श्री. गिरीश गांधी होते. सकाळ, नागपूरचे संपादक, (एडीटोरियल इफेक्टिव्हनेस) ज्येष्ठ चित्रकार श्री. अरुण मोरघडे व ईस्टहॅम्प, लंडन येथील चित्रकार श्री. कृष्णा श्रोते विशेष अतिथी म्हणून उपस्थित होते.

२५ डिसेंबर २००५ : सुंदर हस्ताक्षरांचे दुर्मिळपण लक्षात घेऊन विभागीय केंद्र, नागपूर, अक्षरभूषण मधुकरराव भाकरे स्मृति प्रतिष्ठान यांच्या संयुक्त विद्यमाने आणि जिल्हा परिषद (शिक्षण विभाग) व महानगरपालिका (शिक्षण विभाग) यांच्या सहकार्याने 'सुंदर हस्ताक्षर स्पर्धा २००५' चे आयोजन करण्यात आले. या स्पर्धेचे पारितोषिक वितरण उपमहापौर मा. श्री. रघुनाथ मालीकर ह्यांचे हस्ते करण्यात आले. या स्पर्धेत नागपुरातील १,३०,२२७/- विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला. तीन गटात प्रत्येकी प्रथम, द्वितीय, तृतीय व पांच उत्तेजनार्थ अशी पारितोषिके देण्यात आली.

२७ डिसेंबर २००५ : कृषिमहर्षी डॉ. पंजाबराव देशमुख यांच्या जयंतीनिमित्त विभागीय केंद्र, नागपूर

आणि विश्वास एज्युकेशन सोसायटी, यांच्या संयुक्त विद्यमाने त्यांच्या प्रती आदर व्यक्त करणारा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला.

३० डिसेंबर २००५ : 'श्वास' या चित्रपटाचे दिग्दर्शक श्री. संदीप सावंत यांच्या 'प्रकट मुलाखतीचा कार्यक्रम' विभागीय केंद्र, नागपूरच्या वतीने आयोजित केला. श्री. गिरीश गांधी यांच्या अध्यक्षतेखाली व श्री. दत्ता बाळसराफ यांच्या प्रमुख उपस्थितीत हा कार्यक्रम संपन्न झाला.

३० डिसेंबर २००५ व १ जानेवारी २००६ : मावळत्या-उगवत्या वर्षाला साक्षी ठेवून विभागीय केंद्र, नागपूर आणि बोली साहित्य संघ, नागपूर (जिल्हा) यांच्या संयुक्त विद्यमाने आगळे असे 'कविता संमेलन' आयोजित करण्यात आले. डॉ. श्रीपाद भालचंद्र जोशी संमेलनाध्यक्ष होते. संमेलनाचे उद्घाटन प्रा. सुरेश द्वादशीवार यांचे हस्ते, प्रमुख अतिथी दैनिक देशोन्नतीचे संपादक श्री. प्रकाश पोहरे, मार्गदर्शक डॉ. हरिश्चंद्र बोरकर यांच्या उपस्थितीत करण्यात आले. प्रास्ताविक श्री. गिरीश गांधी यांनी केले. या दोन दिवसीय संमेलनात 'बोली कवितेतील जीवनदर्शन' हा परिसंवाद, कवि संमेलन: बोलीतील कविता', कवितेचे चित्रांतर : भाष्य', डॉ. हरिश्चंद्र बोरकर 'परिसंवाद कवितेबद्दल', कवि संमेलन: बोलीतली कविता' असे विविधरंगी कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

२ जानेवारी २००६ : विभागीय केंद्र, नागपूरच्या वतीने नवीन वर्षाचे स्वागत करण्याच्या उद्देशाने 'काव्य अंत्याक्षरी' आणि गीतिकाव्य 'अंत्याक्षरी' हा नावीन्यपूर्ण कार्यक्रम आयोजित केला. या कार्यक्रमाची संकल्पना सौ. मनीषा साधु यांची होती. संचालन श्री. प्रकाश एदलाबादकर व सौ. मनीषा साधु यांनी केले. अंत्याक्षरीचे परीक्षक आचार्य अ. द. वेलणकर होते. स्वागतपर भाषण श्री. गिरीश गांधी यांनी केले. प्रास्ताविक डॉ. प्रमोद मुनघाटे यांनी केले.

३ जानेवारी २००६ : विभागीय केंद्र, नागपूर आणि विश्वास एज्युकेशन सोसायटी यांच्या संयुक्त विद्यमाने सावित्रीबाई फुले जयंतीचा कार्यक्रम आयोजित केला. याप्रसंगी प्राचार्य श्री. राम काळे अध्यक्षस्थानी होते तर मुख्याध्यापिका सौ. अलका काळे प्रमुख अतिथी होत्या.

४ जानेवारी २००६ : यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, विभागीय केंद्र, नागपूर, इंदिरा गांधी कला वाणिज्य महाविद्यालय, कळमेश्वर, मराठी स्नातक विभाग, राष्ट्रसंत तुकडोजीमहाराज नागपूर विद्यापीठ यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'पाठ्यपुस्तकांवर आधारित राज्यस्तरीय चर्चासत्र' आयोजित करण्यात आले. संत साहित्याचे गाढे अभ्यासक डॉ. यु. म. पठाण यांचे हस्ते उद्घाटन करण्यात आले.

आले. अध्यक्षस्थानी डॉ. वि. स. जोग होते. प्रमुख पाहुणे श्री. गिरीश गांधी, डॉ. मधुकरराव वासनिक आणि विशेष अतिथी म्हणून डॉ. अक्षयकुमार काळे व डॉ. मदन कुलकर्णी होते. प्रास्ताविक प्राचार्य के. जी. करमरकर यांनी केले तर आभारप्रदर्शन डॉ. ए. एन. कळंबे यांनी केले.

९ जानेवारी २००६ : निसर्गकन्या बहिणाबाई यांच्या निवडक गीतांवर आधारित संगीतमय कार्यक्रम विभागीय केंद्र, नागपूर व नाविन्य कला अकादमी, नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित केला गेला. स्व.दत्ता चौगुले यांनी संगीतबद्ध केलेल्या काही काव्यरचना आणि सौ. माधुरी अशिरगडे यांनी संगीतबद्ध केलेल्या काही काव्यरचना या कार्यक्रमात सादर करण्यात आल्या. नेमक्या आणि भावपूर्ण शब्दात श्री. प्रकाश एदलाबागकर यांनी संचालन केले.

१५ जानेवारी २००६ : वैदर्भीय संत साहित्यिक, ग्रामगीताचार्य श्री. रामकृष्णदादा बेलूरकर यांचा अमृतमहोत्सवानिमित्त सत्कार सोहळा प्रतिष्ठान व अमृत महोत्सव समिती यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित करण्यात आला. मा. राम शेवाळकर आणि महाराष्ट्र राज्याचे वनमंत्री मा. ना. श्री. बबनराव पाचपुते यांच्या हस्ते व श्री संत अच्युतमहाराज यांच्या प्रमुख उपस्थितीत पू. रामकृष्णदादा बेलूरकर यांचा सत्कार करण्यात आला. प्रास्ताविक श्री. गिरीश गांधी यांनी केले.

२२ जानेवारी २००६ : विभागीय केंद्र, नागपूर आणि माग्रस (माझा ग्रंथ संग्रह) यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिवंगत साहित्यिक प्रकाश संत यांच्या 'वनवास', 'पंखा', 'शारदा संगीत', 'झुंबर' या कलाकृतींवर 'बीज अंकुरले' हा चर्चात्मक कार्यक्रम आयोजित केला. याप्रसंगी स्व. प्रकाश संत यांच्या पत्नी डॉ. सुप्रिया दीक्षित (संत) उपस्थित होत्या. श्री. अनंत धारड याप्रसंगी उपस्थित होते.

३० जानेवारी २००६ : प्रतिष्ठान आणि विश्वास एज्युकेशन सोसायटी यांच्या संयुक्त विद्यमाने महात्मा गांधी पुण्यतिथीनिमित्त श्री. चंद्रकांत वानखेडे, संपादक 'सकाळ' यांचे व्याख्यान आयोजित केले होते. अध्यक्षस्थानी श्री. गिरीश गांधी होते.

२ फेब्रुवारी २००६ : विभागीय केंद्र, नागपूर, एस. एफ. महाविद्यालय आणि नागपूर विद्यापीठाचा स्नातकोत्तर मराठी विभाग यांच्या विद्यमाने 'आदिवासी मराठी साहित्य' या विषयावर २ फेब्रुवारी २००६ रोजी दोन दिवसीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले. दुसऱ्या दिवशी समारोपाच्या अध्यक्षस्थानी असलेले अ. भा. मराठी साहित्य.महामंडळाचे अध्यक्ष व 'लोकमत'चे संपादक श्री. सुरेश द्वादशीवार होते.

४ फेब्रुवारी २००६ : विभागीय केंद्र, नागपूर आणि विजय प्रकाशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने डॉ. अक्षयकुमार काळे लिखित 'मर्ढेकरांची कविता : आकलन, आस्वाद आणि समीक्षा' या समीक्षा ग्रंथाचे प्रकाशन पद्मश्री ना. धों. महानोर यांच्या हस्ते करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी प्रसिद्ध समीक्षक डॉ. निशिकांत मिरजकर होते.

५ मार्च २००६ : विभागीय केंद्र, नागपूर, विदर्भ पर्यावरण व विकास संस्था आणि सृजन प्रकाशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने कवी श्री. मनोहर नरांजे यांच्या 'सर्पगंधा' या कवितासंग्रहाचे प्रसिद्ध कवी प्रा. सुखदेव ढाणके यांच्या हस्ते प्रकाशन करण्यात आले.

११ मार्च २००६ : यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, विभागीय केंद्र, नागपूरच्या वतीने सुनीता झाडे यांच्या 'कॉमन वुमन' या कवितासंग्रहाचे प्रकाशन प्रख्यात कादंबरीकर प्रा. सदानंद देशमुख यांच्या अध्यक्षतेखाली पार पडले. प्रमोद काळबांडे यांनी संचालन केले तर रंगकर्मी हरीश इथापे यांनी आभार मानले.

१२ मार्च २००६ : मा. यशवंतराव चव्हाण यांच्या ९३ व्या जयंतीनिमित्त प्रतिष्ठानच्या नागपूर विभागीय केंद्राच्या वतीने 'यशवंतराव चव्हाण व आजचा महाराष्ट्र' या विषयावर महाराष्ट्र वैधानिक विकास महामंडळाचे अध्यक्ष व आमदार मा. श्री. उल्हास पवार यांचे अभ्यासपूर्ण व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

१४ मार्च २००६ : विभागीय केंद्र नागपूरच्या वतीने स्व. सुरेश भट यांच्या स्मृतिदिनानिमित्त 'कालचे मुके सारे आज बोलू लागले' या शीर्षकाखाली एक अतिशय अभिनव कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी राष्ट्रीय कीर्तीचे शायर मनशा-उर-रहमान होते. श्रीमती पुष्पाताई भट, सामाजिक कार्यकर्ते श्री. उमेश चौबे, कवी श्री. नीलकांत ढोलो विशेष अतिथी म्हणून उपस्थित होते.

१९ व २० मार्च २००६ : यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, विभागीय केंद्र, नागपूर, स्नातकोत्तर मराठी विभाग, नागपूर विद्यापीठ आणि युगसंवाद यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'मर्ढेकरांचे साहित्य' व 'घाशीराम कोतवाल' यावर दोन दिवसीय महाचर्चा आयोजित करण्यात आली. 'घाशीराम कोतवाल' या नाटकावरील चर्चेपूर्वी या प्रयोगाची चित्रफीत दाखविण्यात आली.

नागपूर विभागीय केंद्र महिला व्यासपीठ :

विकसनशील राष्ट्रात उपेक्षित महिलांचे स्थान : १४ जुलै २००५

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान विभागीय केंद्र, नागपूरच्या महिला व्यासपीठातर्फे 'विकसनशील राष्ट्रात उपेक्षित महिलांचे स्थान' या विषयावर परिसंवाद आयोजित केला होता. ज्येष्ठ समाजसेविका डॉ. सीमा साखरे हयांच्या अध्यक्षतेखाली पोरवाल कॉलेजच्या हिंदी विभाग प्रमुख डॉ. विजयालक्ष्मी रामटेके, विक्रीकर आयुक्त रेखाताई सोडकर, सामाजिक कार्यकर्ती संध्याताई इंगळे आणि संगीता महाजन हयांनी आपले विचार मांडले. कार्यक्रमात सर्वश्री संजय कोंडावार, डॉ. चंद्रभान भोयर, श्री. विजय जिचकर व अनेक सामाजिक कार्यकर्ते व कार्यकर्त्या उपस्थित होत्या.

मनरमणा मधुसूदना : २४ ऑगस्ट २००५

'कृष्ण जन्माच्या निमित्ताने महिला व्यासपीठ आणि 'स्वराली' हयांच्या संयुक्त विद्यमाने कृष्ण लीलांवर आधारित निरनिराळ्या रागांमधील बंदिशींचा समावेश असलेल्या गीतांचा 'मनरमणा मधुसूदना' हा बहारदार कार्यक्रम सादर करण्यात आला. कार्यक्रमाला प्रतिभासंपन्न शास्त्रीय गायिका सौ. कल्याणी देशमुख उपस्थित होत्या. 'श्याम सुंदरकी सुंदर मूरतिया' हया पुरिया रागातील समूहगायनाने मुख्य कार्यक्रमाला सुरुवात झाली. एकताल, मोठा ख्याल, छोटा ख्याल मुलतानी, चतरंग, दादरा, केदार, झूला, मधुवती, मारुबिहाग, मालगुंजी अशा विविध रागातील कृष्णगीते सादर करून सारे वातावरण कृष्णमय केले. विभागीय केंद्र, नागपूरचे उपाध्यक्ष श्री. विजय जिचकर हयांनी प्रमुख पाहुण्या सौ. कल्याणी देशमुख हयांचे पुष्पगुच्छाने स्वागत केले. कार्यक्रमास अलोट गर्दी होती.

राष्ट्रीय एकात्मताने महिलाओं का योगदान : ९ सप्टेंबर २००५

महिला व्यासपीठ, यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, विभागीय केंद्र, नागपूरच्या वतीने 'राष्ट्रीय एकात्मतामें महिलाओं का योगदान' हया याविषयावर एक कार्यक्रम आयोजित केला. राज्यसभेच्या सदस्या व मेहसाणाच्या भूतपूर्व महापौर श्रीमती अलका क्षत्रीय हयांची प्रमुख उपस्थिती होती अध्यक्षस्थानी प्रतिष्ठानच्याच सौ. शैल जैमिनी होत्या.

कार्यक्रमाचे संचालन सौ. मनिष साधु हयांनी केले. हया कार्यक्रमात श्री. गिरीश गांधी, श्री. विजय जिचकर, श्री. लालासाहेब पाटील, श्री. सलील देशमुख, डॉ. चंद्रभान भोयर उपस्थित होते.

२६ व २७ नोव्हेंबर २००६ :

महिला व्यासपीठ, निरामय पब्लिक चॅरिटेबल ट्रस्ट, मिळून साऱ्याजणी यांच्या संयुक्त विद्यमाने विभावरी शिरूरकर व कुसुमावती देशपांडे या स्त्री-साहित्यिकांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त 'लिहित्या स्त्रियांचा परस्पर संवाद' ह्या दोन दिवसीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले.

'विभावरी शिरूरकर व कुसुमावती देशपांडे यांचा वारसा आपल्याला कसा मिळाला' या विषयाची मांडणी श्रीमती विद्या देवधर यांनी प्रथम सत्रात केली. त्यावर श्रोत्यांनी चर्चा केली. दुसऱ्या सत्रात 'स्त्रीच्या आविष्कार स्वातंत्र्याची बंधने' या विषयावर श्रीमती प्रभा गणोरकर, डॉ. ज्योती लांजेवार, श्रीमती अनुपमा उजगरे, डॉ. प्रज्ञा आपटे यांनी आपले विचार मांडले.

यानंतर परस्पर परिचयाचा 'मुक्तांगण' कार्यक्रम झाला. 'रंगतसंगत' हा कथा कवितांचा कार्यक्रम झाला. दुसऱ्या सत्रात 'स्त्रीमुक्ती', दलितमुक्ती, अल्पसंख्य यांचा परस्पर संबंध' या विषयावर श्रीमती उषा तांबे, श्रीमती दमयंती पांढरीपांडे, डॉ. सीमाताई साखरे यांनी विचार मांडले. 'आजचा सांस्कृतिक भवताल' या विषयावर डॉ. आशा सावदेकर, श्रीमती निशा शेंडे, डॉ. सुलभा हेर्लेकर यांनी विचार मांडले. 'स्त्रीवादाविषयी' माझी भूमिका' डॉ. छाया नाईक, श्रीमती नलिनी सोमकुंवर, डॉ. रुपा कुलकर्णी यांनी आपले विचार मांडले. समारोपाप्रसंगी श्री. गिरीश गांधी, डॉ. अक्षयकुमार काळे उपस्थित होते. दोन्ही दिवस प्रामुख्याने उपस्थित राहिलेल्या श्रीमती विद्या बाळ, श्रीमती पुष्पा भावे, श्रीमती विजया चौहान यांनी या चर्चासत्राविषयी समाधान व्यक्त केले. सौ. मनिषा साधु यांनी दोन्ही दिवस संचालन केले.

जागतिक महिलादिनानिमित्त महिला व्यासपीठ व राष्ट्रचेतना मंच यांच्या संयुक्त विद्यमाने राष्ट्रनिर्मितीत योगदान देणाऱ्या महिलांच्या व्यक्तिरेखांची 'अभिनय स्पर्धा' आयोजित केली गेली.

दि. ६ मार्च २००६ रोजी प्राथमिक स्पर्धा आयोजित करून उत्कृष्ट १० स्त्री कलाकारांची निवड करण्यात आली. दि. ८ मार्च २००६ - जागतिक महिला दिन-रोजी अंतिम स्पर्धा घेण्यात आली. या स्पर्धेत सौ. मंजुषा भास्करवार यांना रोख रु. ५००/- चे प्रथम, सौ. प्रेमा घुले यांना रोख रु. ३००/- चे द्वितीय तर कु. मुग्धा बरडे यांना रोख रु. २००/- चे तृतीय पारितोषिक मिळाले व कु. कावेरी संगमनेरकर या बालिकेला उत्तेजनार्थ रोख रुपये १००/- चे पारितोषिक देण्यात आले. पारितोषिक वितरण मा. श्री. गिरीश गांधी यांच्या हस्ते करण्यात आले. परीक्षक म्हणून सौ. क्षमा कुलकर्णी, सौ. जयश्री दत्ता हरकरे व श्री. गणेश नायडू यांनी काम पाहिले.

जागतिक महिला दिन व सावित्रीबाई फुले स्मृतिदिनानिमित्त नागपूर मध्यवर्ती कारागृहातील महिला बंदिवांनांसाठी विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. या स्पर्धांचा पुरस्कार वितरण समारंभ ३० मार्च २००६ रोजी करण्यात आला. मा. श्री. गिरीश गांधी यांच्या अध्यक्षतेखाली, मा. डॉ. भूषणकुमार उपाध्याय, उप-महानिरीक्षक, मध्यवर्ती कारागृह, नागपूर यांच्या प्रमुख उपस्थितीत आणि सामाजिक कार्यकर्ता मा.डॉ. रुपाताई कुळकर्णी यांच्या विशेष उपस्थितीत हा वितरण समारंभ पार पडला. या सर्व स्पर्धांचे संयोजन श्रीमती शैल जैमिनी यांनी केले.

४) कोकण विभागीय केंद्र :

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई कोकण विभागीय केंद्राचे उद्घाटन दि. १६ जून २००५ रोजी केंद्रीय कृषीमंत्री व यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष श्री. शरदचंद्रजी पवार यांच्या शुभहस्ते झाले. या विभागीय केंद्राच्या कार्यक्षेत्रातील जिल्हा समितीचे कार्यालय प्रत्यक्षात १ ऑगस्ट २००५ पासून सुरु झाले. केंद्राच्या वतीने खालीलप्रमाणे कार्यक्रम राबविण्यात आले.

१. दि. २८-०८-२००५ रोजी रत्नागिरीमधील उद्योजकांसाठी कोकणच्या विकासाच्या दृष्टीने मेळावा आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमाला जिल्ह्यातील प्रसिद्ध उद्योजक व विचारवंत उपस्थित होते. त्याच दिवशी दुपारी ४.३० वाजता १८ ते ३० वयोगटातील उद्योग करू इच्छिणाऱ्या होतकरु तरुण महिला उद्योजकांचा मेळावा आयोजित करण्यात आला होता. वरील दोन्ही कार्यक्रमांना यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई कोकण विभागीय केंद्राचे अध्यक्ष श्री. भाऊसाहेब नेवाळकर तसेच उद्योजक श्री. मनोहर नाडकर्णी यांचे मार्गदर्शन लाभले.

२. दि. २९-०८-२००५ रोजी चिपळूण येथे औद्योगिक मार्गदर्शन शिबीर घेण्यात आले.

३. दि. ३१-०८-२००५ रोजी नारळ वृक्षावर इरिओफाईड कोळी रोगाची लागणी झाली. नियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना कशी करावी याचा नारळ बागायतदारांसाठी प्रात्यक्षिक मेळावा नारळ संशोधन केंद्र भाटचे येथे आयोजित करण्यात आला. या मेळाव्याला रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग व कोल्हापूर येथील नारळ बागायतदार मोठ्या प्रमाणात उपस्थित होते. तसेच जिल्ह्याचे सर्व शेती अधिकारी तसेच मान्यवर शास्त्रज्ञ, कोकण कृषी विद्यापीठाचे अधिकारी, आर. सी. एफ. चे अधिकारी, कृषी क्षेत्रातील विविध मान्यवर उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचा सुमारे सव्वाशेहून अधिक बागायतदारांनी लाभ घेतला.

४. दि. २२-१०-२००५ रोजी सांखरपा केंद्र शाळा तालुका-संगमेश्वर येथे बचतगटातील महिलांसाठी विविध उद्योगांचे प्रशिक्षण व प्रात्यक्षिक व उद्बोधन मेळावा आयोजित करण्यात आला. सदर मेळावा स्वयंसिद्धा संस्था, कोल्हापूरच्या संचलिका श्रीमती कांचनताई पेरुळेकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली संपन्न झाला.

५. मा. यशवंतराव चव्हाण यांची पुण्यतिथीचे औचित्य साधून दि. २५-११-२००५ रोजी नगरवाचनालय, रत्नागिरीमधील सभागृहात उद्योग करु इच्छिणाऱ्या महिलांसाठी विविध उद्योगांचे प्रशिक्षण देण्यासाठी मेळावा आयोजित करण्यात आला होता.

६. १ डिसे. ०५ ते ९ डिसे. ०५ या कालावधीत नोकरीपेक्षा कोकणात युवकांची उद्योगाची मानसिकता तयार होण्यासाठी लांजा, राजापूर, रत्नागिरी, देवरुख, चिपळूण, गुहागर, खेड, दापोली, मंडणगड तालुक्यातील महाविद्यालयीन ज्येष्ठ विद्यार्थ्यांसाठी उद्योजकता प्रशिक्षण शिबिरे घेण्यात आली. वरील सर्व कार्यक्रमांना केंद्राचे अध्यक्ष श्री. भाऊसाहेब नेवाळकर, उद्योजक श्री. मनोहर नाडकर्णी उपस्थित होते.

७. दि. २५-१-२००६ रोजी विभागीय केंद्र, कोकण व जिल्हा समितीच्या वतीने महिलांना विविध प्रकारची प्रशिक्षणे देऊन उद्बोधन करण्यात आले. यातून स्वयंप्रेरित होऊन ज्या महिलांनी स्वयंस्फूर्तीने स्वयंरोजगार सुरु केला अशा महिलांचे प्रतिष्ठानचे वतीने बचतगट स्थापन करण्यात आले. या कार्यक्रमाला प्रतिष्ठानचे जिल्हा समितीचे अध्यक्ष मा. श्री. राजाभाऊ लिमये तसेच सदस्य व नगराध्यक्ष श्री. उमेशजी शेटये, सदस्य श्री. मोहनराव इंदुलकर व जिल्हा मध्यवर्ती बँकेच्या ३२ प्रतिनिधी उपस्थित होत्या.

८. दि. २९-१-२००६ रोजी पारंपारिक कला जोपासणे व त्याचा उद्योग म्हणून उपयोगात आणणे या हेतूने तसेच संक्रातीचे दिवस असल्याने महिलांसाठी हलव्याचे (तीळगुळ) दागिने बनविण्याची स्पर्धा व हळदी कुंकू समारंभ आयोजित करण्यात आला होता.

९. जिल्ह्यातील औद्योगिक, मच्छिमार व बंदर या विकासाच्या महत्त्वाच्या प्रकल्पांना चालना देण्याचे दृष्टीने त्या त्या क्षेत्रातील संबंधितांच्या वेळोवेळी बैठका घेण्यात आल्या व संबंधितांच्या समित्याही नियुक्त करण्यात आल्या.

१०. दि. १ ऑगस्ट २००५ ते २८ फेब्रुवारी २००६ या कालावधीत एकूण १४ सभा घेण्यात येऊन त्यामध्ये वेळोवेळी कामांचा आढावा घेण्यात आला.

११. दि. १२ मार्च रोजी मा. यशवंतराव चव्हाण यांच्या जयंतीचे औचित्य साधून महिलांसाठी एकूण १९ दिवसांचे प्रशिक्षणाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. ३ दिवसांचे विविध लोणची, जॅम, सरबते, पापड वगैरे उद्योगांच्या दृष्टीने प्रशिक्षण, ८ दिवसांचे जरदोसी प्रशिक्षण व ८ दिवसांचे मशिन एम्ब्रॉयडरी प्रशिक्षण असे आयोजन करण्यात आले.

५) विभागीय केंद्र, नाशिक

१२ मार्च २००५ रोजी नाशिक येथील विभागीय केंद्राचे उद्घाटन प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष व केंद्रीय कृषीमंत्री मा. ना. शरद पवार यांचे शुभहस्ते व मा. ना. छान भुजबळ, सार्वजनिक बांधकाम मंत्री, मा. ना. धों. महानोर, मा. सुप्रिया सुळे, मा. बाळासाहेब सानप, महापौर, नाशिक यांचे प्रमुख उपस्थितीत झाले. दि.

१२ मार्च २००६ विभागीय केंद्र, नाशिकचा प्रथम वर्धापन दिन साजरा झाला. वर्षभरात अनेक स्तुत्य उपक्रम राबविण्यात आले. यामध्ये दि. २२ व २३ मे २००५ रोजी 'शोध संवेदनाचा' ... वेध स्पंदनांचा हा कार्यक्रम यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ येथे संपन्न झाला. सुमारे ३ दिवस संपन्न झालेल्या या कार्यक्रमात आजपर्यंत यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई मार्फत विविध क्षेत्रात उत्कृष्ट कामगिरी केलेल्या युवक व युवतींचा व पारितोषिक विजेत्यांचा सहभाग हे वैशिष्ट्य होते. सुमारे ६५ कार्यकर्त्यांनी यात भाग घेतला होता. कार्यक्रम यशस्वितेसाठी अभिव्यक्ती मिडीया फॉर डेव्हलपमेंट यांचे मोलाचे मार्गदर्शन होते. मुक्त विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. राजन वेळूकर तसेच महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाचे माजी कुलगुरु डॉ. रवि बापट यांची प्रमुख उपस्थिती होती.

दि. २९ व ३० जुलै २००५ रोजी 'हमारी दौड सपनों की ओर' हा कार्यक्रम इंद्रप्रस्थ हॉल, नाशिक येथे संपन्न झाला. दि. २९ जुलै २००५ रोजी महाराष्ट्र पोलिस अकादमीच्या संचालिका श्रीमती श्रीदेवी गोयल यांच्या हस्ते या कार्यक्रमाचे उद्घाटन झाले. सदर कार्यक्रम अक्षरा महिला संशोधन केंद्र, अभिव्यक्ती मिडीया फॉर डेव्हलपमेंट, एस. एम. आर. के. महिला महाविद्यालय, महिला व मुलांचे सहाय्यक कक्ष आणि विभागीय केंद्र, नाशिक यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित करण्यात आला होता. दि. ३० जुलै २००५ रोजी युवती मेळाव्याच्या समारोप प्रसंगी प्रमुख अतिथी म्हणून मनपा आयुक्त सौ. विनीता सिंघल, चमेलीफेम हिंदी चित्रपट अभिनेता राहुल बोस, प्राचार्या दिप्ती देशपांडे, सुजाता बाबर, हे उपस्थित होते. या मेळाव्यात सुमारे ४०० हून अधिक युवतींनी सहभाग घेतला.

दि. ७ ऑक्टोबर २००५ रोजी नाशिक शहरातील नाट्यसंगीत रसिकांसाठी मान. सौ. सुप्रिया सुळे यांची संकल्पना व निर्मिती असलेला 'मम आत्मा गमला' या नाट्यसंगीत मैफिलीचा कार्यक्रम महाकवी कालिदास कलामंदिर येथे आयोजित करण्यात आला होता. या नाट्यसंगीत मैफिलीचा आस्वाद नाशिक शहरातील सुमारे १२५० नाट्यरसिकांनी अनुभवला.

दि. २२ व २३ ऑक्टोबर रोजी विभावरी शिरूरकर व कुसुमावती देशपांडे या ख्यातनाम साहित्यिकांच्या जन्मशताब्दी निमित्त 'लिहित्या स्त्रियांचा परस्पर संवाद' हा कार्यक्रम हॉटेल रॉयल हेरिटेज येथे प्रतिष्ठानच्या महिला विभाग प्रमुख विजया चौहाण यांच्या मार्गदर्शनाखाली आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमास महाराष्ट्रातील सुमारे २० लेखिकांनी सहभाग नोंदविला. त्यामध्ये प्रामुख्याने प्रा. पुष्पा भावे, विद्या बाळ, सानिया, तारा भावळकर, प्रा. स्नेहजा रुपवते, प्रतिमा इंगोले, वृंदा भार्गवे यांचा समावेश होता.

भारत सरकारच्या नियोजन मंडळाचे माजी सदस्य डॉ. जयंतराव पाटील यांनी कृषी विषयावर लिहिलेले 'कृषिसाधक' हे पुस्तक विभागीय केंद्र, नाशिक व राजहंस प्रकाशन, पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने प्रसिध्द केलेले आहे. त्याचप्रमाणे मार्च अखेर डॉ. सुभाष काश्यपे 'लहान मुलांचे संगोपन व आरोग्य' हे पुस्तक प्रकाशित होत आहे.

महाराष्ट्र शासनाच्या सांस्कृतिक कार्य संचालनालयातर्फे उत्कृष्ट मराठी वाङ्मय निर्मितीसाठी दिल्या जाणाऱ्या साहित्य गौरव पुरस्काराचे वितरण दि. १७ डिसेंबर २००५ रोजी महाकवी कालिदास कलामंदिर येथे करण्यात आले. तसेच यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई यांनी प्रकाशित केलेले मान. यशवंतराव चव्हाण यांचे मौलिक विचारांच्या पुस्तकांचे एकत्रित दर्शन विभागीय केंद्र, नाशिकतर्फे आयोजित करण्यात आले.

'महाराष्ट्राच्या बदलत्या रूपस्वरूपाचे समग्र शब्दांकन' ह्या ग्रंथांच्या माध्यमातून प्रभावीपणाने घडते. राजकारण, समाजकारण आणि संस्कृती यांचा समन्वय या पुस्तकातून प्रकर्षाने जाणवतो. नव्या पिढीची जडणघडण करण्यासाठी हे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. असे मनोगत अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष प्रा. केशव मेश्राम यांनी विभागीय केंद्र नाशिकच्या पुस्तकांच्या प्रदर्शन सदिच्छा भेटीप्रसंगी व्यक्त केले.

सिनर्जी फाऊंडेशन, नाशिक यांनी दि. २० ते २५ डिसेंबर २००५ रोजी आयोजित केलेल्या ज्ञानगंगा २००५ या प्रदर्शनातही यशवंतराव चव्हाण यांच्या मौलिक विचारांचे एकत्रित दर्शन विभागीय केंद्राच्या वतीने आयोजित करण्यात आले.

दि. २७, २८ व २९ जानेवारी २००६ रोजी ७९ वे अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन सोलापूर येथे संपन्न झाले. या संमेलनातही यशवंतराव चव्हाणांचे मौलिक विचारांचे एकत्रित दर्शन महाराष्ट्रभर जाण्यासाठी विभागीय केंद्राच्या वतीने आयोजित करण्यात आले. त्याचप्रमाणे स्वयंसेवी स्वरूपाच्या कामात ज्या संस्था सध्या काम करीत आहेत त्यांच्या समवेत काम करावे आणि दुर्लक्षितांचे आरोग्य, शिक्षण व दुर्लक्षित (पडिक) जमिनी याही क्षेत्रात लक्ष केंद्रित करण्याचा प्रतिष्ठानचा मानस आहे.

स्वयंसहायता समूह चळवळीने स्त्रियांच्या स्वतःच्या मनावरील रुढी, परंपरा व पूर्वग्रह यांचा पगडा दूर करण्यासाठी, त्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी यशवंतराव चव्हाण यांच्या ९३ व्या जयंतीनिमित्त यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई विभागीय केंद्र, नाशिकतर्फे 'बचत गट मार्गदर्शक मेळावा' रविवार, दि. १२ मार्च २००६ रोजी रावसाहेब थोरात सभागृह (के. टी. एच. एम. महाविद्यालय), गंगापूर रोड, नाशिक येथे सकाळी ११.०० वाजता मा. ना. सूर्यकांता पाटील - केंद्रीय ग्रामविकास व संसदीय कार्य राज्यमंत्री व मा. महेश झगडे, जिल्हाधिकारी, नाशिक यांच्या प्रमुख उपस्थितीत संपन्न झाला. या बचत गट मार्गदर्शन मेळाव्यास नाशिक जिल्ह्यातील सुमारे ८५० स्वयंसहायता बचत गटातील महिला उपस्थित होत्या.

६) विभागीय केंद्र, औरंगाबाद

इ. स. २००५-२००६ मध्ये प्रतिष्ठानचे औरंगाबाद विभागीय केंद्र सुरु झाले. त्यासाठी अगोदर या प्रदेशातील सामाजिक - सांस्कृतिक-शैक्षणिक आणि रचनात्मक कार्यात गुंतलेल्या मान्यवरांच्या काही बैठका घेण्यात आल्या. प्रतिष्ठानच्या मुंबई कार्यालयाचे श्री. दत्ता बाळसराफ यांनी प्रतिष्ठानची उद्दिष्टे इ. माहिती दिली. औरंगाबाद विभागीय केंद्राच्या अध्यक्षपदाची धुरा प्रख्यात उद्योगपती, विकासप्रेमी, अभ्यासक आणि सामाजिक-सांस्कृतिक पृष्ठभूमी असलेले श्री. नंदकिशोर कागलीवाल यांच्याकडे सोपविण्यात आली.

केंद्राच्या सल्लागार समितीमध्ये ना. धों. महानोर, बापूसाहेब काळदाते, अंकुशराव टोपे, जयसिंगराव गायकवाड, विजयअण्णा बोराडे, मधुकराव मुळे अशा मान्यवरांचा आणि विविध क्षेत्रात कार्यकर्तृत्व गाजविलेल्या, उत्कृष्ट संघटन कौशल्य असणाऱ्या व्यक्तींचा समावेश आहे. महिला आघाडीची जबाबदारी डॉ. दीपा काळे आणि नवमहाराष्ट्र युवा अभियानची जबाबदारी अरुण रसाळ यांच्याकडे दिलेली आहे.

कृषी आणि शिक्षण या दोन प्रमुख कार्यक्षेत्रावर लक्ष केंद्रित करण्याचे औरंगाबाद विभागीय केंद्राने ठरविले. त्यासंदर्भात प्रकल्प, कार्यक्रम यांची आखणी सुरु झालेली आहे. केंद्राच्या वतीने ऑक्टोबर ०५ मध्ये डॉ. दीपा काळे यांनी नाशिक मुक्कामी पार पडलेल्या 'लेखिका परस्पर संवाद' या कार्यक्रमात सहभाग नोंदविला.

यशवंतराव चव्हाणसाहेबांची पुण्यतिथी २५ नोव्हेंबर रोजी साजरी करण्यात आली. त्यानिमित्त आदरांजली सभेत डॉ. सुधीर गव्हाने आणि डॉ. उल्हास गवळी यांनी मा. चव्हाणसाहेबांच्या जीवन कार्यावर प्रकाश टाकणारी अभ्यासपूर्ण भाषणे झाली. बापू दासरी, विजय कान्हेकर, सचिन तायडे, लक्ष्मण अय्यर, दीपा काळे आदिंनी त्यासाठी परिश्रम घेतले.

विद्यापीठ राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या सहकार्याने १२ व १३ डिसेंबर ०५ रोजी वक्तृत्व व निबंधलेखन स्पर्धा व कार्यशाळा घेण्यात आली. त्यात डॉ. अरविंद धाबे, लक्ष्मण अय्यर, सुधीर सेवेकर, भाग्यश्री गोडबोले, दत्ता बाळसराफ, अशोक हजारे आदिंनी मार्गदर्शन केले. या कार्यशाळेसाठी चार जिल्ह्यांच्या शंभराहून अधिक विद्यार्थी-विद्यार्थिनींनी सहभाग नोंदविला. अभिजीत पंडित, अर्चना काळे, वारी राठोड, रवि साळवे यांनी प्रस्तुत उपक्रमाच्या यशस्वितेसाठी प्रयत्न केले.

१७ आणि १८ डिसेंबर रोजी 'एका मुक्तक्षणी आपण साऱ्याजणी' या नांवाने युवक मेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले. त्यासाठी अभिव्यक्ती, मिडिया फॉर डेव्हलपमेंट, नाशिक अक्षरा स्त्री संसाधन केंद्र, मुंबई, महिला व मुले सहाय्य कक्ष, पोलीस खाते, औरंगाबाद आणि देवगिरी महाविद्यालय या संस्थांनी सहकार्य केले. सुमारे साडेतीनशे युवती या मेळाव्यात सहभागी झाल्या. त्यांना डॉ. शैला लोहिया, प्राचार्या सविता शेटे, प्रा. स्नेहजा रुपवते आदिंनी मार्गदर्शन केले.

७) विभागीय केंद्र, लातूर :

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानच्या लातूर विभागीय केंद्राची स्थापना दि. १२ मार्च २००५ रोजी झाली.

या विभागीय परिक्षेत्रात लातूर, उस्मानाबाद, नांदेड आणि हिंगोली हे चार जिल्हे येतात.

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानची उद्दिष्टे आणि मान. यशवंतराव चव्हाण यांचे विचार विशद करण्यासाठी लातूर व उस्मानाबाद जिल्ह्यात सभा/बैठका आयोजित केल्या.

१. उस्मानाबाद	दि. ७ ऑगस्ट २००५
२. तुळजापूर	दि. ७ ऑगस्ट २००५
३. उमरगा	दि. ८ ऑगस्ट २००५
४. औसा	दि. ९ ऑगस्ट २००५
५. रेणापूर	दि. ७ ऑगस्ट २००५
६. उदगीर	दि. १६ सप्टेंबर २००५
७. शिरूर (अनंतपाळ)	दि. ११ ऑक्टोबर २००५

या सभांमध्ये विभागीय केंद्राचे अध्यक्ष डॉ. जनार्दन वाघमारे, सचिव हरिभाऊ जवळगे आणि कोषाध्यक्ष भाऊसाहेब गोरे यांनी यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानची उद्दिष्टे विशद केली, आणि त्याचबरोबर मा. यशवंतराव चव्हाणांच्या बहुआयामी व्यक्तिमत्त्वावर प्रकाश टाकला. याशिवाय विभागीय केंद्राने खालील कार्यक्रम आयोजित केले.

दि. २५ नोव्हेंबर २००५

मान. यशवंतराव चव्हाणांची पुण्यतिथी-याप्रसंगी प्रा. डॉ. सूर्यनारायण रणसुभे यांनी आपल्या भाषणात मा. यशवंतराव चव्हाण यांनी नवमहाराष्ट्राच्या उभारणीत केलेल्या कार्याचा आढावा घेतला. त्याचबरोबर श्री. बी. बी. ढोंबरे (संस्थापक-अध्यक्ष; नॅचरल शुगर प्रा. लि. रांजणी) यांनी “शेती व सहकार” क्षेत्रांना यशवंतराव चव्हाण यांनी दिलेले योगदान या विषयावर भाषण दिले.

दि. १२ मार्च २००६

मान. यशवंतराव चव्हाणांची जयंती साजरी केली. अध्यक्षस्थानी मा. खा. डॉ. गोपाळराव पाटील हे होते. या समारंभात अॅड. मनोहरराव गोमारे आणि प्रा. गोपाळराव मग्गीवार यांची यशवंतराव चव्हाणांच्या जीवनकार्यावर भाषणे झाली.

दि. १५ -९-२००५ रोजी नगर परिषदेने एकमताने ठराव करून विभागीय केंद्राला ९९ वर्षांच्या लीजवर नाममात्र भाड्याने १३५२ चौ. मीटर मोकळी जागा देऊ केली आहे. नगर

परिषदेचा प्रस्ताव शासनाच्या अंतिम मान्यतेसाठी नगरविकास विभागाला सादर करण्यात आला आहे.

विभागीय केंद्राने लातूर जिल्हा मध्यवर्ती बँकेत सेव्हिंग खाते उघडले आहे. (सेव्हिंग बँक खाते क्र. ३१२९३)

११. वार्तापत्र :

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबईच्या वतीने प्रतिष्ठानच्या सभासदांना कार्यक्रम/उपक्रम यांची माहिती मिळावी यासाठी तीन महिन्यातून एकदा वार्तापत्र प्रसिद्ध करण्यात येते. वार्तापत्राचे मानद संपादक म्हणून श्री. दत्ता बाळसराफ काम पाहतात. या वार्तापत्रामध्ये रंगस्वरतर्फे होणारे सांस्कृतिक कार्यक्रम, नवमहाराष्ट्र युवा अभियान, महाराष्ट्र महिला व्यासपीठाचे युवक व महिलांसाठी आयोजित केले जाणारे विविध उपक्रम त्याचप्रमाणे कृषी व सहकार, मोफत कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला फोरम, ग्रंथालय, शिवाय पुणे, नागपूर, कराड, नाशिक, औरंगाबाद, लातूर, कोकण या प्रतिष्ठानच्या विभागीय केंद्राच्या कार्यासंबंधी सविस्तर अहवाल प्रसिद्ध होतो. वार्तापत्राच्या वाचकांना यशवंतराव चव्हाण यांच्या विचारांचे मार्गदर्शन व्हावं यासाठी विविध विषयांवरील त्यांचे लेख समाविष्ट केले जातात. त्याचप्रमाणे प्रतिष्ठानने घेतलेल्या स्पर्धामध्ये पहिला क्रमांक मिळालेल्या विद्यार्थ्यांच्या लेखाचा समावेश वार्तापत्रात केलेला आहे. मा. शरद काळे, मा. बापूसाहेब खैरे व डॉ. रवि बापट हे वार्तापत्रासाठी वेळोवेळी बहुमूल्य सल्ला देत असतात. या अहवाल वर्षात वार्तापत्राचे दोन अंक प्रसिद्ध झाले.

मुंबई

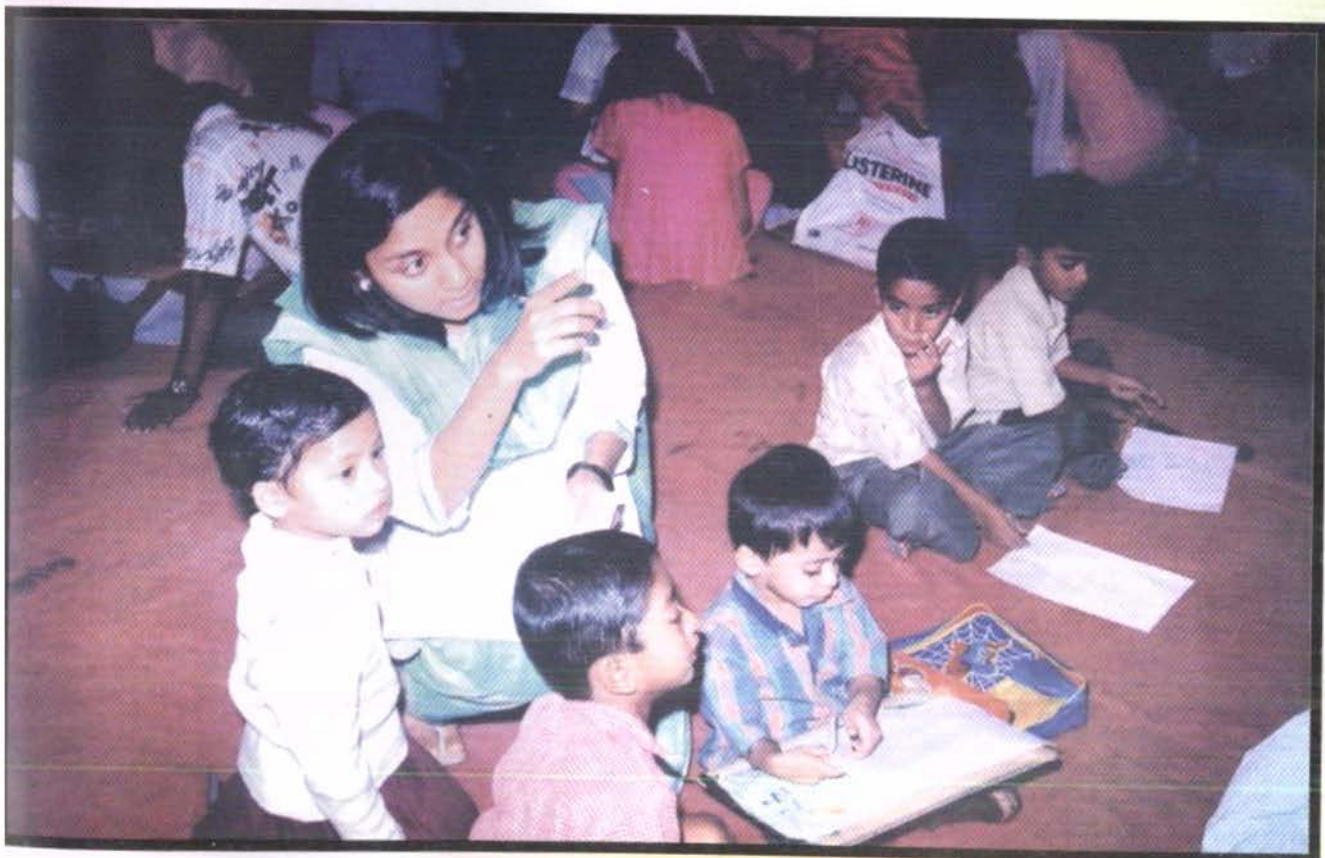
दिनांक : २५-९-२००६

विश्वस्त मंडळ/कार्यकारिणी मंडळ

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई

नवमहाराष्ट्र युवा अभियानमार्फत यशवंतराव चव्हाण स्मृति महाविद्यालयीन गुणगौरव स्पर्धेतील विजेत्यांना पारितोषिक वितरणप्रसंगी सर्वश्री. विजय कान्हेकर, लक्ष्मण अय्यर, प्राचार्य अशोक हजारें, दत्ता बाळसराफ व इतर

प्रतिष्ठानच्या 'सृजन' कार्यशाळेत लहान मुलांसमावेत सृजन प्रमुख सौ. सुप्रिया सुळे

प्रतिष्ठानची विक्रीसाठी असलेली प्रकाशने :

	किंमत रुपये
०१. यशवंतराव चव्हाण : विधी मंडळातील निवडक मराठी भाषणे भाग १ संकलन : डॉ. व्ही. जी. खोबरेकर	२००.००
०२. वाय. बी. चव्हाण : सिलेक्टेड स्पीचेस-विधीमंडळ भाग २ संकलन : डॉ. व्ही. जी. खोबरेकर	२५०.००
०३. सिलेक्टेड स्पीचेस इन पार्लमेंट-वाय. बी. चव्हाण खंड १ ते ४ संपादन : राम प्रधान	प्रत्येकी २५०.००
०४. यशवंतराव चव्हाण यांचे मौलिक विचार संकलन - ना. धों. महानोर	३.५०
०५. सह्याद्रीचे वारे - यशवंतराव चव्हाण	३०.००
०६. म. ज्योतिबा फुले यांचे निवडक विचार संकलन - प्रा. गजमल माळी	१२.००
०७. बेकारी निर्मूलनातून ग्रामीण विकास - संपादक - वि. स. पागे	३५.००
०८. महाराष्ट्रातील दुष्काळ आणि जलसंपत्तीचे नियोजन - संपादन - अण्णासाहेब शिंदे	६०.००
०९. महाराष्ट्र : एक दृष्टीकोन - शरदराव पवार - भाषणसंग्रह - संपादन - दादासाहेब रुपवते	७५.००
१०. पंचायत राज, जिल्हा नियोजन आणि ग्रामीण विकास - संपादन पी. बी. पाटील	१००.००
११. नवभारत : परिवर्तनाची दिशा - संपादन - पी. बी. पाटील	१००.००
१२. विमुक्तायन : महाराष्ट्रातील विमुक्त जमाती : चिकित्सक अभ्यास - संशोधक / लेखक - लक्ष्मण माने	२५०.००
१३. महिलासंबंधीचे धोरण : स्वयंसिद्धतेकडे वाटचाल - डॉ. नीलम गोह्रे	१५.००
१४. यशवंतराव चव्हाण - चरित्र - लेखक - अनंतराव पाटील	८०.००
१५. शब्दांचे सामर्थ्य - संपादन, राम प्रधान	३७५.००
१६. महाराष्ट्राची चार दशकांतील वाटचाल : एक आढावा (इंग्रजी) (यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई व महाराष्ट्र आर्थिक विकास मंडळ यांचे संयुक्त प्रकाशन)	२५०.००
१७. बाऊंटीफूल बनियन - डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील चरित्र खंड ४ (इंग्रजी) - बॅ. पी. जी. पाटील	८००.००
१८. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी पुस्तिका	३५.००
१९. अजिंठा - (काव्यसंग्रह) लेखक - ना. धो. महानोर (इंग्रजी)	१५०.००

★ व्हिडिओ कॅसेटस् ★

- ★ मी. एस.एम. : एस. एम. जोशी यांचा जीवनपट
- ★ तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी : तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांचा जीवनपट
- ★ प्रवासी पक्षी : सुप्रसिद्ध साहित्यिक कुसुमाग्रज यांचा जीवनपट
- ★ पुल वृत्तांत : पु. ल. देशपांडे यांचा जीवनपट
या चारही व्हिडीओ कॅसेटस्ची निर्मिती यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानने केली असून दिग्दर्शनाची जबाबदारी सुप्रसिद्ध दिग्दर्शक डॉ. जब्बार पटेल यांनी पार पाडली.
- ★ कॉ. केशवराव जेधे : कॉ. केशवराव जेधे यांचा जीवनपट, दिग्दर्शन - श्री. राम गबाले
- ★ येस् आय एम कम्युनिस्ट : कॉ. श्रीपाद अमृत डांगे यांच्या जीवनावरील अनुबोधपट
दिग्दर्शन - विनय नेवाळकर